

Obs! Fotnoterna är renskrivarens kommentar.

Brev från Augusta Gavelius till sin trolovade Alfred Sundelin 8 april 1867

Graninge den 8 April

Min älskade Alfred!

När jag nu får ett bud att sända några rader till dig med, kan jag ej underlåta att göra det, ehuru jag har ondt om tid så här straxt före helgen. Tack hjertligen för ditt sista bref särskildt för den fridshelsning med hvilken det började! Ack att jag i tron kunde tillegna mig den och helt lefva deraf, men det är så svårt tro sig vara benådad tro att Herren är med mig, när synd och nöd tyckes säga motsatsen, dock har jag nu en tid midt under de häftigaste anfall af mörkrets makt fått hvila vid Gud! Bed för din Augusta! Nu kom folk igen jag måste sluta Kempe väntar!

Farväl!

Din Augusta

Hjertliga helsningar från
Xandra

Brev från Augusta Gavelius till sin trolovade Alfred Sundelin 5 maj 1867

Viksjö den 5 Maj 1867

Gode käre Alfred!

Hjertligen tackar jag dig för ditt bref, hvilket nog varit efterlängtadt, isynnerhet sedan jag kom hit i ensamheten, då det nog blir långsamt ibland, att ej ha någon att meddela sig med, särskildt i hvad som rör dig, men jag tror nog att det är Herrens ledning äfven detta, ty jag blir liksom mera nödsakad att kasta mig på honom helt och odeladt. Du säger dig gerna med dina tankar ila öfver till mig, det gläder mig detta, ty då vet jag äfven, att du frambär mig på förbörens armar till Jesus och det behöfver jag så väl. Men, Alfred vet du hvad jag understundom tänkt? Jo, att nu kommer Alfred vist ej mera ihåg mig, kanske skulle han nu önska att han ej sagt något till mig, dock så tänker jag ej nu. Mina tankar har nog ofta varit i Grundsunda och ibland har det varit med fullkomlig visshet om, det Guds vilja vare, att jag en gång skulle tillhöra dig, men åter har jag blifvit oviss om huru jag bör göra, synnerligast vid tanken på det maktpåliggande kall jag derigenom inträder i. Må Gud om så hans vilja är göra mig alltmer viss i mitt sinne, så att jag snart må kunna säga dig hvad jag känner! Skrifva måste du snart och långt, ty det är på detta sätt jag kan lära känna dig. Det gör mig orolig ibland, att du så litet känner mig, ty jag är icke utaf de menniskor hvilka kunna sprida glädje omkring sig, utan är mitt lynne mera dystert, så och i andligt hänseende är det så mycket mörker och nöd i det andliga lifvet, så jag oftast varit en tung börda för trossyskonen. Det har nu en tid förefallit mig, som skulle jag kommit bort från Herren, ty otron tyckes alldeles tagit öfverhand, ja! du skulle häpna om du vore i stånd, att se, alla de tvifvel och hädiska tankar hvilka uppstå hos mig och hvilka alldeles förslappat det andliga lifvet; för mig att tro tyckes vara svårare än allt och jag fruktar att bära det Christna namnet, ty om jag trodde skulle väl mera kärlek och lif finnas, åtminstone mera hunger efter detta. Åter har jag ock tänkt och trott, att detta är Herrens förande med mig och att han tillfölje af min stora benägenhet för andligt högmod måst undandraga mig mycket, hvilket andra ega, på det jag derigenom må varda varse, min egen vanmakt.

Mycket har jag dock genom vår gemensamma sak blifvit drifven, att taga reda på var jag har min hjälp och mitt fäste. Gud vare tack härför må allt föra mig närmare honom!

Här i Viksjö blir jag vist till den 13 då jag reser till Hernösand för att när ångbåten börja, fortsätta resan hem, du hinner väl således skrifva ett bref till,

medan jag är kvar i Hernösand. Du ursäktar väl att mitt bref är temmeligen slarfvigt, men som jag är barnsköterska ifrån morgon till kväll och små barnen äro kinkiga, så är jag så trött och darrande på hand.

Nu hinner jag ej mer för denna gång, det tyckes mig som skulle jag vilja bränna upp detta bref så att du aldrig fick det, men det får väl gå. Farväl Alfred! Bed för mig att Jesus blir dyr och kär för mitt hjerta så att jag lefver städse i en stilla förtrolig umgängelse med honom!

Guds frid regere i våra hjertan!

Augusta.

Brev från Augusta Gavelius till sin trolovade Alfred Sundelin 25 juni 1867

Graninge den 25 Juni 1867

Käre Alfred!

Hjertligen tackar jag dig för ditt sista bref, hvilket efter det långa dröjomål, som varit, var godt att få emottaga. Jag ämnade besvara det genast, men som de husliga bestyren taga min tid i anspråk har det ej låtit sig göra förr än nu. Tack särskildt för det Guds ord med hvilket du började ditt bref, jag har både förr och nu bedit Herren, att jag skulle få nåd, att kunna tro och taga allt af Hans hand, det har jag väl ock fått, dock gifs det stunder då det tyckes mig, att Gud ej tager det ringaste del i mina strider; utan tyckes lemna mig att besluta på egen hand; dessa stunder äro svåra, ty när jag icke vet min Guds vilja så vet jag heller ej hvad jag vill, dock Hans ord är sanning och när jag kastat omsorgen på honom, skall han väl också bära den ehuru det understundom känns som skulle den med all sin tyngd återfalla på mig. Sedan jag sist skref till dig har det varit lugnare, Dahlberg ej sett så bedröfvad ut som straxt, dock vet jag ej hvaraf detta kommer om han söker vara nöjd med som Gud gör eller om han tror sig ega hopp, hvilket sednare vore grufligt ledsamt, ty jag kan ej tro att jag af Gud är ämnad åt honom, mycket smärtar det mig och att det kanske varit något i mitt väsende och sätt som kunde gifva D anledning till en sådan tro, ty, så mycket jag föraktar det hos en flicka om hon vid åsynen af mannens varmare känslor för sig, kan och vill leka med dem tvertom i sanning tycker det vara förskräckligt och vill sjelf ej göra det, fruktar jag dock, att jag kanske ej varit nog försigtig, utan emedan jag städse ansett D. som en barndomsvän och som sådan känt mig vänligt stämd mot honom, synnerligast, som han alltid varit snäll mot mig har jag sökt vara riktigt vänlig mot honom och visa att jag ej som det är fallet med de flesta andra här vid Graninge göra spe af honom och ej tåla honom för hans högmod, (hvilket nog kanske är hans svåraste synd att bekämpa) har kanske detta mitt uppförande ej varit sådant det bordt ty det är så svårt att här iaktaga den nödiga varsamheten, om så är skulle jag gerna vilja upplysa honom om sanna förhållandet och bedja om förlåtelse, men som han icke har sagt och ej säger ett ord i denna sak, kan det ej ske. Dahlberg har varit nere i Hernösand måtte efter detta blifvit mycket vänligare stämd mot Immanuel, hvilken han förut var ledsen på, som du kanske vet, men hvad han sagt om mig eller Immanuel till honom vet jag ej ty jag har ej haft bref från Manne, ehuru nog skulle jag önskat att få höra något. Jag har nu sagt så mycket om D. kanske för mycket, men jag vet, att du gömmer det hos dig och beder jag dig äfven att du

säger hvad du tycker om mitt uppförande mot honom och om det varit orätt!
Hvad nu åter Boströms inflytande på mig beträffar så är ej synnerligen stort, ty jag har aldrig talt mera än en gång vid honom i denna sak och var det en del af hvad han då sade som gjorde ett så obehagligt intryck på mig att jag just ej varit frestad göra om det, han ville väl ej draga mig ifrån dig, men fodrade som du vet en sådan grad af kärlek, som jag väl en gång hyst för en man, men som jag ej mera kan, ej heller tror jag Gud vill det, dock framställde han dig för mig såsom så trög och kunde ej förstå huru du kunde och hvad det var som fästade dig vid mig, detta gjorde att jag som kände dig så litet kände mig afskräckt och tänkte och undrade om du kunde vara så känslolös och ej just tänka djupare, med mitt lifliga lynne som ock finner nöje uti att tänka och forska och ej blott äta och dricka, tyckte jag det vara svårt att hafva en make, hvilken kanske icke skulle sätta sig in i sådant utan tycka det vara öfverspändt, ty jag vill i allt kunna meddela mig med min man. Du har väl ej blifvit ledsen på mig äfven hvad jag nu skrifvit nej, var icke det. Jag har blott velat säga dig alla de inkast det arma hjertat fått känna, dina bref ha ock försäkrat mig om att jag i dig funne en man, hvilken kunde vara mig till råd och hjälp under vandringen på den smala vägen detta är naturligtvis det hvarefter jag mäst längtar. Så ock Alfred! var ej ledsen på Boström han är lite häftig detta är orsaken till att han ej alla gånger väger sina ord så väl, vi voro en tid temmeligen gramse på hvarann B. och jag särdeles för Mannes skull, men Christi kärlek har åter fått hela, och att Boström uppriktigt håller utaf och värderar Eder båda detta är jag nu säker på, derföre må ingenting få störa det kära syskonbandet, utan det i stället allt fastare tillknytas! Du beder mig säga om jag vill du skulle komma hit, nog ville jag gerna få träffa dig och skulle det vara godt att mundtligen få säga dig allt hvad jag tänker, dock beder jag dig dröja, ty så länge jag ännu ej är bestämd är det ledsamt både för dig och andra om du skulle resa hit ner, Gud kan väl ändå leda våra hjertan till hvarandra om han så vill hafva det och eljest tvertom, det skall dock bli kärt för mig att snart få höra utaf dig! Har jag gjort dig ledsen med detta bref så säg mig det, men förlåt det. Tack, att du lägger mig på Jesu hjerta detta är godt, O! hur skönt att ständigt hvila der må hans kärlek intaga mitt hjerta. Han lysa och värma att det af denna torra ödemark må blifva fruktbärande mark! Gud hjelpe oss öfver alla faror, snart äro alla jordens band lossade och vi skola inträda i evigheten må vi då finnas ibland dem som få vara när Herranom alltid! Pappa tackar hjertligen för ditt bref hvilket han ej nu hinner besvara, så ock helsas du Mamma och syskonen hjertligt!
Farväl! Gud med oss! Din tillgifna vän

Augusta.

Brev från Augusta Gavelius till sin trolovade Alfred Sundelin 16 juli 1867

Graninge den 16 Juli 1867

Dyre älskade Alfred!

Innerligt tackar jag dig, för ditt sista bref, hvilket skänkte mig icke liten glädje, jag har fruktadt att du skulle af hvad jag skref blifvit så ledsen på mig, men ser i stället att allt är godt. Och nu Alfred! efter bön om ljus och ledning vill jag nu taga det steg, som är så afgörande för hela vårt kommande lif här nere, ja som kanske ock skall inverka så mycket på evigheten. Till Herren har jag ropat om råd och hjälp och hoppas jag ock att hvad nu sker är hans goda behagliga vilja. Ja Alfred! Jag vill bli din maka, hädanefter tillhör jag dig och vill med mitt hjertas förtroende och kärlek sluta mig till dig. O ja! må Herren Jesus sjelf gifva oss sin välsignelse och vara den som allt mera förenar oss och med sin kärlek helgar vår kärlek till hvarandra! Det är under tårar och med darrande hand jag nedskrifvit detta, steget synes mig så viktigt och kännande min egen vanmakt bäfvar jag för det vigtiga kall i hvilket jag inträder, men det vissa hoppet, att det är Gud som styr och ledt allt efter sin vilja gör ock, att jag hoppas det Han sjelf ville vara mig nära och gifva mig nåd, att såsom en trogen maka vara dig till hjälp. Herren är ju vår Herde oss skall intet fattas vi få ju allt af hans hand må han allena blifva den till hvilken vi såväl i glädje som sorg trygge oss vid! Alfred! jag är trög att vandra på den smala vägen, när du ser jag börjar upptröttna, o, påminn mig om målet och skona icke heller att angripa med bestraffningens ord äfven de käraste skötesynder när du märker dem! Nu ock älskade Alfred, skulle jag väl fråga dig när jag får vänta dig hit och får tryckas i dina armar och då ännu mera helt känna mig som din. Du vill väl då att vår förlofning får eclateras? Om du så vill, så skrif och bestäm dag när du kan komma samt skicka märke på huru stor din ring skall vara så hafva vi i ordning dem här, vill du ej att vi skola hafva ett bibelspråk i ringarne jag har så mycket tänkt på detta. Ps. 56. 23v. eller Esaia 46c. 4v., men är det något annat du vill hafva så säg det. Som en af mina barndomsvänner, Sigrid Hjärne är här och nu när hon reser vill hafva mig med sig till Hernösand reser jag i afton och blir i H. till måndag, det skall blifva kärt mycket att efter allt bråk som varit få träffa Immanuel. Du kommer väl ock ihåg att bedja för Dahlberg att Herren måtte hjälpa honom! Ej blir du ledsen för att jag beder dig om det, nej du förstår nog att det icke är annat än den broderliga kärleken som jag tycker kräfver detta. Mina föräldrar och syskon helsa dig hjertligt och bedja dig alla vara välkomna! Farväl nu dyre älskade min Alfred! Jesus vårt allt! Bed för din Augusta.

Brev från Augusta Gavelius till sin trolovade Alfred Sundelin 9 augusti 1867

Graninge den 9 Augusti 1867

Min älskade Alfred!

Guds frid!

Enligt löfte, så ock derföre att det nu tyckes mig vara så längesedan jag fick språka med dig, måste du hafva några rader. Mina tankar hafva följt dig alltsedan du lemnade mig och undrat huru du haft det, och om du ofta ilat i tanken tillbaka till din flicka här? Nu har jag dig väl åter i Grundsunda hos din kära hjord der du åter fått börja det dyra arbetet i din Herres tjenst och är jag säker på, att det kännes ljuft äfven för dig, att åter vara ibland dem. Vist kännes det tomt efter dig, men jag längtar ej så mycket efter att hafva dig hos mig, utan heldre efter att få komma till dig och verka i den kallelse Herren nu gifvit mig. Det kännes så underligt nu, jag känner mig ensam ej tycker jag mig höra hit till detta hem nu som förr och ej heller ännu fäst vid det nya. Huru godt är det ej få tro att Herren leder allt och att Han ämnat oss åt hvarandra, må han gifva oss nåd att äfven lära mera känna och förstå hvarandra på det kärleken alltmer må förökas emellan oss och först och sist till honom!

I dag har Mannes rest så nu äro vi ensamma, vet du Alfred det har käns så vemodigt inom mig under det Manne varit här, det är kanske inbillning men jag har tyckt att han aldrig så kallt har behandlat mig som just nu, när jag tyckte det var mera som förenade oss, jag säger än en gång att det kanske ej var som jag tyckte, men nog af, du förstår att med mitt lifliga lynne skulle det kännas bittert att tro sig se detta af vänner, hvilka voro en så kära; dock detta lärde mig inse huru litet jag ännu kunde af detta, att hafva sitt allt i Jesus och utan huru i stället mitt hjerta är så benäget att söka efter allt annat utom Gud. Må Herren mer och mer böja detta oroliga och ostyriga barn och göra mig stilla vid honom tackande honom för all den nåd han öfverhopar mig med, särskildt för detta att han velat gifva mig en make, som med mig kan förstå och vilja utvälja Herren till vårt A och O.

Immanuel hade sista aftonen han var här en skön bibelförklaring, det var så godt, han hade till text slutet af den Psalm du talade öfver. Hvad säger nu Grundsundaboerna öfver, att de fått sin prest förlofvad? du får väl emottaga gratulationer, kan jag tro? Jag hoppas att nu icke för länge behöfva vänta på bref från dig!

Denna gång ej mera, Herren vare med både dig och mig med sin nåd, må vi tillväxa i honom, bed Gud, Alfred! att han gör mig stilla endast hvilande vid

honom, ack, jag tycker mig vara likt ett stormande haf, Gud hjelpe mig!
Att du hjertligen helsas af alla förstår du ja riktigt varmt af föräldrar och syskon
du har fått ett stort rum i deras hjertan sade Pappa. Manne bad och helsa dig!

Farväl! Skrif snart till

Din, Augusta

Jag vet ju att du ej säger till Manne det jag sagt om honom, ty det är kanske
barnsligheter eller har han skäl för sitt beteende hvilka jag icke känner?

Brev från P.A.N. Sundelin till sin trolovade Augusta Gavelius 2 oktober 1867

Grundsunda den 2 Okt. 1867

Min egen älskade Augusta!

Ehuru brådskan nu är stor, och många oroväckande bekymmer äfven korsa hvarandra, kan jag ej underlåta att i hast sända dig, min k. Augusta, några rader för att uttrycka min hjertliga tacksamhet för gårdagens kära bref. Det gläder mig innerligen att af detta ditt bref finna, att Herren bevisat sig vara trofast och nådig, så att han, efter att hafva slagit, läker, efter att hafva rifvit, helar, efter att hafva fört till helvetet, förer derur igen. Vi vilja derföre med Guds hjälp städse blifva vid honom samt i all nöd blott desto enträgnare hålla oss fasta vid denne Nödhjelpare; så skall Han visserligen hjälpa och ej låta oss på skam komma. På det du nu ej må tro, att något särskildt farligt inträffat, vill jag nämna hvad som nu hufvudsakligen för tillfället förbryllar oss. Vi hafva nämligen fattat den falska föreställningen, att ingen Biskopsvisitation denna höst här skulle ifrågakomma, och så öfverraskades vi sistledne Söndag med pålysning om visitation till Thursdagen och Fredagen i nästa vecka eller den 10^e och 11te dennes, och hafva nu allt i oordning. Annat torde dock hinna någorlunda ordnas, men svårast är med Nattvardsbarnen, som troligen bortglömt större delen af hvad de inhemtat. Farbr. Brundell har inlyst sina till repetition i dag och i morgon och jag mina till Fredag och Lördag i denna vecka. Det är väl endast mitt grufliga högmod, som åstadkommer denna fruktan. Jag har väl hvarje dag att ansvara inför en ännu högre Öfverman för förvaltningen af mitt ansvarsfulla kall, men tyvärr glömmer jag alltför ofta bort detta. För människor ville jag dock ej gerna skämmas. O, du grufliga egenkärlek! Jag var under sistledne Mikaeli i Nordmaling, der jag predikade och höll Bibelförklaring och hvarest jag emottog underrättelsen härom. På Måndag fick jag derföre brådt om att kunna komma hem så fort som möjligt. Jag måste äfven något hjälpa Farbr. med åtskilligt samt får derjemte predika både denna och följande Söndag, emedan Farbr. är kallad såsom assistent vid visitationen i Arnäs denna Söndag.

Tack som vill draga äfven något af mina bördor, min Augusta! Med tacksamhet till Herren får jag säga, att jag under den närmast förflutna tiden fått åtnjuta en mera fullhet och inre lugn till min själ, samt varit mindre utsatt för svårare och långvarigare frestelser, än ofta förut varit fallet. Kanske sjelf omedvetande tror jag, att du min Augusta, mycket dertill bidragit, och jag kan derföre ej nog tacka

Herren för denna dyrbara gåfva, som Han skänkt mig i dig. Han hjelpe mig dock att vara vakande och nykter, ty den grymme själa fienden är mycket fintlig att nu i stället utlägga andra snaror. Så märker jag ofta nu, huru dessa jordiska omsorger och bekymmer vilja söka intaga mitt sinne och draga mig ifrån det nu nödvändiga. Du skall få se, min Augusta, det ej är så lätt att bruka denna verlden såsom brukade man henne intet.

Är det nu några uträkningar, som slå felt, och framtiden visar sig något mörk, så vill jag så gerna gå och grumsa och fundera sjelf, i stället det kasta hela omsorgen på Herren. Många, många gånger har jag äfven i detta afseende erfarit Hans underbara hjelp, men jag är en otrogen Thomas, som ändock ej vill tro Honom om mera än jag ser. Då det derföre nu i anseende till den svåra missväxt, som inträffat, synes osäkert att kunna utbekomma någon betydligare del af min årslön, och ännu omkring 250 rdr af förra årets lön ej influtit, kan det stundom se litet mörkt ut att kunna reda sig, isynnerhet om några extra utgifter tillkommer. I anledning af ett bref från Consistorium, som jag denna vecka emottagit, är det troligt, att en dylik af 150 rdr kan förestå. Jag tror att jag nämnde för dig, att jag efter min prestvigning erhöill ett stipendium för att lära lapska språket, samt der af genast uppbar ofvannämnda summa. Under min vistelse i Dorothea, studerade jag visserligen på egen hand, men emedan ingen annan inom församlingen fanns, som kunde språket och dervid kunde handleda mig, än Pastor Nenzén, och jag ej hade lust att bli dennes lärjunge, medhann jag ej att inlära språket, så att jag kunde ta min examen. Här i Grundsunda har det åter blifvit ingenting studeradt härpå. Emellertid hade jag tänkt att framdeles någon sommar kunna få tjenstledighet och då resa upp till lappmarken, men hade tänkt att först kunna om möjligt, undångöra pastorat-examen. Emellertid har jag nu af Consistorium blifvit "förständigad" att inkomma med förklaring, huruvida jag fortsätter mina studier, och vid hvad tid jag ämnar taga min examen. Jag måste naturligtvis svara, att jag nu ej kan fortsätta dessa studier här i Grundsunda, samt begära att, i fall anståndstid ej vidare kan lemnas mig, få återbetala hvad jag förut uppburit. Få väl då allt se hvad de svara. Lättast vore jag ifrån alltsammans genom att återbetala dessa 150 rdr, och jag hoppas väl, att ifall jag dömes dertill, ej bli alldeles urstånd att, fastän det nu är snålt att kunna få ut något. Jag skall dock afbida tiden, till dess Consist. fällt sitt utslag. Allt för mycket har jag emellertid ordad i detta ämne. Jag ville dock du skulle känna det.

I går hade jag ett kort besök af Agatha Grönlund, som vid sin förbiresa var in som hastigast. Hon hade i sällskap med Elise rest hemifrån, men framkomna till Umeå, hade ångbåten redan gått. Elise stannade kvar i Umeå till nästa lägenhet, men Agatha som fick halfskjuts¹ med en skoll. Westrin, som reste till Ragunda för att profva, begaf sig af landvägen. Hennes hjälp torde nog äfven nu behövas, då Fanny ligger sjuk. I går hade jag nämligen underrättelse om, att Herren skänkt dem en liten son ett par timmar förrän Manne skulle gå upp i kyrkan om Söndag. Allt hade gått väl, och Fanny lefde "efter omständigheterna" bra. Agatha helsade dig hjertligen, samt hördes vänta bref ifrån dig, om jag ej minns orätt. Med henne hade Mamma äfven skickat ett par gröfre lakan, så att Anna nu torde berga sig dermed. En madrass medföljde äfven. Fru Brundell har äfven skänkt tyg till en dylik, som Anna skall få förfärdiga. För öfrigt kommer väl någon bytta såk och dylikt om sender i huset, för att afhjelpa de nödvändigaste behofven. Det vore nog roligt för dig, om du kunde få göra en utflygt till Resele och helsa på gubben Nordensson, och skall du i denna händelse helsa honom hjertligen äfven från mig. Godt om du emellertid så kunde ordna denna resa, att du kunde vara hemma veckan efter 17 de Sönd., i fall jag då skulle få slippa ut till Graninge, hvarefter jag nog längtar. Ledsamt att Hanna ännu är klen och nödgats lemna Graninge, isynnerhet som du i henne vunnit en så förtrogen vännina. Vill dock hoppas, att Gud låter henne frisk komma till dig igen. Som tiden nu är kort, medhinner jag ej heller nu nämna något om de ämnen du i förra brefvet vidrörde, hvilket äfven kan vara onödigt, då du nu mera lugnats, och vi kanske snart få personligen träffas. Jag vill endast tryggt försäkra dig derom, att jag ej oroas öfver, att du ej skall kunna förestå mitt lilla hus, då du blir min maka. Och nu hinner jag omöjligen mera denna gång, utan beder dig ej glömma att bedja för mig, och särskildt Fredagen i nästa vecka! Tusende hjertliga helsningar till alla! Herren Jesus vare nu den säkra tillflykten både för dig och din

Alfred

Förlåt mitt oändliga slarf, samt att jag ej ens hinner genomläsa brefvet!

¹ Halfskjuts = Halva priset för en transport på återresa.

Brev från Augusta Gavelius till sin trolovade Alfred Sundelin 5 oktober 1867

Graninge 5 Oktober

Älskade Alfred!

Nåd och frid!

Det mest knapphändiga bref får du i dag, men jag vet ej hur det är, det är omöjligt för mig att kunna skriva något, derföre blott det nödvändigaste. Hvad korna beträffar, har jag rådgjort med Mamma och tycker hon att det är bäst ej spara qvigan, såvida du ej har öfverflöd af foder, samt att det är någon särdeles god race så man har skäl förmoda det blir en god mjölkko, i alla händelser är väl ej värddt slagta henne förr än Anna kommer så hon får ställa med köttet och insaltningen deraf, som hon vill, skulle hon då efter att hafva sett de kor du har, ej vilja slagta qvigan kan du då kanske få uti några får. Om du kommer hit vid den tid du nämde i ditt sista bref så kanske Anna då kunde vara redo följa med dig tillbaks hvilket nog vore bra för henne, ty hon grufvar sig mycket för resan, så ock bra om du komme före den 22, ty då reser Pappa till Stockholm och ville nog gerna träffa dig.

Ledsamt att du ej hann besvara mitt bref der jag frågade dig, "om du förstod mig ehuru jag ej gjorde det sjelf", men tålmod, jag får väl veta det!

Roligt för Mannes att nu hafva en liten son och att Fanny är någorlunda, Ack! hvad jag längtar efter att få höra en bibelförklaring utaf Manne sådana hvilka vankades isynnerhet första året han var här, jag blef då så ofta midt under alla bedröfvelser vederqvickt och stärkt af Guds ord, men nu – ja jag vet ej om det är mitt fel, Jesus och Jesus allena blifve för mig allt, här är trångt mycket trångt, O! att jag hvilade stilla hos min dyre frälsare ihågkommande att denna tidens vedermöda är lika emot den härlighet som på Guds barn uppenbaras skall! Bed för mig, att Herren sjelf med sitt "tig och var stilla" måtte nalkas mig och bjuda de stormande vågorna att lägga sig, eller om att han finner detta ej vara nyttigt Han dock sjelf må sitta vid styret och föra den arma farkosten genom alla bränningar och skär till sist in i den eviga hamnen!

Alla helsa dig hjertligt särskildt Hilda tackar för helsningen!

Vår underlige Gud lede oss nu ock allt framgent efter sin vilja!

Din Augusta.

Brev från P.A.N. Sundelin till sin trolovade Augusta Gavelius 9 november 1867

Grundsunda den 9 November 1867

Min älskade Augusta!

Nåd och frid!

Som jag är viss, att du längtar efter att få höra, huru det nu börjar gå med vårt hushållsbestyr m.m., hade jag tänkt att redan förra postdagen skriva till dig härom, men som jag denna dag var litet krasslig, troligen till följd deraf att jag under föregående dagens kalla och ruskiga väder var ut på en auktion och derunder blef kall, ville det ej gå att skriva och hålla tankarna samlade. Nu då Herren återskänkt mig både helsa och krafter, är det mig kärt att få sända dig några rader. Jag väntade mycket att med sista post få något bref ifrån dig, men – förgäfves. Troligen hade mitt första bref genom Postmästarens sölaktighet ännu ej kommit dig tillhanda, oaktadt jag skref med först afgående post efter min hemkomst, samt sedan äfven den derpå följande. Sålunda har äfven ditt tålmod att vänta åter blifvit pröfvad. Hoppas att det ej tagit slut! Nu torde det väl ändtl n vara framme, samt jag kunna hoppas att med den i morgon inkommande posten få se några rader af din hand!

Anna kom och riktigt öfverraskade mig Onsdagsqvällen i förra veckan kl. 11, just som jag hade lagt mig. Jag hade ej väntat henne förrän följande dag, emedan jag trodde, att Ångbåten skulle komma så sent till Ö-vik, att hon ej skulle kunna resa derifrån samma dag. Som hon dock redan på Tisdag afgått från Hsd, kom hon kl. 8 på Onsdagsmorgonen till Örnsköldsvik, der dock Anna måste vänta några timmar, innan skjutsbonden kom. Hon hade dock fått reda på, att jag handlade hos Häggström, samt var nog hurtig att efterfråga hans bostad, der hon genast blef väl emottagen och undfägnad. Aldenstund jag var tvungen att qvarlemna diverse jernsaker, som jag ej kunde medtaga, och äfven hon hade rätt mycket med sig, blef hon tvungen att taga serskild häst, och den karl jag skickat fick skjutsa lasset. Till följe häraf gick de skjutspengar du lemnat henne jemnt med, och jag har nu räknat ut, att jag måste vara skyldig dig 7 rdr. Icke sannt? Thorsdagsmorgonen började vi redan med vårt hushåll, och sedan vi till frukost fråssat på strömming och potatis (bröd, smör och mjölk naturligtvis äfven med) blef den korf, som, tack vare Eder omtänksamhet, Anna hade med sig, middagsrätt, sedan efterföljd af tätmjölk. Och så har du hört början, fortsättningen får du tänka dig sjelf. Emellertid kan jag lugna dig med, att hittills hafver intet fattats, och jag hoppas att Herren väl förser oss ned hvad framdeles

kommer att behövas. Sedan vi redan följande Fredag slagtat qvigan, som i förbigående sagdt var ganska vacker, samt äfven lemnade 8 ½ ld² talg till ljus, som Herren äfven visste att vi behöfde, framträder nu nämnda qviga i olika skepnader på vårt bord, än med sina klövar, än med sitt blod, än med sitt kött, på mångahanda sätt anrättade, m.m m.m. Anna har dock sagt mig, att några vissa godbitar har hon gömmt bort, till dess storfremmandet från Graninge kommer! Vi få väl allt se hvad hon då kommer fram med. Detta hvad det lekamliga beträffar. Hvad det andliga rör, vill jag endast nämna, att vi genom införande af gemensam husandakt – äfven den enskilda vilja vi väl ej uraktlåta – velat inbjuda Herren Jesus att vara en daglig gäst och förtrogen vän i vårt hem och i våra hjertan. Efter sitt löfte, att der två eller tre i Hans namn samlas, der är Han mitt ibland dem, tror jag äfven, att Han antagit inbjudningen, hvilket bland annat tyckes visas deraf, att vi funnit trefnad i vårt anspråkslösa hem, och Anna, ehuru fremmande här på orten, ännu ej börjat vantrivas. Vidare får hon väl sjelf skriva till dig, emedan hon lofvat att till nästa gång jag skrifver hafva färdigt ett bref till dig äfven. Sin fästman har hon redan ihågkommit med ett. Emellertid anser jag bäst att du sjelf kommer, för att se efter huru vi hafva det, samt om du tror dig kunna finna någon trefnad här. Prosten Grönlund i Åsele, från hvilken jag i går hade bref, skrifver att den dag, på hvilken han emottog mitt bref med underrättelse om vår förlofning, var för gubben en riktig högtidsdag. Så ungefär kommer äfven jag att anse denna dag, då min kära fästmö kommer för att söka igen sin fästman uti hans afskilda vrå. Tack nu, Augusta, för hvad du sytt. Det är redan bekant, att den blifvande Fruns eget arbete pryder våra fönster. Tack äfven för de andra skickningarna. Med stryklod³ blef det öfverflöd. Något sådant blef ej på listan uppsatt, men som jag i Ö-vik ihågkom, att ett sådant äfven torde behövas, köpte jag ett der af ungefär samma storlek. Måhända kan jag dock få återlemna det, och i annat fall kunna väl 2^{ne} med tiden behövas. Hvad Njurunda beträffar, har det svar jag från Edvall emottagit afskräckt mig. Jag sänder det med, på det du äfven må se det, hvarefter du torde låta Farbr. Claes läsa det. Det bref som inneslutet medföljer till honom, torde du, så snart han hemkommer, till honom öfverlemna, jemte många, många helsningar både till honom och alla andra! Herren vare oss nu städse när och hjelpe både i andlig och timlig nöd! Glöm ej bort att skriva till och bedja för Din

egen Alfred

² ld = lod

³ stryklod = strykjärn

Brev från P.A.N. Sundelin till sin trolovade Augusta Gavelius 13 nov. 1867

Grundsunda den 13 November 1867

Min älskade Augusta!

Nåd och frid!

Denna dag har för mig varit en stor glädjedag, på hvilken jag blifvit rikligen hugsvalad efter en tids oro och ängslan. Det är 14 dagar sedan jag sednast hade några underrättelser ifrån dig – ack, en ????! – och hade jag ej i dag fått, hade äfven jag börjat misströsta om att någonsin mera få se en rad af din hand. Men nu ändtligen kom ej allenast ett, utan 2ne bref ifrån dig, af hvilka det ena den 6te och andra den 10e dennes afgått från Sollefteå, men hvilka båda först i dag kommit mig samtidigt tillhanda. För båda sänder jag dig härmed hela mitt hjertas tacksägelse, samt beder dig vara öfvertygad om, att du derigenom beredt mig en synnerlig glädje. Af dessa bref finner jag dock, att äfven du nödgat undergå ånyo samma tålmodspröfning som jag, ehuru jag äro lika oskyldig till din pröfning, som du till min. Jag har före detta bref afsändt till dig 3, det första skrifvet den 26 Okt. genast efter min hemkomst, men hvilket synes hafva bortkommit eller åtminstone ännu ej hunnit framkomma, det andra skrifvet den 30 Okt., hvilket torde vara detsamma du efter så lång väntan ändtligen bekommit, samt det 3dje den 9de denna månad. Jag undrar derföre ej på att åtskilliga tankar och funderingar uppstigit uti din hjerna under tiden, likasom dylika äfven injagats hos mig, ehuru jag i det längsta ej velat lemna insteg åt den, att min Augusta numera ej brydde sig om mig. Förargligt hördes det dock, när en person i går sade mig helt öppet: "kanske det börjar kallna"? När jag nästa gång träffar densamme, kan jag dock tryggt försäkra: det är ännu lika varmt, och jag hoppas, att det äfven ? förblifver. Tråkigt är det emellertid, att våra bref skola ej allenast uppehållas på vägen, utan äfven helt och hållet bortsnappas. Kunde jag bestämdt veta, att det skett i Örnsköldsvik, skulle jag visst ej underlåta att rätt grundligt ? upp min kära ?, men på blotta misstankar är det ej så godt. Helt säkert har dock ingen kunnat komma vid våra bref, Guds tillstädjelse förutan, och jag tror derföre förvisso, att äfven Han sjelf har sin hand med äfven i detta, samt ånyo låtit vår kärlek undergå en luttrings- och reningsprocess. Jag hoppas Han äfven mer och mer skall vinna sin afsigt; så att vi äfven till slut kunna efterkomma apostelns uppmaning: älska eder storliga inbördes af rent hjerta! Jag behöfver derföre ej, sedan nu anledningen till vår

tystnad blifvit känd, försäkra dig att jag ännu i förhållande till dig är densamma, likasom jag just genom hvad som skett ytterligare förvissad derom, att du är densamma till mig. Vi skola därför öfverenskomma, att, i fall något dylikt äfven framdeles skulle inträffa, ej lemna rum åt några misstankar i detta afseende, utan afbida tills allt åter får sin förklaring. Helsa alltså Hilda och tacka henne för hennes öppenhetliga förklaring, att jag, i fall jag skulle vända mina tankar på henne, ej hade annat än afslag att vänta; men säg henne tillika, att hon tryggt må hålla sig fast vid sin, jag ämnar ej heller släppa min, samt är – henne och alla andra flickor i nu möjlig heder och ära! – dock ej hugad att göra ?????? nog och 1000 tal till Gud! Jag hoppas också att, i fall någon sådan lättsinnighet komme mig till last, ifrån denna stund, hvarje ärbar flicka, som åtminstone kände förhållandet, visste att bemöta mig med det rättmätiga förakt jag onekligen förtjente. (Skämt och allvar).

Det gläder mig äfven af hjertat, att finna det du mer och mer börjar i tankarna försätta dig till den tid du såsom husmoder skall inträda i vårt gemensamma hem. Äfven jag längtar mycket efter att få se dig här gå och stöka eller sitta vid min sida i förtroligt samspråk. Med Anna är jag visst mycket nöjd och belåten, och hon söker på allt sätt att kunna gå mina minsta önsknings till mötes, samt se om mig på allt sätt, så att jag nästan fruktar, att hon skämmer bort mig och vänjer mig vid för många bekvämligheter. I brist på annat sällskap går jag stundom någon stund ut i köket och språkar med henne. Huru vi föröfrigt hafva det, sökte jag i mitt förra bref att skildra, samt har därför ej så mycket att nu tillägga, isynnerhet som Anna sjelf lofvat att nu skriva till dig. Mycket ofta få vi påhelsning af tiggare ifrån alla möjliga håll, som vilja dela med oss af hvad Herren skänkt oss. Vid tanken på det ringa förrådet i matboden och kassan, har girigheten lust att låta dem ohulpa gå sin väg, eller att med olust gifva. Men då vi åter se på Guds milda hand, den Han upplåter och uppfyller allt det som lefver med behag, går det lätt nog att räcka en beta bröd åt en hvar, som begärer. Jag tror också just ej, att man derigenom blir fattigare, ??????? och så kan man äfven sjelf, utan att behöfva tigga, få hjälp genom andra, som Gud såsom redskap begagnar. Så har Herren i dag genom Pastorskan Brundell låtit tillskicka oss surströmming och litet lax.

Ack att vi blott hade mera tro och kärlek, så skulle allt gå bra! Herren hjälper dock underligen sina klienterna! Tack Augusta, som skrifer till Mamma! Jag är förvissad att du beredt gumman en stor glädje, och muntrat upp de kära gamla, som nu sitta i ensamheten der uppe, utan några barn vidare omkring sig, samt med nöd och trångmål både utom och kanske i någon mån äfven inom hus. Innan ännu något körföre med snö inträffar, vet jag ej hvad de skola hafva till

bröd, om ej nödbröd!

Under förra veckan hade jag nöjet att under några dagar få hafva Bror Robert hos mig. Han ämnade sig nu till Upsala. Ernst hade stadnat hemma några dagar längre, för att i det längsta få njuta af hemmet, samt skulle i sällskap med en seminarist Holmberg sammanträffa med Robert i Örnköldsvik nu om Söndag. Sednare på hösten kommer Agatha och med henne Elise, för att resa till Hernösand, den sednare i ändamål att under ett år få gå i pension. Manne höres ångra, att de kommit att taga Agatha, samt grufvar sig mycket för följande år, isynnerhet för Fannys sjukdom, Gud hjelpe henne och alla, som äro i hennes belägenhet.

Jag hör att du till Söndag ämnar begå H. H. Nattvard. Gud gifve dig nåd, att vid detta dyra bord undfå vederqvickelse för din själ och styrka för din tro och kärlek till den käre Frälsaren. Glöm dock ej äfven de orden: "Saliga äro de, som icke se, men dock tro". Sistledne Söndag bereddes äfven mig samma nådesförmån. Då jag på Lördagsaftonen, strax före emottagandet af ditt bref, öfverlade med Herren om min blifvande Nattvardsgång föll det mig in i tankarna under bönen: Tänk om Augusta äfven samma dag ämnade sig fram till Herrens bord. Genom brefvet fick jag sedan veta, att du väl ej denna Söndag men dock åtta dagar derefter tänkte derpå. Jag vill emellertid i mina svaga böner ej glömma dig serskildt vid detta tillfälle. På Söndagsaftonen kommer jag emellertid, om Gud så vill, att resa inom Nordmalings församling, för att denna afton och följande dag der hålla Bibelförklaringar. Bed, att Herren leder mig genom sin Ande, samt öppnar för mig ordens dörr till mina åhörares hjertan sitt Namn till ära och pris. Jag kan ej underlåta att nämna för dig min glädje deröfver, att 2ne af mina Nattvardsbarn för detta år, efter frimodigt bekännande af sin tro på sin Frälsare, redan blifvit af honom hemkallade, för att deltaga i den stora Nattvarden i himmelen. Måtte den trofaste Herden kunna dit församla äfven de öfriga, samt jag äfven få vara med vid detta Lambsens bröllop!

Och nu min älskade Augusta, kan jag för denna gång ej ihågkomma något synnerligen värdt att vidare omnämna, samt torde därför böra sluta, för att ej trötta ut dig, och med min långtråkighet invagga dig i sömn. Ser du, jag kan ej skrifva något intressant, och måste därför trösta mig med det gamla ordspråket: "hvarje fogel sjunger efter sin näbb". Du får därför ej hafva för stora anspråk på mina bref, utan hafva tålmod med att höra mitt jollrande. Helsa nu emellertid hjertligen ifrån mig Farbror, Faster Hilda, Sandra, Hedda (Gossarna förmodar jag redan rest till Hernösand) jemte alla andra, Faster Mimmi ej förglömmades, äfvensom Dahlberg. Jag ihågkommer att du frågte

hvad jag tyckte om Schönmeier. Efter den korta bekantskap jag gjorde med honom, förföll han äfven mig mycket snäll. Jag kan äfven säga dig, att han om dig fällde samma omdöme. Och nu farväl för denna gång, Augusta lilla! Äfven jag sänder i tankarna en hjertlig kyss och en kär omfamning. Hade jag dig här, finge du, som sagdt är, båda delarna i verkligheten. Må vi emellertid flitigt mötas hos vår käre Frälsare, samt i tron omfamna honom och mottaga hans kärlekskyss, så hafva vi det godt! Glöm nu ej, min kära, Din egen

Alfred.

**Brev från Augusta Gavelius till sin trolovade Alfred Sundelin 14 november
1867**

Wäja den 14 November

Min älskade Alfred!

Du är väl aldrig ledsen på mig som på detta sätt krånglat, men Pappa ville ej att jag skulle resa, och ditt telegram kom så sent i går qväll att jag ej kunde ge mig af mot natten, när då ingen dag eller tid var bestämd för ångbåtarne tyckte jag vara bäst dröja och skall jag nu vara dig till mötes på Veda om Thisdag. Mina commisioner har jag skrivit till Jenny Afzelius och bedt henne uträtta, men skulle jag bedja dig vara så god och lemna denne pengar, jag skall betala dig när vi träffas detta tyckes mig vara bäst, ty jag vet ej huru mycket jag bör skicka. Sundelius har varit snäll lofvat att vi skulle få låna hans fäll hem så du är snäll talar vid honom härom. Goda Alfred, lemna genast pengar åt Jenny så hon hinner uträtta allt och du få med dig sakerna!

Till de kära Bröderna skall du helsa så hjertevarmt, det kostade på att ej få träffa dem, men jag blir nog trött ändå innan jag rest slut helsa ock Mannes hjertligt! Jag är så rädd att när jag träffar dig du skall vara ledsen på mig, men var ej det jag vill ej göra dig emot! Gud med oss!

Din Augusta.

Ännu en gång hjertliga helsningar till bröderna, glöm ej dem!

Fortsättning på ett brev från P.A.N. Sundelin till sin trolovade Augusta Gavelius, hösten 1867

Herren gifve, att allt finge lända både dem och andra till sann nytta och välfärd! Hoppas att Farbr. Claes nu lyckligen kommit hem, samt nu i Eder krets har att förtälja mycket ifrån sin resa.

Till all Lycka hafva vi ej haft några svårare stormar, med undantag af natten till sistl e Måndag, då vädret måtte hafva varit hårdt! Jag förmodar att du äfven lämnat honom mitt bref? Såsom jag i mitt första bref hade omnämnt, men hvilket du trol n ännu ej fått, hade jag redan vid min hemkomst bref från Consistorium med utslag att återbetala den del af lappska stipendiet jag uppburit, emot att jag befriades från skyldighet att lära mig språket. Jag har därför måst vända mig till honom med förfrågan, om han möjligen kunde låna mig dessa 150 rdr, samt längtar att få höra hvad han säger. För närvarande har jag inga pengar inne, förrän jag till nyåret möjligen kan på lön utfå något, ehuru många utbetalningar nog äfven förestå vid denna tid, isynnerhet hvad jag nu för hushållets räkning tagit på credit i Örnsköldsvik. Visserl n har jag ännu 200 rdr utestående på förra årets lön och sednare utlemnad spannmål; men jag är ej i stånd att nu utbekomma det. Styre därför Herren allt till det bästa!

Jag har ej hört ännu af dig, huruvida några sängkläder för min räkning blifvit på auktion hos Perman inköpta, samt, om så är, hvad de uppgingo till. Låt mig veta detta! Gud hjelpe att kunna kasta omsorgen för allt på honom sjelf, att ej hjertat må deraf förtyngas. Sannerl n det gäller att bedja och vaka, att man ej falla i frestelse! Bed därför flitigt för mig, Augusta! Du har dessa omsorger liksom mera på afstånd ännu så länge, men mig äro de alldeles inpå lifvet, så att säga! Ifrån Herman har jag idag äfven haft bref. Han lefver, Gud ske lof, bra, samt befinner sig för närvarande i Havre, der han lyckats få condition med 100 frcs i månaden. Detta räcker dock ej till hans uppehälle, som kostar honom 2000 francs på året.

Och nu farväl, min älskade Augusta, denna gång. Många hjertl a helsningar till alla! Må vi växa till i Christus, bli allt mera förtrogna med honom, samt slutl n en gång få vara när honom evinnerligen.

Skrif till och bed för

Din egen
Alfred.

Brev från P.A.N. Sundelin till sin trolovade Augusta Gavelius 4 december 1867

Grundsunda den 4 December 1867

Min älskade Augusta!

Guds fred!

Just som jag ämnade sätta mig ned för att besvara din kärkomna skrifvelse af den 26 sistledne, får jag se Posten ankomma, samt beslöt derföre att först efterhöra hvad godt den kunde hafva att meddela. Dervid öfverraskades jag af ett nytt kärt bref ifrån dig, min älskade, samt har sålunda att på det hjertligaste tacka dig för dessa båda för mig så kärkomna bref, hvilka genom sitt innehåll både gladt och uppmuntrat mig. Till min innerliga glädje finner jag dina uti ett föregående bref uttalade farhåger ånyo stillade och allting åter godt. Jag kan äfven säga dig, att mina försvunnit också och det kännes nu så lugnt. Jag vill hoppas, att mitt förra bref, der jag kanske på ett alltför ovisligt sätt fört pennan anteckna de känslor och tankar, som för ögonblicket genomflögo mitt oroliga hjerta – jag vill hoppas att allt detta ej på nytt förorsakat dig oro och stormar, eller gjort dig ledsen på mig! Om så vore, vill jag nu innerligen bedja dig, att du förlåter mig hvad feladt är! Men Augusta, ett gammalt ordspråk säger ju: "af egen erfarenhet känner man andra", och jag vill bedja dig att äfven derefter bedöma mig och mitt bref. Jag anser det dock fortfarande för godt och helsosamt, att vi sålunda öppet och upprigtigt meddela hvarandra allt, och jag tror att derigenom förbundet oss emellan endast så mycket mera stadfästas. Det har visst varit bra, om vi genast ansigte mot ansigte finge mottaga hvarandras svar och meddelelser, eller att åtminstone postgången ej var så långsam, men då allt detta ej kan ändras, är ej annan utväg än öfverlemna allt åt Herren, som nog i sin vishet uttänker hvad bäst och nyttigast är. Låtom oss derföre tacka Honom; ty hans godhet varar evinnerligen; låtom oss älska honom, som först och dagligen på nytt så högt älskar oss!

Att äktenskapet är en korsskola, att många pröfningar och lidanden kunna möta under en sammanlefnad för hela lifvet, derom vittnar nogsamt erfarenheten troligen i mer eller mindre mån uti hvarje hus. Vi få derföre ej heller vi föreställa oss att i detta afseende bli lottlösa, isynnerhet som vi känna Herrans ord, att den han älskar, den agar han och näpser, och han tuktar hvar och en som han upptager. Men Augusta säg mig, är väl det ogifta ståndet utan kors, bedröfvelse

och aga, isynnerhet för ett Guds barn? Och äfven, om mindre besvärligheter derunder skulle möta, månne det är lätt att blott derföre utvälja detta stånd, så framt man ej af Herren blifvit dertill serskildt kallad och utrustad? Eller månne ej, i fall jag känner mig af Gud vara danad till äktenskap (och derom kan man nog, tror jag, sjelf bäst öfvertyga sig), samt jag alltifrån början har af Gud utbedit mig min blifvande maka, samt Han sedan styrer o ofta på ett förunderligt sätt, mitt hjertas kärlek och böjelse till en serskild person, hos hvilken jag anmäler mig och densamma, efter att äfven inför Herren hafva noga öfvervägt det vigtiga steget, gifver mig sitt ja och försäkrar sig vilja älska mig i nöd och lust – månne jag ej då kan och skall vara alldeles fullviss i mitt sinne, att just denna och ingen annan har min Fader skänkt mig till min trogna maka, hvilken jag skall älska, hafva kär och hålla mig till? Andra kunna möjligen hafva ett vackrare utseende, hafva större jordiska egodelar och många andra förmåner, men ingen af dem alla har det kännetecknet att af min Gud och Frälsare vara mig gifven till maka, derföre lemnar jag alla dessa åt andra, och håller mig till min, tackar Gud för hvad jag fått, och älskar henne aldrig mest just för att hon är en gåfva af min käraste, aldrig dyraste Frälsare och nådefulle Fader, hvilken också aldrig bäst förstått sig på att välja och utkora den, som för mig varit den mest passande. Säger då någon att om jag tagit en annan eller förblifvit ogift, skulle mindre kors och lidande hafva mött mig, så svarar jag: huru vet du det? Har icke ofta ett äktenskap, som för menniskor börjats under de ljusaste förhoppningar, tagit det olyckligaste slut? Och äfven om så vore, vet jag dock att det steg jag tagit... (*resten av brevet försvunnet*)

Brev från Augusta Gavelius till sin trolovade Alfred Sundelin 31 dec. 1867

Graninge den 31 December

Min älskade Alfred!

Guds frid!

Hjertligt tack för ditt sista knapphändiga bref, hvilket dock var bättre än intet, men har du fått vänta på bref från mig så icke har jag heller blifvit öfverhopad med dylika från dig hoppas dock med nästa post få ett långt långt bref från dig. Tack ock käre Alfred för dina julgåfvor till mig, jag hade väl bordt med förra posten tackat dig härför, men jag var då klen till följe af en liten förkylning så jag ej orkade skriva och blir det ej mycket i dag heller, ty jag är så matt men kan dock säga att jag verkligen känner mig bättre så du skall ej vara det ringaste orolig för mig; bra mycket har jag längtadt efter att hafva dig här under det jag varit klen, jag har känt mig behöfva så mycken kärlek och ömhet, dock Jesus är mig alltid när i honom har jag ju att tillgå allt hvad jag kan behöfva ja ingen kan såsom han tillfredställa alla hjertats behofven. Huru mycket har jag ej och gör det ännu längtadt efter att få gå hem till Jesus att få bli qvitt denna svåra syndabörda att få hvila ut hos Jesus i hans famn efter all strid ack ja den som vore bergad, ty jorden har ej den ro jag söker, nej jag längtar till Guds stad, O! att Herrans tillkommelse ej vore fjärran utan Han snart komme för att för alltid församla de sina i det himmelska Jerusalem! Men till dess må vi städse lefva i honom och lemna allt för hans skull att intet må binda oss härnere!

Bland andra julgåfvor jag fick gåfvo Pappa och Mamma mig 1 dussin theskedar af silfver samt $\frac{1}{2}$ dussin matskedar så nu finnes det i vårt bo det silfver som kan behöfvas.

Nu orkar jag ej mera det går ej bra skriva när man är trött, måste ock spara på mig så jag orkar vara med dem i afton herrgårdsboerna äro alltid församlade här nyårsafton. Ja nu har åter ett dyrt nådesår flytt O att vi kommit Herren närmre derunder må med detta årets slut den gamla menniskan hos oss dö och allt blifva nytt, Herren vår Gud gifve oss nåd att börja det nya i hans namn att sluta våra händer i Hans så kunna vi med mod och förtröstan gå äfven de okända dagarna till mötes!

Jesus Chrisus i går i dag och desslikes i evighet! Bed för Din

Augusta

Brev från P.A.N. Sundelin till sin trolovade Augusta Gavelius 9 januari 1868

Grundsunda den 9 Januari 1868

Min dyra älskade Augusta!

Guds nåd, frid och kraft i svagheten!

På den tidiga morgonstunden skyndar jag att sända dig, innan posten afgår, några rader såsom tacksägelse för det bref jag i går ånyo fick emottaga ifrån dig. Af detsamma finner jag till min bedröfvelse, att du fortfarande är krasslig och klen till helsan. Hade jag en fogels vingar, hade jag länge sedan gjort en utflykt till min sjuka flicka, för att få träffa dig och sjelf se om dig. Intet kan jag göra, men det skulle dock hafva varit synnerligen kärt att få visa dig mitt deltagande, som kanske under din sjukdom bäst kunde behöfvas. Nu kan jag ej annat än anförtro dig åt den skickliga sjukvårdaren, Herren Jesus, bedjande honom att Han sjelf ser om dig och ej viker bort ifrån sin älsklings sjukrum. Hoppas också, att Han, som slagit äfven helar, och äfven genom denna sjukdom befrämjar vårt sanna bästa, samt på nytt återskänker mig min trogna vän frisk och helbregda! En troendes bön kan väl äfven i sådana fall bevisa sin kraft och den vilja vi derföre öfva!

Jag har under hela denna tid haft ganska mycket att göra, emedan, förutom de många helgdagarna, under denna s.k. böneveckan någon af presterna här, och stundom båda, pläga vara närvarande vid bönesammankomsterna, leda dem samt äfven dervid förklara något Guds ord, lämpande sig på dessa föreslagna ämnen. Så har jag hittills under veckan ej någon dag varit ledig förrän i dag, då Past. Brundell reser ut till en sådan. Under sådana dagar, då jag har att förkunna något Guds ord, duger jag ej till att uträtta något annat, emedan en viss ängslan och grufsamhet oftast plägar intaga mig, så att jag med stor möda kan bestämma mig för någon text m.m. Jag kan dock ej neka, att Herren bevisat oss vid våra sammankomster mycken nåd, skänkt oss vederqvickelse, samt låtit oss få förspörja sin närvaro. Måtte allt detta få blifva för oss alla, både lärare och åhörare, till mycken välsignelse, samt intrycken blifva verkliga djupgående och ej åter bortdunsta genom de verldsliga stormvindar, som hvina ibland oss, och hvarigenom mången till en början lofvande vårblomma vissnar, bortfryser och förbleknar! Gud hjelpe oss arme syndare!

Det går nog ganska trögt att under dessa svåra tider kunna utbekomma hvad man såsom årslön har att uppbära, och derigenom kunna godtgöra sina egna fordringsegare på utsatt tid. Jag hade dock kunnat betala Past. Brundell hvad jag varit honom skyldig för spisningen under förra året, nämligen 120 rdr, samt

lemna 70 rdr på hvad jag för hushållet tog i Örnsköldsvik, jemte åtskilliga småskulder. Hvad som vidare är att utbetala hoppas jag väl att min fordringsegare lemna mig anstånd med, tills jag kan börja få in något mera. Glädjande är det äfven att i småsaker bemärka Herrans trogna omvårdnad, hvarpå jag vill omtala för dig ett exempel. Under före-julsvintern har det gått åt rätt mycken ved, så att jag verkligen före Jul började befara att hvad vi hade hemma ej skulle räcka till över 13 dagen, och innan dess var det knappast möjligt att kunna få hem något. Dagen efter 13 dagen var det äfven så slut, att de sista vedträden på morgonen inburos, och ännu hade jag ej fått tid att gå ut, för att höra efter häst och karlar att föra hem något. Vi beredde oss därför på att nödgas gå i granngården för att låna litet ved för ett par dagar, men innan vi hunno göra detta, kom en bonde hitkörande med en skrinda upphuggen ved, och då vi på qvällen båda kommo hem från en bönesammankomst hos Past. Brundell, hade en annan under vår frånvaro hitfört ett större lass ohuggen ved, hvarigenom vi blefvo förhulpsna ur all förlägenhet för den gången. Tror du ej, att den kärleksrike Fadren i himmelen hade sändt ut dessa för att hjälpa hans elända, klentrogna barn, just då rätta tidpunkten var inne? Jag åtminstone önskar tro det, isynnerhet som dessa personer ens icke voro förut underrättade om att förrådet var slut för oss, och den ene hade farit $\frac{1}{2}$ mil, den andre 1 mil med sina lass? Det är godt att förströsta på Herren!

I går qväll höll den bonde, hos hvilken bönesammankomsten var, att undra på om vi möjligen kunde behöfva någon färsk fisk till den tid vi väntade vårt kära fremmande i vinter, som han förunderligt nog fått reda på. Du förstår nog hvilka han menade. Skynda dig därför, min kära, att snart tillfriskna, ty vi vänta Eder alla och mest din blifvande gubbe! Och nu hinner jag ej mera denna gång, utan slutar med att innesluta dig uti den käre Frälsarens trogna omvårdnad och skötsel! Låt mig snart veta huru du börjar befinna dig! Helsa äfven så mycket till alla kära anhöriga, som omgifver dig! Herren vare oss nu när i glädje och sorg, under helsodagen och sjukdagen, så de båda få befordra vår uppfostran för himmelen!

Din egen

Alfred

Brev från Augusta Gavelius till sin trolovade Alfred Sundelin 11 januari 1868

Graninge den 11 Januari 1868

Älskade Alfred!

Nu torde du åter längta efter underrättelser ifrån mig och skall du få dem ehuru det ej är fritt att jag ej tycker det håller på bli lite tråki't att skrifva gång på gång, utan att hafva haft något bref emellan från dig, men som du tyckes ha en riktig skräck för att skrifva till mig om du ej har ett bref att besvara så måste jag nog förbarma mig öfver mig sjelf och på detta vis bereda mig möjlighet till emottagande af bref från dig; Du gör dock rätt uti att ej skämma bort mig utan lär mig den gyllene konsten tålmod af hvilken jag har en mycket liten portion och kan således behöfva förstärkning. Af det föregående kan du väl ock nu draga den slutsatsen att jag är på verklig förbättring hvad min hälsa vidkommer, ty det är ju en känd sanning att när sjukdomen brutit sig och patienten håller på repa sig blir han kinkig och pockande? Men för att nu tala allvarsamt, så känner jag mig nu i det närmaste alldeles kry; sedan jag sist skref till dig har jag varit sängliggande och hade jag troligtvis mycket förr varit bättre om jag förr lagt mig, ty sjukdomen fick då bryta ut nu är jag uppe och hoppas snart få börja vara ute igen! Herren vare tack äfven för denna tid, ty nog har jag härunder fått erfara den gode Herdens vård om sitt lamm, ack, ja! han såg nog huru väl han behöfde taga mig afsides för att i det stilla få tilltala mitt arma hjerta varningens ord må äfven denna sjukdom få bära frukter till Herrens ära så att jag hädanefter är mera vaksam mot alla de fiender som vilja draga mig ifrån lefvandes Gud!

Ja få se nu hur det går med vår Grundsunda färd nog ämnar Pappa resa, men det är ej som jag skulle tro jag kommer med, om Mamma vore med skulle jag tycka det vara bra mycket roligare, nu liksom grufvar jag mig, dock icke skall jag lägga hinder i vägen, ty nog vore det bra roligt både att få träffa dig och att se mitt blifvande hem, att få vara tillsammans med dig några dagar leker nog mest i hågen, ske som Gud vill!

Farväl Alfred! bed ofta för din eländiga vän! Alla helsa dig, helsa Anna ifrån mig jag skulle väl skrifva till henne någon gång, men har nu så många bref obesvarade!

Din Augusta.

Brev från P.A.N. Sundelin till sin trolovade Augusta Gavelius 15 januari 1868

Demoiselle Augusta Gavelius

Grundsunda den 15 Januari 1868

Min älskade Augusta!

Nåd och frid!

Tack, min snälla Augusta, som åter sändt mig ett mycket efterlängtadt bref, som efter en tids oro åter skänkt mig glädje, samt uppfyllt mitt hjerta med tacksamhet till Herren, att Han ånyo bevisat sig nådelig genom att börja återskänka dig helsa och krafter! Hoppas att Han äfven låter dig alldeles rask och kry igen! Men jag vill bedja dig att under denna tid vara mycket försiktig om din helsa, kläda dig väl samt vakta dig för förkylningar, emedan du nu är långt mera ömtålig än vanligt, samt att förnyadt insjuknande kunde bli långt farligare. Kom ihåg: du är ej mera din egen! Och den, som fått dig till sin, är rädd om sin dyrbara skatt och vill ingalunda förlora den. Stackars min Augusta, som utom sin sjukdom äfven måst förgäfvets vänta bref från sin tröga fästman. Du måste vara god och förlåta mig denna nya försummelse. Mycket hade jag väl att göra vid den tid jag hade bordt skriva, samt lät deraf förmå mig att uppskjuta en postdag. Men hade jag då vetat, att du varit sjuk, skulle jag väl försökt kunna sända dig några rader. Du torde väl dock genast efter skrivandet af ditt sista bref fått emottaga mitt. Emellertid må du tro, att äfven jag i andanom lidit med dig, samt försökt att i all svaghet bedja Läkaren skynda till din hjälp. Alldenstund vi bland de föreslagna böneämnena under den sednast flydda veckan äfven hade att gemensamt bedja för de sjuka, var jag ej senfärdig att serskildt i tankarna lägga dig, såsom mig närmast, på Jesu frälsarehjerta. Den trofaste löftesgivaren vare nu prisad, som infriat sitt löfte om bönhörelse! Jag kan dock ej neka att jag med fruktan gick för att hemta min post på morgonen, isynnerhet som Anna förut skrämde upp mig med att säga, att hon under flera nätter haft sådana drömmar, att hon fruktade få höra att någon på Graninge vore död. Väl tror jag ej i allmänhet på drömmar; för denna gång blef jag dock ängslig. Under vägen öfverlade jag sålunda, att skulle något bref vara till mig från G e, men icke du, utan Farbr. skrifvit utanskriften, så stode det ej väl till. Du kan tänka dig min förskräckelse, då så verkligen var. Lyckligtvis genomskimrade genast din stil, då jag började bryta förseglingen, och skänkte mig derigenom åter hopp, att det ej var alltför farligt. Herren vare prisad, som först kommer med det sura vinet, men sparar det goda vinet till sist! Jag skall, vill Gud, till

Söndag för första gången predika öfver bröllopet i Cana, och har under förberedelsen ej kunnat underlåta att tänka på vårt eget bröllop, önskande att det kunde ske under årets lopp, samt äfven blifva välsignadt med Herrans Jesu nådiga närvaro. Med glädje finner jag, att Farbr. står fast vid sitt beslut att komma hitöfver till mig i nästa månad. Men min kära Augusta, du får ej på något villkor bli borta, så framt ej Gud lägger något sådant hinder i vägen, att du omöjligen kan komma! Med hans uttryckliga vilja, i fall den vore sådan, finge jag låta nöja mig, men i annat fall förstår du, att det blifve svårt för mig. För din helsas skull vore det äfven högst nyttigt och nödvändigt, att du finge komma ut i friska luften, allenast du kläder dig väl. Och så, behöfva vi ej dessa få dagar under hela långa hösten och vintern få vara tillsammans? Då får ju äfven både du och Farbr. se huru det ser ut i ditt blifvande lilla hem, och vi tillsammans få öfverlägga när vi få gifta oss, ty detta bör vi ju snart få veta! Helsa och bed Faster Hilda å mina vägnar, att hon äfven är snäll och kommer med, ? hon kan slita sig lös ifrån sina många bestyr, hon ? hjertligt välkommen i vårt lilla bo, der ? ? tarfligt i alla afseenden, men hvars gamla dörr ? ? så gerna öppna sig för så kära gäster. Jag medgifver ? det då äfven blefve för dig trefligare. Men skulle Faster omöjligen kunna komma med, så fatta dock du mod och slut dig till din kära Pappas sällskap, som, så vidt det på en människa beror, nog ska se om sin lilla unge. Här behöfver du ej heller frukta för att väcka mycket uppmärksamhet; ty här på platsen bo inga andra herrskaper än Pastor och Skollärare. Fundera nu ut allt till det bästa, och Gud styr alla edra rådslag till det bästa! Jag uppdrager emellertid åt dig, att så fort som möjligt underrätta mig, när I kommen, på det vi derefter må kunna ställa det.

Anna helsar dig mycket. Hon har under dessa dagar varit sysselsatt med att häckla lin och karda stry⁴, men vill nu att du kommer och säger henne hvad hon deraf skall göra. Jag har fått dels af församlingsbor vid uppbörden, dels af Pastorskan B. något öfver 1 Lsd⁵. Gerna vill hon äfven hafva några råd och någon hjälp af dig, när I kommen, isynnerhet som hon har mindre vana vid att duka och passa upp m.m. Herren vare oss arme syndare nu nådig, samt sörje för oss såsom vi det betarfva! Bed fliteligen för din

Alfred

P.S. Sistl e Fredag hade jag ett kort besök af den nyvigde Mag. Wallin, som vid sin förbiresa upp till Öfver Torneå, dit han blifvit missiverad, kom in

⁴ stry = Det grova avfallet i linhanteringen.

⁵ Lsd = Lispund (ca 8,5 kg)

recommenerad af Manne och med helsningar från honom. Han tycktes vara en snäll christligt sinnad man, samt mycket lik en Finne!

Densamme

Brev från Augusta Gavelius till sin trolovade Alfred Sundelin 8 februari 1868

Graninge den 8 Februari 1868

Älskade Alfred!

Hjertlig tack för ditt sista kära brev för de goda råd det innehöll, måtte jag blott kunna använda dem så, att de bära frukt. Ack jag ser att der jag borde tacka och lofva der knotar och klagar jag, må Herren af sin stora kärlek icke taga sin nåd ifrån mig utan böja mitt hallstarriga hjerta till lydriad för hans lag! Mitt förra brev gjorde dig säkert ledsen, när du nu börjat hoppas vi skall komma, men jag skall såtillvida återtaga det att en möjlighet kan vara att vi i nästa vecka företaga resan till Dig, såvida jag innan dess blir så kraftfull att jag kan våga det och inga oroande tidningar med afseende på sjukdomar dessförinnan kommer från dig. Du tycker väl detta är underligt när vi en gång varit bestämda, men Pappa har börjat se det allt mera omöjligt för sig att längre fram kunna vara hemifrån, så derfor ville han om det är möjligt försöka komma i väg nu och vore det nog ledsamt för mig om jag ej skulle få se mitt blifvande hem. Du skall dock icke vänta säkert ty mycket ovist är det ännu, jag ville dock underrätta dig derom ifall det blir något utaf.

Farväl för idag Alfred! Vill Gud träffas vi kanske nästa Lördag. Må Han sjelf då och alltid vara oss nära med sin frid!

Din Augusta.

Brev från P.A.N. Sundelin till sin trolovade Augusta Gavelius 12 februari 1868

Grundsunda den 12 Febr. 1868

Min egen älskade Augusta!

För ej mindre än 3^e kära bref har jag att härmed sända dig min hjertliga tacksägelse; aldenstund jag – förlåt min försumlighet härutinnan! – på länge ej skrivit något till dig. Orsaken dertill är följande: till följe af hvad du förut skrivit, hade jag hoppats få den glädjen att se Eder hos mig i slutet af förra veckan. Efter denna beräkning skulle med vår sölige postgång något bref ifrån mig ej vidare hunnit Eder hemma. Som jag dock Thorsdagen i förra veckan var tvungen att resa ner till Örnsköldsvik skref jag ett bref till dig, samt tänkte genom att resa tidigt på morgonen hinna in, medan postkontoret var öppet – posten skulle gå denna dag – och sålunda brefvet genast få afgå, till följe hvaraf det på Söndag skulle framkommit till Graninge och du sålunda hinna få det i den händelse, att I haden bestämt afresan hemifrån först Måndag i denna vecka, hvilket jag ej säkert kunde veta. Olyckligtvis föll under natten till nämnda dag mycket snö, så att väglaget blef ytterst klen, och innan jag kom in, var det redan för sent att inlemna några bref. Jag tog det derföre tilbaks hem, i den tanken att, då brefvet nu kommer att ligga en half vecka i Örnsköldsvik, innan det afgår, så har jag helt säkert min Augusta hos mig dessförinnan. Lördag väntade vi emellertid förgäfves, och på Söndagsmorgon emottog jag den nedslående underrättelsen, att resan åtminstone denna gång var inställd. Denna underrättelse hade ungefär samma verkan på mig, som det plägar gå med barn, som fått löfte om något synnerligt godt och nöjsamt, samt deråt fägnat sig en längre tid, men så plötsligen få höra: det blir ej något af det nöjet. Glädjen förbyttes i sorg. Sedan Söndag har ingen post afgått härifrån, och nu i dag på morgonen öfverraskas jag ånyo af ett bref ifrån dig, der ånyo tvärt emot förmodan en ljus stråle af förhoppning fram glimmar, måtte denna stråle ej vara något irrsken! Måtte den glada stunden verkligen nalkas, då jag åter får sluta dig i min famn – och detta i mitt eget hem. Emedan det dock ej är så säkert att så sker, skall jag afsända dessa rader, på det att du ej, i händelse någon resa ej blir af, må bli alldeles uttrött att vänta på någon underrättelse ifrån mig. Jag är lessen öfver att jag, utan att tänka på att detta kunde bli ett afgörande hinder för Eder resa, kom att omnämna sjukligheten här omkring, utan att närmare redogöra för huru förhållandet var. Inom Gideå församling är onekligen mycket sjukligt, efter hvad derifrån berättats. Inom denna församling åter har visserligen feber gått uti en by, samt 2 à 3 personer der aflidit. Nyligen har dock

ej hörts af, att någon på ny räkning insjuknat, och i ett par hus, der de ligga sjuka, äro de nu på bättring och de fleste redan friska. Dessutom ligger denna by $1 \frac{1}{4}$ mil aflägsen ifrån kyrkan, och hvarken I eller jag behöfva komma i den minsta beröring med de sjuka, så att jag ej kan tänka att någon fara för smitta voro att befara. Jag kan ej anse det för att kasta sig i fara, om I resten hit. Skullen I möjligen insjukna, måste jag anse detta såsom en serskild skickelse af Gud, och tror jag då, att detta lika väl kunde hända Eder på Graninge. Vi vilja dock hoppas att Gud i sin nåd detta förhindrar! Ett annat långt svårare och mera afgörande hinder för resan ligger onekligen uti din förra krasslighet och svaghet och så gerna jag än ville se dig hos mig, ville jag dock ej att du, genom att i förtid resa, på så sätt ådroge dig ny sjukdom. Här pröfve du, efter samråd med de närvarande och Herren, hvad din kropp sundt är; ty om detta hinder vågar jag ej yttra mig! Jag vill dock hoppas och bedja, att Herren stärker dig så, att du utan skada må kunna företaga denna färd, och att du derföre är hos mig, innan detta bref framkommit. Under förhoppning att så måtte ske, skrifver jag ej denna gång till Farbror, utan bara dig, i händelse resan skulle inställas, så hjertligen helsa och tacka honom för hans bref! Helsa så äfven öfriga kära vänner och anhöriga omkring dig! För min skull skall du ej vara orolig, utan skulle Herren finna för godt att nedlägga mig på sjuksängen, skall du genast derom bli underrättad. Herren vare oss nu när och hjelpe oss i all nöd! Hans namn är Jesus, och der finnes tröst! Bed för

Din Alfred

Brev från P.A.N. Sundelin till sin trolovade Augusta Gavelius 19 februari 1868

Grundsunda den 19 Febr. 1868

Min älskade Augusta!

Guds frid!

Ehuru jag nu ej vet ens hvarest jag har dig, min Augusta, än mindre om du är död eller lefvande, sjuk eller frisk, vill jag och kan ej annat än afsända några rader till dig, adresserande brevet till Graninge, för öfrigt öfverlemnande dig i den trofaste Herdens omvårdnad och skötsel! På grund af ditt sista bref väntade jag så mycket att sistledne Lördag få se Eder komma, men allt förgäfves. Men som ett svårt snöfall inträffade denna dag, hvarigenom väglaget blef ytterst klent, samt tillika intet bref medföljde Söndagsposten, trodde jag att I dock voren i väg, samt väntade Söndag och Måndag, men allt lika förgäfves. Sedan tröstade jag mig dermed att jag med dagens post skulle få höra hvar I voren och huru I lefden, men äfven denna sista förhoppning slog felt. Härtill kommer att Pastor Brundell, som på Söndagsmorgon hemkom ifrån Hernösand, säger sig på Thorsdagskvällen af Manne fått höra, att Farbr. Janne skulle vara inkommen till staden, samt att Manne sagt, att han hört att äfven du skulle vara med, men viste ej om det vore sanning. Slutligen säger han sig hafva träffat Leufvenius, som sagt sig hafva afrådt Farbr. Clas att resa fjellvägen, utan i stället uppmanat honom att hålla allmänna landsvägen. Genom allt detta har jag blifvit alldeles förbryllad, funderat hit och dit, och ändock ej kunnat uttänka något sammanhang emellan allt detta, så att jag blifvit verkligen mycket bekymrad och orolig, samt föreställer mig knappast något annat, än att till slut få gåtan löst genom – en sorgpost! Måtte Herren ej lägga tyngre börda uppå, än att Han också hjälper! Men låt mig, Augusta, jag beder dig derom, så enträget! med första få veta huru allt står till!!

För min enskildta del lefver jag genom Guds nåd bra till min kroppshelsa, men för öfrigt har det blifvit mycket dystert och sorgligt i det gamla Grundsunda. Herren har funnit för godt att hårdt hemsöka Past. Brundells hus, genom deras enda innerligt älskade sons bortgång, hvilket du redan torde hafva hört. Han var deras älskling. Ej underligt att sorgen är djup! Ehuru denna svåra bepröfvelse egentligen endast rör deras familj, kan jag dock ej annat än sörja med de sörjande, ja stundom gråta med dem som gråta. Jag känner till en liten del hvad de måste lida, genom blotta föreställningen att du, som nu är vorden mig så kär, äfven kan borttryckas ifrån mig. Måtte Herren, om så hans nådiga vilja är, förskona mig ifrån att i verkligheten nödgas genomgå detta! Väl kan den, som

vet hvilken "rolighet", som väntar Herrans trogna efter detta eländes tid, stundom få nåd att glädjas i andanom och tacka den gode Herden, då Han räddar det älskade föremålet undan stormarna och farorna här nere och tager det hem till sig uti sin glädje. Men kött är kött, samt kan nog ej annat ej taga ut äfven sitt rätt. Om också själens öga kan fröjdas, gråter det lekamliga! Emellertid måste det vara en stor skiljnad emellan att sörja en saligt hemgången anförvandt, och en evigt osaligt bortgången! Det hoppet höras dock Brundell ega, att deras Emanuel farit hädan med frid, ehuru han länge haft svårt att kunna tillegna sig nåden. De sista hörbara orden voro: "Segrens dufva sväfvar". Jag vet ej om de äro hemtade ur någon sång eller hvarifrån han fick den. Fru Trolle från Gideå lærer i dag varit här, för att visa sitt deltagande. Måtte nu Herren både genom glädje och sorg få draga våra hjertan allt närmare till sig, frigöra oss ifrån alla afgudar, samt göra oss helt till sin egendom! En "underlig godhet" bevisar Han oss ofta, men genom och med allt vill Han dock befrämja vårt sanna väl. Må vi därför, Augusta, hända hvad som än kan hända, dock säga till Herren i likhet med David: "Likväl blifver jag städse vid Dig; ty du äst min Gud". Jag kan nu ej skriva mera, förrän jag får höra huru du lefver och huru I beslutat. Hoppas jag snart blir derom underrättad! Helsa Farbror, Faster, flickorna m.fl. Herren vare oss städse när, samt lede oss i sin sanning, att vi må gå framåt och ej tillbaka på lifsens väg! Inneslut i dina böner

Din egen

Alfred

**Brev från Claes Gavelius och hans dotter Augusta Gavelius till Alfred Sundelin
29 februari 1868**

Graninge 29de Febr. 1868

Min Gode Käre Alfred!

Blott dessa få rader med ett upprigtigt hjertevarmt tack för all sann glädje hos - och innerlig välvilja af Dig under kära besöket, af hvilket nu minnet qvarstår så särdeles behagligt. Wi ha' slitit ondt på hemresan, men må väl och ha' haft glädjen träffa de våra vid god hälsa Gud vare lof. Således allt godt. Hjertl. hälsningar till Dig från de mina och min Bror med famillie. Ursäkta mitt hastverk och än en gång varm tack! Herren med oss!

Din Sanna vän; C.A. Gavelius

Dyre min Alfred! Jag fortsätter med varmaste hjerta de tacksägelse Pappa börjat detta brev med. Äfven hos mig qvarstår minnet af detta besök så ljuft särskildt när jag tänker på huru innerligen snällt du behandlade din eländiga fästmö, tack som ej stötte bort mig utan vill låta mig få hos dig, nedlägga alla mina bekymmer och äfven hjelpa mig att bära dem och med mig anförtro dem åt Gud! Huru lugnt och godt det kännes att ej behöfva tänka det jag nu har något fördolt för Alfred, kan jag ej säga. Mätte Herren af sin stora nåd städse låta det så förblifva och städse låta sin kraft vara mächtig under all min svaghet att jag ej på något sätt må dragas ifrån honom och dem jag tillhör, ja han skall ju väl gjort! När jag närmade mig hemmet kände jag mig lite vemodigt stämd vid tanken på att kanske samma svårigheter skulle åter möta mig och jag hade dig så långt borta, men efter att hafva lagt allt på Herren blef jag åter lugn och kände mig glad och viss om att Han ej skulle svika utan städse vara mig när och låta allt tjena mig till nytta. Johan frågte mig, hvad intryck mitt hem hade gjort på mig, och tycktes hjertligen glad när jag svarade, att det var så godt det möjligtvis kunde vara och att jag kände mig så riktigt lycklig der.

Vår hemresa gick bra ehuru den var besvärlig och ganska svåra tillbud hade vi, t.e. när vi andra dagen skulle sent på qvällen köra om 2 lass var för det senare en unghäst, hvilken blef rädd och kastade sig alldeles opp i vår släde så både Pappa och jag fingo handlöst kasta oss ur släden och blef jag då, tills de hade fått spänna ifrån och fått reda på häst och allt, stående i snödrifvan ända tills knäet så jag var alldeles blöt när jag satte mig i och fortsatte resan sålunda i tre mil eller till Bollsta dit vi kommo 1 på natten, Thorsdag från Bollsta till Forsse i

rysligt väder och Fredag förmiddag hemkommo vi uttröttade, men ej kännande några svårare följder af vår resa.

Hinner ej mer posttimmen är inne. Farväl! Helsa Anna hjertligt!

Gud med oss!

Din Augusta.

Brev från Augusta Gavelius till sin trolovade Alfred Sundelin 10 mars 1868

Graninge den 10 Mars 1868

Dyre käre Alfred!

Hjertlig tack för ditt bref, hvilket jag först erhöi i Söndags, ehuru det var skrifvit dagen efter vår afresa, jag hade i Söndags väntadt att få bref skrifvit på lördagen, men kanske din resa till Nordmaling förhindrade detta. Skrif dock ofta, jag beder dig derom. Du vet huru väl jag behöfver dina bref ty hur det än är så törstar dock dessa arma hjertan efter menniskors kärlek och deltagande och besynnerligt nog är det som man ej skulle nöja sig med dem, som man genom blodsband äro bundna vid utan älskar att ega någon utan sin familie att sluta sig till och ingen bör väl i detta fall stå mig så nära som just den hvilken en gång skall blifva min make. Derföre beder jag dig ännu en gång Alfred, att när vi ej kunna få personligen umgås med hvarandra du dock måtte genom bref leda mig och söka draga mig först och främst till Gud och sedan allt innerligare till dig ock! Jag har förskräckliga stunder att genomkämpa ibland måtte Herren vara mig nära, att de endast i Hans kraft utföras; Detta gräsliga högmod detta fikande efter att något vara på samma gång jag känner mig uslare och odugligare än någon annan förorsakar understundom ja ofta, ett sådant virrvarr inom mig, att jag ej vet hvart jag är kommen hvart det bär eller hvad Guds afsigter med mig äro.

Sedan jag kom hem har ock inträdt ett helt nytt förhållande emellan mig och de vänner som förut stodo mig närmre än andra d.v.s. Hanna F. och J.D. Det plågar mig rysligt, ibland, att vara tillsammans med dem ja så mycket att jag känner mig bitter emot dem, utan att hafva den ringaste orsak dertill. Dock håller jag lika mycket utaf dem ännu, ja, så mycket, att om jag kunde göra dem något godt, skulle det vara så kärt, blott de ej viste att det varit jag som gjort det. Ungefär så här ljuder det inom mig, när jag är tillsammans med dem, "Augusta var vänlig, men drag dig ifrån dem slut dig inom dig sjelf undertryck alla känslor hos dig och låt ingen åtminstone icke de, se hvad som fins derinne, skulle ock detta åstadkomma förlorandet af deras vänskap och synas dem oförklarligt så får du ej bry dig derom utan låta allt fara". Alfred hvad säger du härom? blir du rädd för mig? Jag beder dock Herren Jesus att han skall göra mig stilla och ödmjuk leda mig på den väg Han vill och om detta är en brytning hvilken han ser jag måste genomgå leda den, till en god utgång och kanske hvilket jag nu ej vågar hoppas återgifva mig dessa vänner, när kanske vår vänskap genom att hafva varit i bedröfvelsens ugn blifvit helgad och renad.

Alfred, är Guds förande med sina barn sådant och äro de hans fastän de få genomgå så många både hjertslitande och jemmerliga erfarenheter?
Hvad nu åter den sak angår som du skref om, torde ej mycket behövas ordas derom, alldenstund jag ej vill göra något som du ej skulle vara riktigt nöjd med och hvilket på något om än aldrig så litet sätt kunde såra dig, vi hinna väl ock tala om detta sedan.

Hinner ej mera denna gång, Pappa är nu i Östersund.

Hjertliga helsningar från alla!

Helsa Anna mycket!

Herren Jesus Christus vare oss när och uppfylle våra arma hjertan med sin frid midt under alla de stormar som kunna vara derinne.

Bed för din

Augusta.

Brev från P.A.N. Sundelin till sin trolovade Augusta Gavelius 11 mars 1868

Grundsunda den 11 Mars 1868

Min dyra älskade Augusta!

Då jag sistledne Fredagskväll hemkom från Nordmaling, hade jag glädjen öppna ett mycket efterlängtadt brev ifrån dig, med underrättelse om, att I, oaktadt många mödor och besvärligheter, dock genom Guds nådiga bistånd lyckligen hemkommit. Emottag mitt hjertas innerliga och varma tacksägelse för detta brev, som stillade min oro, som jag hyst för Eder till följe af den mycket svåra väderlek, som under Eder hemresa varade, samt tillika skänkte mig glädje genom förnyad försäkran om, att du ej blifvit afskräckt ifrån att dela mitt lilla hem med mig! Måtte ej sedermera några svåra följder af resan och af hvad du för min skull måst underkasta dig inträffat. Med dagens post, då jag väntade att få höra något vidare ifrån dig, följde intet brev. Jag vill dock med tålmod afbida nästa postdag, under förhoppning om, att allt står väl till, samt att troligen vår Postmästare ånyo varit framme.

Emellertid vill jag bedja dig, Augusta, lemna mig ej i okunnighet om, i fall du ånyo skulle insjukna, eller något annat sorgligt inträffa! Hoppas att du emottagit mina 2ne föregående brev, det ena hemifrån, det andra ifrån Nordmaling, så att detta ej förorsakar tystnaden? Jag har haft brev ifrån Manne, som äfven begär att få veta hvad intryck du emottagit af ditt blifvande hem, och jag har lemnat honom det svar dina egna yttranden kunnat föranleda till, samt är viss att han med mig broderligen delar glädjen deröfver. Han omnämnde äfven Edströms disputation, samt säger att 1a Opponenten Mag. Lindström ansatt honom på det hårdaste, samt tvungit Edström att besegrad lemna honom sista ordet vid hvarje genomgången thes. Widén, som sedan opponerat, hade deremot varit mycket foglig, förklarande att den förste opponenten alltför grundligt utfört sitt uppdrag. Manne tror dock, att Edström får minst "godkänd" såsom betyg, icke för försvarets skull, men just till följe deraf att han blifvit så svårt ansatt. Huru skall det gå för mig stackare, om jag en gång kommer upp i kathederna? Det är verkligen ej så litet grufsamt, men man måste väl ändock derom!

De nyvigde presterna lära allesammans vara förlofvade. Nordin med en Mamsell Azelius i Östersund, Grape med en Mamsell i Södermanland, Widell med en Mll Erikson från Upsalatrakten, samt Sundelin med en Mll Engelbreckt från Upsala. Detta sista skall vara det mest lysande partiet. Med skönhet förenande rikedom (hon eger ett stenhus i Upsala) har hon haft många höga aspiranter, men afslagit dem alla till förmån för Sundelin. Då denne nu kommer

att tjenstgöra i Långsele, torde du bli i tillfälle att göra hans bekantskap. Jag missunnar hvarken honom eller någon annan deras lycka och rikedom, om jag blott får behålla min lilla Augusta, hoppas jag med Guds välsignelse den bästa lycka och trefnad, som jag här på jorden kan vinna. Så länge Herren Jesus får vara vår gemensamma skatt, samt i kärlek allt innerligare sammanknyta oss vid hvarandra, hoppas jag att intet skall fattas oss, som vi af hans nådesfullhet ej skola undfå! Och detta skall han ju alltid få vara och allt mera blifva!!

Sistledne Söndag begrafde jag Emanuel Brundell, och hvilar han nu i sin kammare till uppståndelsens morgon, då vi skola hoppas Gud för Jesu skull beskär honom en fröjdefull uppståndelse. Utan sockens herrskap, voro endast Trolles närvarande.

Jag har tänkt på efteråt angående möbleringen af rummen; om du skulle hafva den inre kammaren till ditt rum, blefve det ej litet besvärligt, emedan detta rum är aflägsset från köket, der din närvaro stundom torde erfordras, att du skulle då nödgas gå hela denna omväg och pigan likaledes hvar gång hon behöfde träffa dig. Mig gör det alldeles detsamma hvilketdera rummet jag får till arbetsrum, säg derföre hvad du för din skull anser lämpligast. Och om du skulle anse kökskammaren för dig beqvämare, hvilketdera rummet skola vi då ha till sängkammare?

Jag tänkte skrifva till Farbror, men då han kanske ännu ej återkommit från Östersund, dröjer jag dermed till en annan post. Jag beder dig dock så hjertligen helsa honom ifrån mig, samt tacka honom för de kära raderna. Likaledes många varma helsningar till Faster, flickorna m.fl.! Anna helsar. Hennes fästman lär ämna göra ett besök här i vinter, för att höra om hon är omöjlig att beveka till att följa honom till Amerika. Huru höres, får du pigan hvarom fråga var? Herren vare oss nu när, skänke oss nåd, frid och kraft att älska Honom, som för oss död och uppstånden är, samt vare städse A och O i vårt hjerta, i alla våra gärningar! Bed flitigt för och meddela dig snart med

Din

Alfred

P.S. Lemna medföljande theser åt Bostr. Och bed honom grundligt vederlägga dem, samt sända mig åter theserna och hans argumenter emot dem. Du kan dock säga honom att jag ännu ej är fast besluten att begagna dem alla vid min disputation.

Brev från Augusta Gavelius till sin trolovade Alfred Sundelin 20 mars 1868

Graninge den 20 Mars 1868

Dyre käre Alfred!

Hjertligen tackar jag dig för tvenne bref som jag fått emottaga! Du har kanske varit orolig för mig, när jag låtit 2 postdagar gå utan att låta höra utaf mig, men jag hade ondt om tiden så jag hann ej; jag mår emellertid godt håller på rusta med väfvan och dylikt, vist blir jag trött af att väfva, men jag vill nog försöka att så mycket som möjligt vänja mig vid arbete, så jag ej blir en sådan der hysterisk qvinna, som ingenting kan göra. Vet du nu har jag fått i gång de der läraftnarna jag vurmade för, flickorna på Herrgården och berget samlas här hvarje Måndags afton klockan 4 då arbetas åt mig och J.D. läser högt, nu hafva vi läst den der boken jag fått af Johan, "Presthuset i Harz" den är alldeles utmärkt bra; ja jag har hemtat många helsosamma lärdomar af den, det är en flicka som skildras hvilken jag känner mig särdeles beslätad med, hon blir prestfru och en sådan prestfru sedan, det gick som svärd igenom min själ när jag hörde hennes strider så lika mina egna och huru hon i Christi kraft segrade. O' skall äfven jag göra det, så att jag en gång får stå med den skaran som lofvar Lammet i all evighet? Det kännes så vemodigt i afton nog tror jag att ju längre vi lefva härnere dess mera förnimbart blir det tvång om hvilket Jesus talar; ack! att vi dock under allt, mera lärde oss att hafva vår frid i Honom allena, huru godt är det icke att lik kycklingen få krypa under Jesu nådesvingar och der gömma sig för allt! Om Söndag kommer Löf hit skall då hjälpa Boström med skriftning, vi skola äfven gå till nattvarden. Jag gläder mig åt att Löf kommer, han har så mycken brödrakärlek och det behöfs att ibland bli uppvärmd deraf, äfven för Dahlbergs skull gläder jag mig deråt han går så ensam jag tror missförstådd af de fleste, Gud hjelpe och före äfven honom till seger öfver sig sjelf. Tänk när vi en gång får mötas inför Guds ansigte då vi skola älska hvarandra lika och ej mer någon hvars tagg skall yppa sig bland Guds barn.

Dina theser har jag i dag lemnat Boström han skall skriftligen vederlägga dig, de första trodde han du gjorde klokast i att icke taga, han säger dig väl sjelf hvarför. Nu till din fråga om rummen. Jag står fast vid min önskan att hafva det innersta till sängkammare och ditt rum närmast köket, jag behöfver nog så mycken motion som blir häraf och är det trefligare tycker jag att ej behöfva, ifall folk kommer för att träffa dig taga dem genom sal'n inn i ditt rum, naturligtvis skall det mellersta användas som sal när det är inrett därför. Till nästa år har jag fått löfte på en af våra pigor, hvilken är en snäll flicka, aldrig måtte väl Anna följa sin

fästman i vår, det vore bra ledsamt, hon kan gerna låta honom resa först och se om de få tak öfver hufvudet.

Farväl för denna gång! Hjertliga helsningar från alla särskildt Pappa hvilken nu lyckligen hemkommit, Farbror Naeslund hade ock bedt helsa dig! Guds frid förvare våra hjertan och sinnen i Christu Jesu!

Skrif snart och lägg alla bekymmer du kan hafva på din Augusta.

Brev från Augusta Gavelius till sin trolovade Alfred Sundelin 9 maj 1868

Graninge den 9 Maj

Min dyre käre Alfred!

Ehuru jag hoppas att dessa rader ej skola träffa dig i Hernösand sender jag dem dock, ifall du ännu skulle finnas kvar der, för att bedja dig vara hjertligt välkommen till oss och särskildt till mig! Om också inga ångbåtar äro i gång skall du icke ändå komma hit opp? Jo gör det! Jag måste få träffa dig innan du återvänder hem, det är så mycket jag nu åter har att säga och rådfråga dig om. Nu står du väl som bäst och svettas, jag vet ej hvarför jag känner mig så lugn, om det icke skulle gå så bra som vi skulle önska så ser väl Gud att vi kanske behöfva äfven denna förödmjukelse.

Ack Alfred det är så sönderrifvet i mitt arma hjerta nu! måtte äfven om det skulle vara en hård hand som förorsakat såret jag dock hemta den nytta deraf som jag säkerligen är i behof af och Gud städse vara den som leder mig och hos hvilken jag hemtar kraft till allt! När du kommer skall jag säga allt, om menniskor och jag sjelf mången gång måste förebrå mig många felsteg och mycken ovishet aldrig skola de dock kunna säga att jag sökt dölja något för dig, nej så eländig jag är har du och skall du se mig sådan jag är, Herren vare tack att han hittills skänkt dig nåd att med kärlek emottaga mig och icke tröttna äfven om det icke straxt blifvit så bra jag skulle velat, måtte du aldrig göra detta! Hinner ej mera! Helsningar! Tack för brevet! Gud med oss!

Din Augusta.

Brev från P.A.N. Sundelin till sin trolovade Augusta Gavelius 23 maj 1868

Grundsunda den 23 Maj 1868

Min älskade Augusta!

Ännu mera ensam och nedtryckt än vanligt, skrifver jag dessa rader. Af ditt sista kära bref, för hvilket jag hjertligen tackar dig, finner jag att jag genom min hemresa äfven gjort dig ledsen och bedröfvad, samt kanske djupt sårat ditt hjerta. Jag förutsåg det nog äfven, samt har derföre både varit och är högst missbelåten med allt detta, men ansåg mig dock vara tvungen att så handla. Jag vill ej kalla anledningen till mitt beslut att resa hem för embetsnit, ty detta namn förtjenar den ej, och hade jag fått följa mitt hjertas önskan, nog hade jag rest till Graninge i st.f. till Grundsunda. Men det var nödvändigheten att nödgas lyda min förmans befallning att ovilkorligen till Söndag vara hemma, om jag också skulle resa landvägen. Det är väl sant att jag, genom att låta ångbåten gå och i stället rest landvägen ifrån Hernösand, hade möjligen kunnat få vara hos dig en half eller på sin höjd en dag. Detta tänkte jag nog äfven göra, men emedan alla afrådde mig derifrån, anförande såsom skäl, att vår samvaro skulle bli alltför kort, att jag, genom att nödgas resa under ett sådant vägslag och till följje deraf genomvaka flera nätter efter hvarandra, lätteligen kunnat insjukna och bli liggande på vägen, den dryga kostnaden m.m., lät jag slutligen öfvertala mig att uppskjuta besöket hos dig, till dess jag deraf kunde få större gagn. Att härom underrätta dig, kunde jag ej förrän med Måndagsposten, emedan jag först på Lördagsafton erhöll brefvet från Brundell och först på Måndagsmorgon fick rätt reda på huru ångbåtarna skulle gå. I hvilken händelse som helst hade jag ej velat att du skulle hafva rest landvägen, emedan om en sådan resa kunnat vara skadlig för mig, än mera för dig måste den hafva varit det. Så svårt det än kan vara, måste vi derföre söka taga det från Gud sjelf, och dermed vara nöjd. Måhända kände Han till någon fara och olägenhet af, att vi fått efter vår vilja, samt lät det derföre gå efter sin vilja. Bed derföre äfven Farbror och Faster, att de ej äro missnöjda på mig för hvad som skett. Ingen hade äfven heldre än jag både velat och behöft fundera äfven med dem om hvad som tillstundar, hvarföre jag nu måste försöka göra det skriftligen. Du nämner i ditt bref, att Faster skulle önska att bröllopet kunde bli den 28 Juli, i fall ej jag heldre ville, att det skulle bli längre fram. Naturligtvis är jag af hjertat glad ju förr jag finge dig till mig. Väl hade jag tänkt att, om det blifvit i midten eller sednare delen af Augusti, jag då möjligen medhunnit min xamen före detsamma, hvilket i viss mening kunde hafva varit roligt. Till den 28 Juli är det deremot ej gerna möjligt att hinna avsluta densamma, isynnerhet som jag ej förrän efter Midsommar

eller i början af Juli kan komma hemifrån, och här blir jag alltid upptagen af mycket annat, så att jag ej kan vara färdig att, genast jag kommer dit, tentera i alla ämnen. Men det kunde ju gå an, att jag före bröllopet bortgjorde ett eller annat ämne, samt sedan mot höstsidan reste ner och fullgjorde det öfriga. Ville du ej stadna hemma, så kunde du ju följa med, samt resa upp till Graninge för någon vecka. Jag skall härom skrifva till Farbror, så att jag får veta hans vilja. Hvad soffan beträffar, så har jag, i tanke att ej något bröllop skulle bli förrän fram i Augusti, ej ännu beställt den, dels emedan jag till följe af mina knappa penningetillgångar velat dröja så länge som möjligt, dels emedan jag tänkte att under min vistelse i Hernösand kunna få köpa någon lämplig på någon auktion för bättre pris. Till den ändan var jag för att bese ett par stycken hos Fru Öhrman, som hade möbler till salu, men emedan ingen af dem föll mig i smaken, lemnade jag dem. Emellertid är ännu ingen tid förlorad, och jag skall nog ansvara för att den innan dess blir färdig. Stolarna åtog sig Farbror godhetsfullt att beställa, då han var här, men sedan har jag ej skrivit något derom till honom. I mitt bref i dag skall jag dock omnämna dem, så att jag får veta, om han gjort något deråt. Derjemte ville jag fråga dig, om jag skall beställa för sängkammaren toilettspegel ensam att sätta på byrån eller bord också. Jag befarar att för detta sednare ej finnes lämplig plats, då vi väl ej böra bortskymma ljuset ifrån det enda fenster som finnes genom att sätta den framför detsamma. Men säg sjelf såsom du vill! Jag är nu efter Annas bortresa alldeles ensam i hela byggningen, emedan jag ännu ej kunnat få uti någon piga, och endast har en ? , som går ner och stillar korna, samt på sitt sätt tillagar mat äfven åt mig. Jag är nästan missnöjd på Kempe, som utom allt annat bråk och omkostnader han åsamkat mig, äfven skrivit till Anna, att det varit säkert uppgjordt och bestämdt att Anna Cajsa genast skulle komma hit. Jag var nog enfaldig att lita på sannfärdigheten af denna uppgift, samt, emedan brådskan hördes vara så stor, lät jag Anna fara. Men hade jag detta vetat, nog skulle brudgummen fått vänta en eller annan vecka på sin brud. Emellertid blir det väl någon utväg, så pass jag hjälper mig. Med kryddgården skall jag väl i samråd med Carin försöka ordna så godt jag kan och hvad som brister får du tillräkna min oförmåga. Carin reser dock strax efter Pingst tillsammans med sin far till Hernösand, men blir väl ej så länge borta. Jag har från apothekaren erhållit några blomfrön, som jag satt uti ett par lådor, men hvad deraf blir, vet jag ej ännu. Hinner nu ej mera, än anhålla om hjertliga helsningar till alla! Mätte under den instundande Pingsten pingstvinden blåsa äfven öfver oss, samt uppriska oss med sin nådesdag! Bed derom äfven för

Din Alfred

**Brev från P.A.N. Sundelin till sin trolovade Augusta Gavelius,
fortsättning på ett brev, troligen maj 1868 (Pingstdagen var 31/5).**

Nu endast några ord om andra ämnen. Ännu har jag ej visst bestämt mig om pigväsendet, utan har Sellins mor till biträde vid matlagningen. Åtskilliga hafva visserligen erbjudit sig, men som jag ej känner dem, måste jag vara försiktig. Måhända kommer jag att taga en lappgumma till hushållerska åt mig. Troligen beklagar du mig då högeligen, men hon är ej så klen heller, i synnerhet i matlagning, emedan hon länge förstått densamma på Gideå Bruk och andra bättre hus. Derjemte är hon christligt sinnad, så att jag kan lita på hennes trohet, ehuru hon lärer vara litet egen. Tråkigast är att hon tagit en sondotter, en liten flicka, som förlorat sin moder, under sitt hägn, samt äfven vill hafva henne med. Saken är derföre ej ännu afgjord. Bäst vore jag kanske från alltsammans genom att spisa i prestgården, ehuru äfven det har sina svårigheter emedan jag då skall serskildt betala för kornas skötsel, kryddträdgårdens rensning m.m., samt isynnerhet emedan jag har bra svårt för att höra efter, då de sjelfva ej erbjuda mig det. Ett ibland det svåraste jag gör, är att gå till andra för att höra efter än det ena, än det andra. Det är väl mitt högmod som gör det. Och dock nödgas tidt och ofta gripa till denna utväg. Nog vet jag att Faster velat hjälpa mig, om hon kunnat äfven i detta fall, samt inser mycket väl att Anna Cajsas behöfs på den plats hon är. Jag hade väl knappast kommit att tänka på möjligheten att kunna få henne, om ej Johan Er. Kempe derom pratat.

Utom många andra bekymmer, som under denna tid synas vilja hopa sig, har jag äfven denna vecka emottagit den sorgpost att Farbr. Ferdinand blifvit borttryckt ifrån församling, maka och ej mindre än 10 oförsörjda barn. Han hade för ej länge sedan blifvit Comminister i Umeå, samt var ? endast adjunkt och v. Pastor, hvarföre hans många efterlemnade troligen hafva intet att lifnära sig med. Den äldsta är en flicka omkring 20 år, och sedan en mängd gossar, som gingo i Umeå skola. En flicka om 3 år är mitt gudbarn, och vore jag i stånd, tillhörde det mig att taga vård om henne, och uppamma henne åt Herren. Men för närvarande ser det nog mörkt ut. Jag har ej hört något om Farbrors egen bekännelse på sin dödsbädd, men han har bekänt sig såsom christen, samt såsom lärare varit väl känd. Strax han blef prest tjenstgjorde han här i Gideå ej fullt ett år, der en stor väckelse uppstod för något öfver 20 år sedan, och stora folkvandringar skedde dit, för att höra honom. Måtte han nu såsom en fattig benådad syndare, i tron på sin Frälsare fått gå hem till den rolighet, som står Guds folk tillbaka! Så väl han som Dokt. Hay hafva dött i den äfven der rasande

nervfebern.

Roligt att höra, att Anna med saknad lemnat sin plats här. Kanske har hon, då detta bref framkommer, redan stått brud. Jag sänder henne igenom dig min hjertliga välönskan, tillönskande henne allt både andligt och timligt godt, men framför allt annat den nåden att aldrig, aldrig hvart hon än må komma och under alla frestelser och pröfningar, som kommer att möta henne, gå bort ifrån den Frälsare, som ensam kan och vill i nöden vara hennes hjälpare, i bedröfvelsen hennes tröstare, i frestelsen och striden hennes försvarare, i svagheten hennes starkhet, i mörkret hennes ljus, i döden hennes lif!
Helsa nu äfven hjertligen alla, alla! Kyrkklockan har bebådat Pingstens annalkande. Må vi alla få erfara den fulla välsignelsen deraf! Guds nåd och frid blifva äfven din pingstgåfva, min Augusta! Glöm ej Din

Alfred.

Brev från Augusta Gavelius till sin trolovade Alfred Sundelin 2 juni 1868

Graninge den 2 Juni 1868

Älskade Alfred!

Guds frid! Och om jag

Hjertligt tack för ditt sista bref som i sanning var efterlängtadt, jag vet ej om det är innbillning af mig, men jag tycker mig få vänta så länge på bref, ty aldrig besvarar du mina bref förr än påföljande postdag och då skola de vara på väg en vecka innan jag får dem, då är det så länge sedan mitt skrefs så mins ej hvad det var jag så gerna då ville ha besvarat, men tålamod denna ovärderliga dygd, skall väl öfvas.

Ännu har jag ej riktigt kunna förlika mig med att du ej kom hit, så mycket kännes ovisst härutaf; dock allt måste gå! Af Pappas bref ser du huru vi tänka om brölloppet. Mamma och Pappa ville att jag skulle sjelf bestämma tiden härför och om jag icke ville ha det i sommar, säga ifrån, detta tycktes mig svårt, ty jag tyckte mig hafva sagt nog när jag lofvat vara nöjd med andras vilja och sjelf har jag i detta fall ej någon, jag vet blott att ju närmre det kommer dess otroligare synes det mig och svår grufvelse öfverfaller mig ibland. Vid tanken på det myckna besvär Mamma får har jag dock tyckt det vara bäst så fort som möjligt få det undanstökat, det blir väl värst för dig som måste resa två gånger för din examens skull.

Hvad möblerna angår har nu Pappa tagit stolarna om hand, toilettbord är ej värd skaffa, men en spegel behöfs nog, vist har jag af Johan Dahlberg fått hans förgyllda väggspiegel som nog kanske har sin bästa plats öfver byrån men det är ändå bra hafva en stående, gardiner till saln har du väl ej köpt Mamma tog i vintras med sig hem sådana för ganska godt pris så dem kan du ju få här.

Vi voro i går på Annas bröllop hon såg glad ut som brud.

Här är allt nu så grönt och vackert det kännes dock vemodigt se alla dessa lunder som varit min barndoms lekstuga pryda sig liksom för att bjuda mig farväl sägande mig med sitt kraftiga språk att allt är förgängligt och vi endast gäster här. O, Alfred hvad dessa skiljsmessor sönderslita hjertat må jag få nåd att blicka upp öfver dem och i tron svinga mig till det land der inga sådana mer skola ega rum!

Blir du ledsen Alfred för att du mer får emottaga en gråtande än en glad brud? Var det ej! Jag vill dock försöka att under alla tårar dock bli en brud efter Guds sinne. Bed flitigt derom, måtte Herren vår Gud helighetens Gud helga oss så att hela vårt lif länder honom till pris! Bed ock om mera dig hängifven kärlek för din

brud hon behöfver denna ock ja Gud hjelpe oss i lif och död Han allena vare den som leder allt!

Boström beder mig helsa dig, att han tagit sig friheten anteckna dig som fadder åt deras lilla dotter Anna Frida som föddes för ett par veckor sedan, din vis a vis är syster Sandra.

Jag är så rysligt trött i qväll ty förra natten sof jag ingenting, så du får ursäkta mitt slarfviga bref!

Farväl! Skrif snart!

Jesus vårt allt i allum!

Din Augusta.

Brev från P.A.N. Sundelin till sin trolovade Augusta Gavelius 10 juni 1868

Demoiselle Augusta Gavelius

Grundsunda den 10 Juni 1868

Min älskade Augusta!

Nåd och frid!

Ehuru jag med sista post tillskref dig några ord, har jag dock sedan dess haft glädjen att ifrån dig få emottaga tvenne kära bref, för hvilka jag härmed betygar dig mitt hjertas innersta tacksägelse. Att serskildt det sednare skänkt mig mycken glädje, behöfver jag ej säga dig, så mycket mera som de närmast föregående varit af ett mera nedslående innehåll, andats det djupaste vemod, samt äfven hos mig injagat detsamma. Godt att icke alla dagar äro mulna dagar, utan att Gud efter oväder äfven låter solen skina! Det är ändock underbart huru nådefullt Herren förer de sina, samt huru Han ofta låter tvenne i sorg försänkta personer, som meddela hvarandra sina sorgeämnen, blifva hvarandras tröstare i bedröfvelsen. Och slutet af deras meddelanden blir dock att "alla Herrans vägar äro godhet och sanning, dem som hans förbund och vittnesbörd hålla". Äfven jag hoppas att Han, med alla sorger Han låter gå öfver oss, på fullt allvar vill oss väl och äfven skall väl göra't. Vi vilja derföre städse blifva fasta vid Honom, som icke sina bepröfvade uppfattningsregler vill göra oss skickliga att njuta den rätta sällheten, och vi skola aldrig på skam komma.

Uppljningsvis vill jag till undvikande af missförstånd nämna orsaken dertill att, ehuru jag med sista post skref, ändock 2 ne bref sedan dess hunnit från dig ankomma; samt att jag enligt din tanke "aldrig besvarar dina bref förr än påföljande postdag". Sent på Lördagskvällen, oftast under natten till Söndag, gå både södra och norra posterna förbi nära samtidigt. Det är derföre ej möjligt att med denna post besvara de bref jag får, emedan jag oftast först på Söndagsmorgonen får brefven, då norra posten redan gått förbi. Jag måste derföre dröja till följande post, som går söderut, hvilket ej inträffar förrän Thursdagsmorgonen. Söderifrån ankommer deremot posten redan tisdagskvällen eller under natten till Onsdag. Får jag derföre bref från dig med Söndagsposten, kan jag ej förrän till Thursdag besvara det; får jag deremot bref från dig på Onsdag, då kan och brukar jag äfven merendels besvara det med posten följande dag, ehuru omständigheter gjort att jag en eller annan gång sparat dermed till Söndagsposten.

Både af Farbrors och ditt bref finner jag att vår bröllopsdag blifvit bestämd till

den 28 Juli. Jag gläder mig åt, att den dagen snart, om Gud så vill, är inne, då vi genom äktenskapets band, få uti Herrans namn med hvarandra förenas. Jag tror nästan att det för oss båda är godt, att denna stund ej alltför länge uppskjutes. Att skiljsmessan från alla kära på Graninge för dig kommer att bli svår, förutser jag nog samt undrar ej derpå. Måhända kan dock Gud i sin nåd göra densamma lättare än du nu föreställer dig, så att du ej i förväg bör deröfver alltför mycket sörja: "det är nog att hvar dag hafva sin egen plåga". Och är den en gång lyckligen öfverstånden, så låter kanske Gud en vederqvickelsens stund från Herrans ansigte komma. Visserligen blir det litet tråkigt att nödgas resa ner en gång till för examens skull, men det får ej hjälpa, om det blir nödvändigt. Farbror har föreslagit att jag genast efter examen skulle stadna i Hernösand och avsluta examen, under det du blefve qvar på Graninge. Måhända är äfven detta bäst, i händelse examinererna då äro hemma. Östling har tjenstledighet till slutet af Augusti, Widén lärer också ämna få en månads ledighet, samt Biskopen hafva i sinnet att besöka några möten i Upsala och Jönköping. Emellertid få vi se huru allt lämpar sig. Sedan jag nu fått en någorlunda pålitlig piga här hemma, kan det väl få gå för mig att under slottanden vara frånvarande. Litet påkostande blir det väl för mig att genast efter bröllopet bli gräsänkling, men hvad får man ej underkasta sig? Måhända kan det sporra mig till mera flit, hvilket vore önskligt, ehuru jag tyvärr ej eger samma förmåga att läsa snart sagdt både natt och dag, såsom några pastorandi gjort. Kossan har för ett par dagar sedan skänkt oss en stor vacker kalf. Sjelf mjölkar hon omkring 4 kannor dagligen, samt har derföre hittills måst mjölkas trenne gånger om dagen. Det synes därföre såsom Guds välsignelse åtföljer vår ladugård. Efter din önskan skall kalfven få lefva, ehuru han derigenom nog blir en dyr stek. Som jag ej ännu köpt några gardiner, är det godt om jag får taga dem på Ge, och detta ej blott för salen, utan äfven för kökskammaren, i fall du, såsom jag vill minnas du i höstas nämnde, ämnar för köket begagna dem, som nu finnas här. Allt detta beder jag derföre att få öfverlemnna åt dig. Dig sjelf öfverlemnad deremot med alla sorger och bekymmer i den kärleksrike och trofaste Frälsarens hulda omvårdnad, förvissad att han nog skall sköta sitt kära lamm, såsom det ?, samt uti sin korsskola uppfostra åt mig en from, tålig och älskande brud, samt sålunda låta oss bli lyckliga för tiden, och än mera för evigheten. Helsa på det hjertligaste alla kära, min lilla guddotter hos Boströms ej förglömmas! Herren är min herde, mig skall intet fattas! Etc. Ps. 23 Ske alltså! Farväl!

Alltid din Alfred

Brev från Augusta till sin make P.A.N. Sundelin 11 oktober 1868

Graninge den 11 Oktober

Min älskade Alfred!

Hjertevarmt tack för ditt kära bref, nog var du tillräckligt fåordig, men jag känner lyckligtvis min Herre och Man och vet att han icke förtar sig med utgjutelser; till på köpet är du väl ock nu så upptagen med läsning så jag ej bör ha anspråk på mera. Du tycker väl ej att jag nu är otäck? Nej, känner jag dig, så känner du ju ock mig och vet att jag så mycket längtar efter att få höra dig tala om denna kärlek, hvilken älskar oakadt jag så mycket och många gånger satt den på prof och varit långt ifrån sådan jag bordt vara. Att det var innerligt roligt att höra, det du ej kände fruktan vid tanken på att hafva mig här, förstår du! Om jag icke hos dig får vara viss om att bli förstådd och bedömd med kärlek så har jag ingen på hvilken jag vågar lita, men nu är jag viss derom. Det var så godt läsa att du "af hjertat unnar Johan det rum han har" då deremot de fleste måste erkänna att det är ingenting annat än jalousi som gör att mitt förhållande till Johan följs med ett kritiskt öga.

Nu har jag snart tillbringat halfva tiden af min vistelse här, jag önskar nästan att återstoden måtte bli lite roligare ty det har varit en känsla af att jag här är öfverflödig som gjort mig tyst och fremmande för äfven de närmaste, men det är bättre nu sedan jag sagt dem hvad jag tänker. I går afton var jag uppe hos Johan vi hade då en ljuflig stund läste och bad tillsammans och talade om det eviga hemmet. I natt har jag legat hos Hanna sitter ock här och skrifver. Du må tro att jag gör affärer här och de icke så klena heller enär allt hvad jag köper, betalas med de 5 Riksd jag hade med mig.

Tiden är inne för postens afgang så jag hinner ej mera. Du låter mig väl veta när du tenterar?

Farväl min egen Alfred må Herren vår Gud vara oss när och förena oss både vid sig och vid hvarandra med kärlekens band! Guds frid när oss!

Hjertliga helsningar från alla till alla!

Din egen Augusta.

Min älskade Käre Alfred!

Härmed en varm hjertelig helsning från mig. Jag har ett så kärleksfullt bref att tacka Dig för, är Dig ock af hjertat tacksam för detsamma och beder Dig godhetsfullt öfverse med mig att jag ej skrifvit något riktigt bref i svar å Ditt. Du bråkar med Pastoral examen och vi fröjdas af att hà Augusta hemma. Så kärt det vore att äfven få se dig här. Kunna vi få hà något hopp om att få glädjen tà

emot Dig när Du har examen bakom ryggen? Hå vi det ej, då följer jag, om möjligt, Augusta till Hernösand för att få träffa Dig der.

Har Du något tänkt på att söka Skog om Lindberg får Resele. Tror deri kanske vore skäl, då Skogs Comministratur väl är mycket bättre än Grundsunda – och då Pastoratet kan låta vänta på sig några år än, säkerligen. Fundera härpå. I Hernösand kan Du lätt få säkra uppgifter om "Skogs alla förhållanden".

De mina hälsa Dig så varmt. Hälsa Mannes så godt från mig. Herren med oss!

Din trogne Älskande Pappa Claes

Brev från Augusta till sin make P.A.N. Sundelin 10 juli 1869

Graninge den 10 Juli 1869

Min älskade Alfred!

Tack hjertligt för ditt kära bref, roligt att du mår godt och ändå bättre att du saknar mig! För att nu göra mig riktigt efterlängtd kommer jag å allas vägnar och beder om att få stanna hemma öfver silfverbröllopet; Pappas och Mammans önskan vore ock att du komme till dess, kunde du ej få hjelp en söndag och således ha lite tid på dig nog gissar jag att det går bra med slotten och dylikt för det, eller hvad? Snälla Alfred skrif snart och säg huru jag får göra. Vill du jag ska komma hem så nog gör jag det gerna och. Här börjar nu samlas sommarfremmande Mathiesens kommit, i nästa vecka komma Faster Carin och barnen så det blir nog sig allt mera likt och dock så olikt de två tomrummen kännas alltför väl, Farbror Janne har jag ej ännu träffat jag längtar riktigt derefter. Hur gör du med Liden tro? Jag är så nyfiken! Om du ej söker den platsen så sök heldre Dahl än Degerfors det är vist mindre, men närmre våra kära och folket der lär ha sagt att få de blott en riktig prest nog skall han reda sig der det skola de draga försorg om, tänk så nära Bollsta och vänner der! Johan är nu rest, (ej till Stockholm utan till Sundsvall) hvarför han nu skulle resa till Stockh var för Lööfs bröllop hvilket är i morgon Johan fick dock så sent underrättelse om dagen så för att hinna dit skulle han nattetid ha rest landväg till Sundsvall hellregn afskräckte honom dock härifrån och ej anande något inställde han sin resa, men si nu blef eld i alla åsar, Augusta var hemma och då, då!!! För att stäfa den uppbrusande strömmen reste han derfor till mötet blir borta en vecka och sedan hoppas han och jag med, att solen skall åter skina, jag har kunnat vara lika glad för det och systrarna påstå jag behöfver ingenting bry mig om, ty det är bara dumheter, nog är det dock svårt att Joja vår skall behandlas på detta sätt det bara retar honom, det är som vore han en skolpojke satt under förmynderskap, viste jag ej att du tror mig och vill låta mig få älska den käre Joja så skulle jag bli bra ledsen, men detta medvetande ger mig kraft att rätt underkasta mig andras dom.

I denna vecka har jag gjort en den aldra angenämaste resa till Ragunda, Johan bjöd Charlotte och mig vi voro både vid gamla och nya fallet, det var bland det intressentaste jag sett, det gamla fallet dessa tomma kala klippor der vattnet fordom störtat fram och öfverallt bildat djupa håll rigtiga jättegrytor, der kunde man nu klättra och klifva. I sällskap med oss voro två Stockholmare goda vänner till Bergman hvilka tillbringat ett par dagar på Graninge. Du förstår de voro af

Beckska rigtningen, den ena predikade här, en god predikan ehuru något outvecklad, men denna brist kanske nästan är en följd af deras åstundan att tränga så djupt att de förirra sig i sina mysterier, mycket dock att lära af deras hela väsende der förrådde sig så djup barnslig kärlek till Guds ord, ja blotta ordet bibel uttalade de så det gjorde godt. Blir du kanske rädd att jag är smittad? Jag tror ej, mera än hvad Bring säger vi böra blifva det "akta på det goda som finnes i hvarje reaktion".

Nog tyckes mig du bör hjälpa Robert, oj! hvad jag är nyfiken få höra hans iakttagelser jag undrar storligen åt hvilket håll de utfalla godt eller ondt? Få se hur det går med lilla Esther om faster vill så ej böra vi binda oss mer än ett år i sänder så länge det synes som skulle vi sjelfva ej få några.

I dag är Pappas födelsedag och jag har varit uppe och sjungit för honom så jag börjar blifva sömnig.

Farväl nu för denna gång. Tack som längtar efter mig, det gör så godt höra att jag blott kunde riktigt glädja dig och vara dig en uppmuntran under vandringen på lifsens smala väg. Ja Herren vår Gud vår käre Fader gifve oss barnasinne och hjälp oss fram till det eviga målet! Johan hade intet menat med sitt uttryck, han helsade dig hjertligt och sade sig resa till Gideå i stället för att komma åter hit, men vi får väl se – jag gissar nog att både din och hans Gusta drar honom till Graninge. De hjertligaste helsningar från alla till Augustas utmärkta Man!! Gud vare hos min älskade vän!

Din Gusta.

Brev från Augusta till sin make P.A.N. Sundelin 1 oktober 1873

H. Herr Pastor Alfred Sundelin
Liden

Graninge den 1 Oktober

Min älskade Alfred!

Med Anna Greta som nu gifver sig i väg med små grisarna, ville jag få säga dig ett varmt tack för brevet från marknån! Godt höra att du mådde väl och att det knallar och går der hemma, nu ha vi ock haft så vackert väder så ni hålla väl som bäst på med tröskning, tro om du till veckan kommer för att hemta mig? Skall bröllopet bli som sagt var då behöfs nog att jag kommer hem då, men det får ej flyttas inn några möbler i rummen utan vi bo på vindsrummet med barnen och Julia, får väl hålla hus hvar hon kan, på sin höjd i köskammaren, så vi ej damma förr än det blir riktigt torrt. Om Ni se att det är möjligt få bröllopet den sagda dagen så bör Ni nog skriva och bjuda innan jag kommer d.v.s. Eriks släktingar och Hans, Graningeborna bjuda vi väl när du kommer, men räkna väl ut att det blir färdigt då der hemma, så vi ej kommer med detta bråk opp i ett annat. Säg ock åt Märta att hon skall hvarje dag koka ölsoppa och värma mjölk åt kalfven vi skola slagta så kanske det ej behöfs något annat slag för det tillfället. Om du kommer till veckan så tag med dig Hannes vinterrock och min den där stora kappan för barnens ?.

Små barnen må bra, men O hvad de äro bråkiga och olydiga jag längtar riktigt få någon hjälp, ty här förstås der de äro på ett fremmande ställe äro de värre än hemma. Sjelf har jag Gud ske lof känt mig så bra denna vecka regleringen kom i går och jag känner ingen smärta i magen nu, jag har druckit upp det vatten jag haft få höra genom Mamma om Docktorn vill jag skall dricka mer.

Intet samtal har egt rum mellan Frans och mig torde väl kanske ej nu bli något heller och mycket är väl ej att säga annat än, att jag mycket felat och kanske städse, får känna detta sår blöda men jag blir mer och mer rädd Johan O hvad det skulle vara svårt om ej Gud funnes i all nöd!

Kära undfägna Anna Greta mest med kaffe, hon gör det för 3 Rks.

Farväl, måtte vi snart träffas jag är så nedstämd i dag, det kännes så fullt och tungt hjertat, Gud gjute sitt lif och sin kraft derin att jag ej förgås.

Helsningar från alla! din egen

Augusta

Det blef ej någon gång af, före måndagen.

Brev från P.A.N. Sundelin till sin hustru Augusta 9 september 1881

Stockholm den 9 Sept. 1881

Min kära, älskade Augusta!

Haf hjertlig tack för ditt kära i dag emottagna bref, som bragt mig glädjande underrättelse från mitt så kära hem. Som jag förmodar, att du önskar erhålla snar underrättelse från mig, särskildt med afseende på den dom Doktorn efter verkställd undersökning fällt öfver mig, skyndar jag att meddela dig densamma. Något oväntadt var utslaget för mig, och troligen äfven för dig. Undersökningen bekräftade i allo de båda doktorernas redan i Liden uttalade åsigt, ehuru Svensson vid första hastiga undersökningen hade betviflat att så var förhållandet. Opåräknadt var det deremot att i dag af honom få veta, att han ej ville företaga någon operation, som han dels ansåg f.n. mindre behöflig, dels vara lifsfarlig, endast öppning kunde erhållas, som han tycktes hysa godt hopp om, hvarjemte han ville lemna sådan medicin, som han hoppades skulle hämma dess tillväxt. Skulle åter i en framtid detta icke visa sig kunna ske och öppning blir omöjlig, ansåg han en operation i sidan, hvarigenom excrementerna kunde uttagas, bör fördragas, enär man då skulle kunna både lefva och vara verksam. Ja, kära Augusta, så lyder domen. Gud hjelpe både mig och dig att nöjas med hans underliga råd och tuktan. Doktorn sade mig tillika att det ej tjenade till något att längre qvarstadna vid sjukhuset, hvarför jag i dag nu flyttat derifrån och bor med bröderna på Hotell Suede. Jag hoppas att till Måndag, då Jonas bröllop blir, få rådföra mig med Magn. Blix. Ger han mig icke andra råd, kommer jag hem nästa vecka troligtvis, om Gud vill, hvarom jag väl på Tisdag telegraferar, för erhållande af häst emot mig eller genom Frans, i händelse han reser först, lemna dig underrättelse. Jag hoppas derföre med Guds hjälp få komma hem, innan du blir liggande. Må Gud i nåd styrka och uppehålla, så att vi, om hans vilja så är, ännu en liten tid få lefva tillsammans här och fostras för ett bättre lif efter detta. Helsa nu hjertevarmt små barnen och gif dem en kyss från deras Pappa. Var nu icke orolig, kära Augusta, utan hoppas på Honom, som ensam hjälpa och rädda kan. Vi skola då icke komma på skam. Många hjertevarma helsningar från alla syskonen, men mest dock från Din egen älskande

Alfred

Jonas och Lydia här sedan i går. Bröllopet blir på Fenix ännu har jag ej köpt ?.
Det blir väl i morgon. Robert, som i går qväll reste till Ups., kommer åter
Söndagsmorgon. Frans äfven nu i Ups. Lef väl. Dens e

Brev från P.A.N. Sundelin till sin hustru Augusta 11 september 1881

Stockholm den 11 Sept. 1881

Min kära, älskade Augusta!

Med Frans, som i morgon bittida med Nordstjernan⁶ återvänder hem, vill jag åter sända dig några rader, för att till en början hjertevarmt tacka dig för ditt i afton emottagna kära bref. Gud vare lof att ännu allt står någorlunda väl till med dig efter de svåra omständigheter, hvori du befinner dig! O min älskade Augusta, om du vore här eller jag hemma hos dig, så att vi finge meddela oss närmare med hvarandra och råda samt bistå hvarandra. Jag har serskildt i afton känt ett synnerligen stort behof af att ha dig hos mig. Icke derföre att jag nu är sämre till helsan, men just för att litet lättare kunna fatta mitt beslut för den närmaste framtiden. Jag hoppas du emottagit mina 2 ne föregående bref och derföre äfven mitt sista med doktors utlåtande öfver min sjukdom. Jag har efter emottagande af min dom ansett mig temmeligen viss om, att jag nu f.n. ej hade annat att göra, än resa hem och förbida hvad Gud vill göra med mig. Glädjen öfver att få komma hem till dig betog mig äfven all egentlig farhåga för den närmast kommande tiden. I dag har jag varit i tillfälle att rådgöra med Magnus, som kärleksfullt nog för detta ändamål rest hit. Magnus gillar Svenssons ordination och anser, att jag på inga vilkor bör underkasta mig en operation af växten, äfven om någon annan läkare dertill möjligen skulle vara villig, enär Svensson icke velat företaga densamma. Men hvad han deremot på det bestämdaste afråder, det är att resa hem till Liden, innan åtminstone ett par månader förflutit och man kommit till visshet om, huruvida Svenssons ordination kan hämma tillväxten af tumören och öppning bibehållas, eller ett motsatt förhållande inträder och en öppning i sidan för excrementernas uttagande blir oundviklig. Han antager nämligen, att ett dylikt sjukdomsfall som det, ? inte öppnades i sidan, kan helt hastigt inträffa af den beskaffenhet, att jag icke kan komma till kirurg. Deremot anser han att jag kunde vistas icke blott här, utan äfven i Jönköping och Hernös. Manne har äfven, om jag ville komma dit, välvilligt erbjudit mig plats såsom hans medhjelpare och sysselsättning behöfver jag för att kunna trifvas. I Hernös. åter vore jag dig närmare och hade Hannes hos mig. Men ännu är jag oviss. Skall också ännu en gång besöka Svensson. Längtar mest hem, men vet icke om jag vågar. Skrif kära Augusta med Thorsdagspost till mig och låt mig veta huru du lefver och hvad du råder mig till och helst önskar, för den händelse jag ännu icke fattat mitt beslut. I afton är

⁶ Nordstjernan = segelfartyg 1867-1907

bröllopet. Jag torde komma att viga, Manne att hålla tal. Minns nu ej mer än bringa dig alla kära syskons hjertevarma helsningar. En ännu varmare helsning, kyss och omfamning sänder jag dig och de små. Gud med oss å all nåd.
Din Alfred.

Brev från P.A.N. Sundelin till sin hustru Augusta 16 september 1881

Jönköping den 16/9 1881

Min kära älskade Augusta!

Samtidigt med att jag nu afsändt telegram till dig, min k. gumma, ville jag äfven skriftligen sända dig några rader till Tisdagsposten. Som du af telegrammet funnit, medföljde jag broder Manne hit från Stockholm med snälltåg på Tisdagskväll, efter att samma dag hafva konsulterat med dr Svensson. Som öppningarna gått lyckligt hela tiden och jag derföre befunnit mig väl, var Svensson nära att tillstyrka mig resa hem tills vidare. Men när jag omtalat för honom Magnus bestämda afstyrkande deraf och han blifvit närmare underrättad om de lokala förhållandena deruppe, tillrådde han mig att begagna mig af Mannes välvilliga anbud att resa hit. Efter 14 dagar ville han att jag ånyo skulle besöka honom. Går nu allt väl under denna tid, hoppas jag i förtröstan till Guds nådiga hjälp derefter få skynda till mitt så kära hem. Måtte, om Guds vilja så är, du intill dess, få dröja med din "resa", eller åtminstone allt gå lyckligt. Du kan icke tro, huru gerna jag önskade hafva dig hos mig eller vara hos dig, för att få meddela mig med dig. Mycket längtar jag nu att få höra något från dig. Måtte goda meddelanden komma!

Jonas och Lydia kommo hit i går qväll. Bli qvar här till Söndagskväll eller Måndag. Du ska tro, att nu är prestgården i Jönköping fin och treflig, så att vore du här, skulle jag nog trifvas väl, synnerligast som alla äro så vänliga och kärleksfulla.

På de unga tus bröllop voro tillsammans 24 personer, bland dessa Gust. Gavelius och Wissing. Till present gaf jag en gräddkanna, som kostade 17,10, Manne en sockerskål /21 kr./ och 1 dussin theskedar /14 kr./. Karl en kaffekanna /34 kr./. För öfrigt just intet märkvärdigt. Om något bref kommer till mig från Yngve, så sänd det till Stockholm. I dag äro Rydéns bjudna här på de unga tu. Hur har det gått för Hannes i hans tentamen. Godt, att han lefver väl och har det bra. Jag hinner nu icke mer, för att brefvet må hinna med tåget. Skrif hvar post till mig, om du orkar! Tro, huru I hafven det, mina kära?! Helsa och pussa barnen från mig. Många kärliga helsningar för öfrigt. Gud skydde och välsigne Eder alla.

Din egen älskande Alfred

Brev från P.A.N. Sundelin till sin hustru Augusta 20 september 1881

Jönköping den 20 Sept. 1881

Min kära, älskade Augusta!

Efter en för mig ganska lång väntan har jag i dag haft glädjen emottaga en mycket kär skrifvelse ifrån dig, för hvilken jag med dessa rader ville på det hjertligaste tacka dig, på samma gång jag meddelar dig några underrättelser ifrån mig. Det har varit mig kärt att finna, att du ansett mig böra dröja med hemresan, för att möjligen få någon kännedom om sjukdomens utveckling eller tillbakagång. När jag efter mycken villrådighet, utan att rådfråga mig med min känsla och hemlängtan, beslöt mig för att följa dr Svenssons råd att på 14 dagar resa hit, är det mig nu en hugnad att finna, att äfven ditt råd dermed stämmer öfverens. Men nog fattar jag, att äfven du haft din kamp att utkämpa, innan du kunnat åtnöjas med Guds underliga vilja. Emellertid har jag hittills, hvad den kroppsliga helsan beträffar, befunnit mig mycket väl här i Jönköping, ja till och med betydligt bättre än på ganska långliga tider. Jag har utan några svårigheter haft ordentlig öppning hvarje dag och derigenom undsluppit kolikplågor både à korsryggen och magen, samt känt mig kry och rask. Utan att veta närmare huru med min tumör förhåller sig, hoppas jag, om detta goda förhållande fortfar, med Guds hjälp snart våga tänka på att resa hem. Med iakttagande af diet och försigtighet för förkylningar, hoppas jag äfven hemma kunna få öppning, samt att växten åtminstone icke så hastigt skall utvecklas, att jag före nästa vår behöfver undgå operation i sidan. Emellertid får jag höra hvad Svensson säger, när jag i början af nästa vecka kommer till Stockh. Går allt efter önskan, skall jag kanske Lördagsafton i nästa vecka den 1 Okt. vara hemma hos Eder, mina kära, om Guds vilja så är. Om möjligt, skall jag dock sedan lemna vidare besked, för att få skjuts emot mig. Måtte nu Gud i nåd uppehålla och hjälpa dig, kära Augusta, så att vi med glädje och tacksamhet få omfamna hvarandra!

Det gläder mig mycket höra att Mamma denna vecka kommer upp till dig. Det kännes ändock äfven för mig tryggare att veta, att du har någon vid din sida, som både innerligt älskar och ömmar för dig, som också förstår huru du bör skötas. Ja, måtte Herren hjälpa och råda! Det är ändock godt att förtrösta på honom.

Jonas och Lydia reste i går qväll härifrån och återvände hem från Stockholm med båt på torsdag. Äfven Fru Gröndahl, som varit här, reser då, för att tillbringa vintern i Jemtland. Vi hafva varit bjudna hos Rydéns och snart känner större delen af Jönköping till mig och min sjukdom. Manne har i dag snufva och

ondt i bröstet. För öfrigt lefva alla väl, och bringa dig sin deltagande och hjertevarma helsning. Med är du dock helsad af mig och vill jag bedja för dig, när jag icke annat kan. Helsa äfven hjertligt alla små barnen, som jag hoppas icke ännu glömt bort mig. En hjertevarm och tacksam helsning sändes äfven till mamma och andra kära anhöriga, Gud vare vår hjälp och vår starkhet i de stora bedröfvelser, som oss uppå komma! Si Jesus är ett tröstrikt namn och i all nöd vår säkra hamn. Din egen älskande

Alfred.

Brev från P.A.N. Sundelin till sin hustru Augusta 26 september 1881

Jönköping den 26 Sept. 1881

Min kära, älskade Augusta!

Samtidigt med att jag afsänder telegram, för att hinna Tisdagsposten, skrifver jag äfven, allt detta dock icke utan stor oro och med svidande hjerta. Måtte Gud, af hvilken all nåd och kraft kommer, i sin stora barmhärtighet uppehålla dig, min älskade, under dessa bedröfvansens och lidandets stunder, så hoppas jag, att vi åter skola gemensamt få tacka honom för hans hjälp i nödens stund! Såsom du af telegrammet redan vid mottagandet af dessa rader funnit, har doktor Svensson, ehuru jag under hela denna tid befunnit mig väl och haft ordentlig öppning hvarje dag, efter närmare öfvervägande icke ansett sig kunna låta mig resa hem till vintern, utan att hafva undergått operation i sidan, samt alltså fullkomligt omfattat Magnus åsigt i detta afseende. Min förhoppning att i veckan få den ousägliga glädjen att skynda hem till dig, har derföre blifvit om intet. Genom bref ifrån Karl blef jag i går underrättad om, att han till Jonas, som Svensson opererat för hans polyper i näsan, uttalat denna åsigt. Jag skref då genast till Karl med begäran att närmare rådgöra med Svensson härom, samt har just nu erhållit telegram om, att Svensson endast med det uttryckliga vilkor tillåtit mig resa hem nu, att jag efter förlossningen skulle återkomma. Efter mycken tvekan och öfverläggning med Manne och Fanny har jag, oafsedt kostnaden att resa fram och åter, med afseende på den sena årstiden och den kanske ännu större faran att genast efter din förlossning nödgas på nytt återvända, beslutat mig för, huru svårt och smärtsamt detta än kännes, att tills vidare stadna kvar här och afbida underrättelse från dig om förloppet af din förlossning. Någon operation kommer derföre icke att ske förrän du blifvit förlossad och jag erhållit lugnande underrättelse om och från dig om ditt välbefinnande. Blifva åter underrättelserna från dig oroande, hvilket Gud i nåd afböje och hvarom jag beder att få expres telegram, skyndar jag hem antingen med båt eller jernväg från St. så snart detta låter sig göras. Jag kan derföre icke annorlunda än i bönen, i tankarna och med hela mitt hjertas innersta deltagande och medlidande nu vara hos dig, min dyra maka, vid detta tillfälle, huru gerna jag än personligen skulle önskat det. Mitt enda hopp är, att Herren Jesus och Gud allsmäktig efter sitt fasta, osvikliga löfte må vara med dig i nödens och ?

Fattas fortsättning på brevet.

Brev från P.A.N. Sundelin till sin hustru Augusta 29 september 1881

Jönköping den 29/9 1881

Min kära, älskade Augusta!

Jag hade nästan hoppas att i dag erhålla något telegram från det kära hemmet, som underrättade mig om, att du, min älskade, lyckligen genomgått din förlossning, isynnerhet som ditt sista bref från Thorsdag i förra veckan, och för hvilket jag hjertligast tackar dig, tyckes antyda, att din stund snart skulle vara inne. Men så har emellertid icke inträffat, och jag måste derföre antaga, att ännu denna stund icke kommit. Af ditt bref finner jag att du vid dess skrifvande var mycket klen, och att mycken oro och andeligt mörker plågade dig.

Måtte Gud af sin stora barmhertighet låtit detta mörker skingras och ljuset ånyo uppgå för din själ! Detta är hvad jag innerligen önskar och hvarom jag beder och jag hoppas derföre, att han uppfyller sitt fasta löfte derutinnan och sjelf bär dig i sin famn och stöder dig vid sin staf under vandrigen genom den mörka dalen, så att du i förlitande på Herren Jesus, sjelf trons begynnare och dess fullkomnare, lyckligen kommer igenom och får se din lust uppå hans nåd. Se derföre på honom, som förvisso är försoningen för dina synder och förbida honom, så skall hans hjälp icke uteblifva! Han heter och är ju råd, Gud, hjelte, evig Fader, fridförste. Skulle han då icke kunna och vilja hjälpa? Sedan jag sist skref, har jag, ehuru mycket orolig och bäfvande för dig, samt oviss om hvad Gud ämnar med mig göra, dock fortfarande befunnit mig väl i kroppsligt afseende, samt i någon mon åtminstone fått nåd att vältra hela bördan af omsorger och farhågor på Gud, utan hvilkens vilja ett hår ju icke faller från vårt hufvud. Sedan dess har jag äfven varit i tillfälle att rådföra mig med en mycket skicklig läkare härstädes d_r Bokström. Men alla dessa läkare man rådfrågar hafva just icke mycken uppmuntran att lemna. Denne afråder nämligen för närvarande någon operation i sidan, under hopp att den möjligen äfven för framtiden skulle kunna undvikas. Deremot förordar han att jag efter att hafva gjort en hemresa och helsat på eder, återvänder till St., samt kvarstadnar der eller åtminstone i Upsala öfver vintermånaderna. Alla befara de nämligen, att en anfall sådant jag hade hemma kan inträffa och blifva af farlig beskaffenhet. Men huru svårt för dig och mig, och huru kostsam blir icke en vistelse under vintern på någon af dessa ställen?

Troligen reser jag på Söndagskväll eller Måndagsmorgon till Stockh., för att öfverlägga med Svensson, och derigenom möjligen komma till något beslut. Du torde derföre efter mottagandet af detta bref adressera bref och telegram till

mig: Stockholm, 15 A. Norrlandsgatan. Derifrån hoppas jag äfven kunna lemna någon bestämdare underrättelse om mig.

Ja, måtte nu Gud styra allt, så mörkt det än ser ut, till det bästa för oss alla! Huru gerna ville jag icke, om hans vilja så är, komma hem till Eder, min kära. Ty borta är bra och alla menniskor vänliga och kärleksfulla emot mig, men hemma dock bäst. Tänk när vi en gång med Guds hjälp få vara hemma allesamman hos Herren, huru godt är.

Manne och Fanny helsa båda dig och Mamma hjertligt och ömt. Mest helsar dock jag eder, dig, Mamma, barnen och sedan alla andra. Emottag du, min älskade, en hjertlig omfamning och kärlekskyss.

Jag vill bedja med och för dig och längtar mycket efter underrättelse. Gud vare dig när, Herren Jesus hugsvale och vederqvicke ditt hjerta. Hans namn vare allas vårt bergfasta slott och säkra ankargrund.

Din egen älskande

Alfred

Brev från P.A.N. Sundelin till sin hustru Augusta 5 oktober 1881

Stockholm den 5 Okt. 1881

Min kära, älskade Augusta!

”Glad såsom fogeln i morgonstunden”, skrifver jag dessa rader. Jag kommer nämligen just nu ifrån dr Svensson, som nu lofvat mig att få resa hem, och såvidt jag icke försämras, stadna hemma öfver vintern. O, huru glad är jag icke, samt hoppas, att Gud äfven hädanefter hjälper mig. Vid hemkomsten fann jag bref och telegram ifrån dig och Mamma med lika glädjande underrättelse om ditt och lille pysens helsotillstånd. Jag ser att du uppkallat honom efter mig, och ser deri ett bevis bland många på din kärlek, samt gläder mig deröfver. Gud vare lofvad och prisad för all den hjälp och nåd han beskär oss!

Ehuru jag helst hade rest hem genast, måste jag dock stadna till Söndagsmorgon, enär alla hyttplatser äro upptagna på Nordstjernan i morgon. Joh. Dahlberg reser då. Hedda, som äfven ? nu varit här, gör sällskap med mig på Söndag till Norrland och möjligen äfven i afton till Ups., det jag reser för att helsa på Robert och Magnus, som bevisat mig mycken kärlek och välvilja, liksom alla andra, kända och okända, med hvilken jag kommit i beröring. Om emellertid allt går lyckligt, bör jag kunna komma hem Onsdagskväll i nästa vecka och jag ville derföre bedja om häst emot mig till denna dag. Skulle af en eller annan anledning jag icke kunna komma till denna dag, skall jag åtminstone genom telegram på Tisdag derom underrätta. Jag hinner nu icke mera för denna gång, hvarjemte jag gläder mig i hoppet att snart få träffa eder. Hoppas att Mamma är kvar till dess. Helsa och tacka henne på det hjertligaste både för brefvet och ännu mer för skötandet af eder, mina kära. Alla syskonen helsa så hjertligt till Eder alla. Mest dock helsens I alla af

Din älskande

Alfred

Brev från P.A.N. Sundelin till sin hustru Augusta 19 juli 1883

Nora den 19 Juli 1883

Min kära älskade Augusta!

Härmed ville jag tacka dig för dina tvänne i Söndags skrifna och af mig i går emottagna bref, af hvilka det förra smärtade, men det sednare åter gladde mig. När jag ställer dessa båda bref tillsamman, igenkänner jag fullkomligt min egen af Gud sjelf gifna maka, med hennes både sämre och bättre sida, hvilken jag icke kan annat än älska och som säkerligen är ämnad att på mig utöfva under vår sammanlefnad ett helsosamt inflytande till bortnötande af mina många fel och ensidigheter. Måtte Gud visa ledning och den uppfostran Han vill gifva oss genom våra olika lynnen m.m. icke förfelas på någon af oss, utan vi båda en dag, ? till heder, kunna luttrade och fejade, passande för den herrlighet han oss ämnat, framställas för honom, och då åtminstone, förvandlade till likhet med honom sjelf, kunna älska honom och hvarandra rent, fullkomligt och utan brist! Vi skola då också få anledning att gemensamt tacka honom för allt hvad han med oss gjort hafver, icke minst för dessa ringa dagar. Ledsamt är det emellertid att jag genom mitt förvållande sårat dig och gjort dig ledsen och ej heller kan jag såsom ursäkt därför förebära brist på tid, som jag nu icke saknar. Jag vill därför framlägga för dig förhållandet. På Tisdag skref jag, som du minns med Ebba, hvarefter jag reste in till staden, hvarifrån jag på qvällen återkom. På Onsdag skref jag ej, enär jag ansåg mig så nyligen hafva skrivit och sedan gick icke posten förrän på Lördag, då jag väl skref, men hvilket bref ej torde framkommit till Sollefteå före postens afgang till Graninge. Att jag dröjde till dess, berodde derpå att jag först sent på Thursdagsqväll emottog ditt första bref, ansåg mitt bref säkrare komma fram med posten än med båtarna, samt icke kom att tänka på hvilken dag posten afgick från Sollefteå till Graninge. Hoppas att du nu emottagit både mitt Lördags- och Tisdagsbref? Detta skall jag nu sända med båt i morgon bittida, under hopp att det må komma dig tillhanda på Söndag. Hvad åter beträffar att jag icke träffade Sandra och Hedda på Tisdag, så berodde detta derpå att båten icke hade kommit när jag strax före 4 var nere vid kajen, hvarefter jag gick för att höra ett föredrag af missionär Lundahl och när jag derefter kom ned till kajen, hade flickorna redan gått upp i staden, dit jag före båtens afgang icke hann att åter gå upp, isynnerhet som jag icke visste hvar fröknarna Tjereld bodde. Jag kände detta visst ledsamt, men saken kunde nu icke hjälpas. Att du dock under allt detta varit föremål för mina tankar och böner, vet jag. Att mina hvardagsbref till dig, jemförda med Frans sublimes bref till sin Hilda, förefaller torftiga och matta, finner jag lätt förklarligt, men du

måste ihågkomma, min kära Dutta, att du tyvärr fått på din lott, om icke af ödet, så dock af Gud, ingenting annat än en hvardagsmänniska till man, som icke är och icke heller lärer blifva lik Frans, som hvarken om dig eller någon annan människa är mäktig att hysa, än mindre i ord och skrift uttala dessa sublimes känslor, men som dock vågar säga att han älskar sin Augusta mer än någon annan människa och icke ville bortbyta henne ens emot en Hilda. Och då måste du försöka nöja dig med mig, sådan som jag är, fastän jag icke är hvad jag borde och önskade vara. Måhända skall också, ehuru först i en annan verld, mitt trånga torftiga hjerta kunna vidga sig och intagas af högre, ädlare känslor, samt på samma gång, äfven min tungas band lossas. Och tänk huru fröjdefullt, Augusta, om vi då skola fullt förstå hvarandra, och ännu mera Gud i hans kärlek. Jag behöfver efter allt detta icke säga dig, att jag af hjertat förlåter dig hvad du felat och på samma gång beder om din förlåtelse tillbaka, samt att jag längtar att få sluta dig i min famn och till mitt hjerta, när du kan och vill komma hem. Vi hafva nu sedan Tisdagsqväll en kakelugnsmakare här. Möjligen kommer en annan med båten i qväll. Flitig och rask i sitt arbete, uppsätter han en kakelugn på två dagar, så att han ganska snart bör kunna afsluta sitt arbete. Målarena börja sitt arbete äfven i morgon. Snickrarna hafva deremot för slottens skull rest hem på en och en half vecka. Inom hus återstår dock icke mer af betydenhet, än drefning af expeditionsrummen, samt omläggning af gålfven i 2ne rum härnere. Till allas förundran höres ännu ingen förändring till på Sandö och mamma är derföre qvar här ännu. Jonas skulle komma hit med underrättelse så snart det var skett, och vi skulle då uppgöra om tiden för mammas resa. Så snart jag får besked derifrån skall jag underrätta dig, så att du derefter kan bestämma din resa. Det vore kanske bäst att du direkt reste till Dr Hjertröm, så att du slipper göra en särskild resa för att träffa honom. En ostadig och kinkig väderlek för slotten hafva vi, så att i dag intet kunnat deråt göras. Det är glädjande höra att barnen äro snälla och kunna fröjda din mamma. Äfven jag är glad och tacksam för de dyrbara och kära gåfvor Gud gifvit oss i dem, fastän jag för dem, lika litet som för andra, kan vara hvad jag borde vara. Måtte Gud i sin nåd länge låta dig lefva, och beskära dig helsa och krafter att egna dig åt deras väl och fostran. Och måtte han sjelf flitigt bearbeta deras hjertan med sin ande, att de växa till i visdom, ålder och nåd för Gud och människor! Helsa dem mycket från deras Pappa, samt på samma gång mormor och alla andra. Mamma här m.fl. helsa Eder mycket. Och nu anförtror jag dig särskildt och de små i Guds vård och den rätte läkarens trogna skötsel. Måtte han läka och hela dina sår till kropp och själ, och välsigna dig med sin nåd och frid! Tänk på och skrif till din ensamme och älskande Alfred.

Brev från P.A.N. Sundelin till sin hustru Augusta 30 september 1890

Sollefteå d. 30/9 1890

Min älskade Augusta!

Hjertligt och innerligt tack för ditt i dag emottagna, efterlängtade bref, som jag genast vill besvara, på det du med Thursdagsposten må hafva underrättelse från mig. Glädjande höra, att du jämte barnen få vara friska och krya. Men nog förstår jag huru trött och utarbetad du skall blifva under allt bråk och bestyr både inom och utom hus. Må Gud framgent uppehålla både kropps- och själskrafter, så att du ej duka under! Jag riktigt har ondt samvete mången gång, när jag här går och har "goddagar", samt omhuldad på allt sätt af dem mig omgifva, under det jag vet, att du sliter så ondt och bär på så många bekymmer. Måtte jag åtminstone, när jag en gång får komma hem, kunna såsom jag önskar dela och bära bekymren med dig, eller kanske rättare bördorna, under det vi få gemensamt kasta bekymren på Herren! Nu kan jag tills vidare ej annat än så godt jag kan bedja för dig och oss alla. Och jag tror, att han hörer bön, äfven våra böner, och skall, om också på underliga vägar, leda oss med sin hand och fostra oss för sitt rike. Ja, nu har Dr Svensson slutat sina dagar, gifve Gud i frid! De voro ej så många, och hafva kanske allesammans varit möda och arbete. Det är svårt att tänka på, att han kanske ej haft någon, som kunnat hänvisa honom till den säkra ankarplatsen. Mest lär han äfven hafva varit sanslös och på sednare tider ej heller talat. Men kanske han talat till Gud och Gud till honom, och så allt är godt.

Brevet från Berg har nu öppnats. Han har dock inskränkt sig till att nämna "diagnosen", men ej, troligen af grannlagenhet för Svensson, vidrört behandlingen. Det är dock glädjande att af Mannes bref finna, att Dr Bokström gått in på Bergs åsigt och nästan ännu mer att äfven Wallström mer och mer gör det. Så sade han t.ex. i går: jag har väl svårt att tro på Bergs påstående att någon tumör ej funnits, men att den nu ej finns tror jag visst. Men sade jag: dr Svensson fann ju håll på tarmen strax före min resa till Stockh. Ja, sade han, men när Svenss. och Berg kommo i strid med hvarandra, så tvekar jag ej att ställa mig på Bergs sida. S. ansågs och var väl skicklig här på platsen, men han var dock jämförd med B. endast en nybegynnare. Jag medgifver också, att hade det varit så som jag m.fl. ansåg det vara, så skulle Pastorn omöjligen kunnat stå här lifslevande. Så nog har Pastorn skäl att vara glad. I dag talte jag särskildt med honom om min trötthet och slapphet i hufvudet. Han mente att den kom ej blott från blödningarna, utan till stor del äfven från strupkatarren. "Få vi endast

bukt på den, så blir det nog bra äfven med slappheten åt hjernan". Jag skulle endast äta bra och promenera. Äfven om mitt "grus" talte jag vid honom, för att ej fördölja någon åkomma. Han ville då att jag, när det förekom, skulle taga det med mig till honom, så att han finge mikroskopiskt undersöka det och se af hvad beskaffenhet det var. Med vattenlavemanger skulle jag fortsätta hvarje dag och så småningom taga allt kallare vatten, samt inblanda af det pulver Svensson ordinerade. Jag har nu också kommit derhän att jag utan att känna någon frossa kan begagna det vatten, som stått inne öfver natten. Några blödningar hafva ej heller nu förekommit. Jag hoppas derföre med Guds hjälp kunna bli allt starkare och mera härdad äfven i min rygg. För min hals får jag nu, utom inblåsningarna, elektricitet hvarje dag. Dess värkan kan jag ännu ej bedöma. Vissa stunder är jag bra, men så kommer åter hesskåf, särskildt när blåst eller regn och fukt råder. I dag, 1_a marknadsdagen, är ett förfärligt oväder.

Försök, sedan du fått pengar från Skog och mejeriet och avsändt dem, samt för öfrigt ställt om till det bästa, om du ej kan få komma hit på några dar och muntra upp dig litet! Jag unnade dig så gerna. Hafva de fått säden under tak, eller är den ute i detta regn? Många kärleksfulla helsningar härifrån från oss alla. Sandra sänder bref med. Helsa och omfamna barnen, de stora med de små. Jag skulle så gerna önskat titta in till eder i qväll. Helsa äfven husfolk. Låtom oss ösa lifvets vatten ur Guds källa! Den är rik i Herren, Jesus är vår nådestol, vår öfversteprest, försvarare, förebedjare m.m.

Glöm ej din egen älskande

Alfred

Brev från P.A.N. Sundelin till sin hustru Augusta 27 april 1892

Stockholm d. 27/4 92

Min kära, älskade Augusta!

Först i afton har jag med Karl lyckligen kommit hit, samt vill då först och främst tacka för ditt och Bojas kära bref. Glädjande höra, att alla i det kära hemmet äro friska, samt särskildt att du, min Gumma, kommit lyckligen hem! Må ni allt framgent få genom Guds nådiga beskärm vara friska och erfara hans hjälp och bistånd i ena och andra afseendet! Jag har en bedröflig penna, som du ser! Jag blef i Upsala längre än jag hade tänkt. Karl underrättade först och främst att han först i dag ämnade komma. Gustaf G₂ började först tillråda mig att besöka någon af Upsalas läkare, enär han var rädd, att de unga ? ? här i ? , för att få förtjena, ? kvarhålla mig här. Äfven Robert och Lotten tyckte detsamma och så gick jag till Prof. Pettersson, en af mina Upsala studentkamrater, som emottog mig på det vänligaste och kärleksfullaste sätt. När han emellertid hörde om min andra katarr, bad han att få anställa en undersökning, som ock skedde på stället. Derefter bad han att få gifva mig ett råd, nämligen att genast besöka Prof. Lennander, en yngre läkare och mycket skicklig kirurg, som Prof. Pettersson stälde i jämbredd med Prof. Berg, och till hvilken han erbjöd sig skriva en biljett som ? ? ?. Naturligtvis antog jag hans anbud och gick till Lennander, som då också anställde en undersökning och derefter förklarade, att han väl i allmänhet delade Prof. Bergs åsikt, men dock ansåg det vara – något mer, en sårbildning eller tumör, men af hvad art kunde han ej säga. Han ville derföre, att jag skulle underkasta mig en lindrigare operation, låta honom taga ett litet urklipp från såret, för att sedan på mikroskopisk väg få undersöka det. Emellertid ville han på aftonen konsultera med Pettersson och skulle jag på Tisdagsmorgonen hos den sistnämnde få närmare besked. När jag så kom till P. förklarade han sig fullt dela L_{rs} förslag och tillrådde mig att underkasta mig denna operation, hvadan jag begaf mig ut till akademiska sjukhuset kl. 9 f.m. på fastande mage, der jag, ehuru jag redan haft öppning, fick 2_{ne} lavementer. Emellan kl. 11 och 12 kom L. jämte en annan läkare in till mig och frågade mig hvad jag beslutat. Efter en stunds samtal, bad han mig ytterligare fundera på saken, medan han verkstälde en annan operation. Först emellan kl. 1 och 2 kom han åter och bad jag då att först och främst få veta af honom, huruvida, om der finnes en elakartad tumör, denna ej genom ett sådant urklipp kunde ? ? ? ? ? . Han förklarade, att detta ? plägar hända, hvadan han sjelf var tveksam hvad bäst kunde vara, isynnerhet som någon blödning kunde uppstå, som

förorsakade matthet och kunde fördröja resan till Ems, hvarjemte han ej kunde säga att jag hade någon egentlig nytta af en sådan operation, när han dock "drog sig" för att förrätta den egentliga operationen af tumören, äfven om den vore af godartad beskaffenhet, d.v.s. ej kräfte, à anseende till läget för densamma. Att den var af godartad art antog han dock för gifvet, när jag under så lång tid ? hafva ? och dock såg så frisk ut ? återkomsten från Ems, kunde ? dock, menade han, besöka Prof. ?, och höra hvad han nu sade. Alltså blef ingen operation af, utan gaf han mig i stället ett recept på jodd-kaliu., som skulle vara bra för all katarr, hvaraf jag led. Sedan besökte jag ännu ett par gånger Prof. Pettersson, som beträffande halskatarren, der han skall vara specialist, var af alldeles samma åsigt som Wallström och Montelin, näml n att katarren väl var ganska omfattande, men att der dock kunde genom en Emser kur botas (han hade för öfrigt sjelf varit vid Ems⁷).

? ? ? ... resa dit och, om möjligt, ? efter några veckors vistelse ? vestkusten, t.ex. Marstrand. Båda dessa läkare kostade 20 kr., hvilket belopp dock Robert välvilligt nog lemnat. Han och Lotten hafva för öfrigt varit mycket vänliga, bistått mig kosthåll helt och hållet, samt bjudit äfven gossarna alla qvällar och ett par middagar, samt härjämte oss alla tre på konsert på Söndag. Efter allt detta bryr jag mig ej om att här i ? uppsöka några vidare specialister, utan har på allas inrådan beslutat mig för att resa till Ems. Må det med Guds hjälp få bli till välsignelse för mig och Eder, mina kära, samt, om möjligt, äfven min församling till nytta! Karl reser med mig till Ems, det vi köpa s.k. kombinerade biljetter, för att få dem för bättre pris och resa vi härifrån, v. G., i morgon qväll kl. ? till Jönk., der vi bli till Söndagsqväll.

Joh. Dahl ? ? jag i dag besökt och ? lofvat skaffa mig till i ? ett erforderligt resekred? hvaraf jag efter behof får ? som helst taga hvad jag behöfver. Mina öfriga pengar förvandlar jag efter biljettens köpande till riksmark. Men mitt hjerta och mina tankar stadna nog hos Eder, mina älskade. Gifve Gud, att jag får återse eder alla friska och sjelf också då vara så frisk, som Gud vill. Tack mycket för kära brefvet i dag, här emottaget. Sörj ej för mycket, min kära Dutta, för Öqvist utan försök hafva tålmod med honom och lemna hans förhållande till Gud åt honom - Gud! Jag hoppas med Guds hjälp få hafva qvar och återvinna min församlings förtroende, samt ? skänker mig åter krafter att arbeta, tillfälle dertill. Öqvist ? ej så länge qvar. Troligen får Öqv. redan i ? nytt förordnande. Hinner nu ej mer, men skall ? från Jönköping försöka sända några rader. Tisdag, om allt går väl torde jag vara framme. Skrif derföre snart under adress: Bad-Ems

⁷ Ems = Kurort i Tyskland.

poste restante.

Jag har äfven i dag besökt Biskopen och talt med honom om förordnande för Hoflin och ? för gossarna att ? .

Öqvist kan ju skrifva utanskrift. De ankomna Löfvingska testamentsmedlen lemna till Vestman, som qvitterar ena reversalet, som Ö. sänder till Kon. Bef?. Gossarna skrifva väl vidare om... De hafva fått af Robert och Lotten de bästa vitsord och rent af det amplaste beröm. Må Gud hjälpa dem och eder alla, mina kära! Gif Hilda särskildt tills vidare ifrån mig eller rättare från Jesus sjelf: Joh.14:16-18.

Och nu: faren väl! Vi vilja till vidare mötas vid nådestolen i bön för hvarandra. En kär hälsning till alla barnen, stora och små, från deras älskande Pappa och din egen Alfred.

P.S. Helsa äfven husfolket, Bolins, som kanske snart resa, syskonen å Sandö, Öqvist, kyrkvärdarna m.fl. Dns e

Brev från P.A.N. Sundelin till sin hustru Augusta 7 maj 1892

Bad-Ems, Alte Post, d. 7/5 1892.

Min egen älskade Augusta!

Återkommen från min doktor, brunsdrickningen och apoteket, sätter jag mig nu ned att språka med dig, min älskade, som jag hoppas förstår mig bättre än dem jag här måste emellanåt meddela mig med, samt vill då först och främst af hela mitt hjerta tacka dig för det i dag förmiddag erhållna så kära och efterlängtrade brefvet. Du kan ej föreställa dig med hvilken glädje jag vid hemkomsten från kurhuset kl. ½ 10 emottog detta bref och läste det, fastän mitt kaffe derigenom kallnade för mig. Och huru glädjande finna, att I alla lefven väl, samt att Gud i nåd sörjer för och uppehåller eder såsom mig här, dermed bevisande, att hans hand och nåd räcker åtminstone från Nora till Ems och tvärtom! Honom har jag förvisso att uteslutande tacka för, att det hittills gått mig väl i detta främmande land, der jag eljest har så svårt att reda mig. Största svårigheten är naturligtvis språket, som jag har svårt för att tala, men mycket svårare att förstå, när andra, särskildt dessa tyskar, tala det, emedan de tala så fort och otydligt, att jag hinner ej ens höra huru orden ljuda, än mindre uppfatta deras betydelse. Jag blir då också så nervös och förvirrad att det går rundt i min arma, trånga skalle. Deremot förstå de mig rätt bra, när jag bara hinner tänka mig före, så att de stundom förvåna sig, att jag talar så bra och förstår så klent. Och mest ondt sliter jag hos doktorn, för att rätt uppfatta hans föreskrifter. Emellertid gör han sitt bästa och offrar nog tid och bemötande, för att göra sig förstådd och kunna uppfatta mig. Denna Doktor har nu upptäckt en annan åkomma, hvaraf jag lider, utan att hafva anat det. Han har nämligen redan vid första besöket, troligen dertill föranledd genom min snufva, med en mängd instrumenter behandlat min näsa och derifrån i afton uttagit en polyp, som dock ej var stor, och hvars uttagande gick alldeles otroligt lätt, när jag dermed jämför hvad Jonas utstått för sina polyper. Må det vara slut med denna! Emellertid får jag nu äfven gå med bomull i ena näsborren, samt har att 3 gånger om dagen indraga en vätska, troligen beslägtad med vår aseptin. På apoteket öfverraskades jag af en herre, som hjälpte mig att bli förstådd och sjelf talade några för mig begripliga ord. Det var en norsk läkare, dr Merdt, som hit anländt bland de många främlingarna. Han förstod genast hvad åkomma jag led af, både i näsan och svalget. Deremot har jag ännu ej kunnat upptäcka någon svensk, ehuru väl på "främlingslistan" står antecknad en dokt. Boerman från Sverige. Hvad slags doktor han är, vet jag ej och namnet låter främmande. Förunderligt nog finnes här äfven ett hotell,

kalladt: Stadt (=stad) Stockholm. Emellertid är det tråkigt att bland all denna tungomåls förbistring ej få höra sitt eget tungomål någon gång och jag känner mig därför mycket ensam och ilar därför mitt hjerta och mina tankar ofta till eder i det kära hemmet. Godt att äfven i Nora börjat våras. Må det så få fortgå. Här hafva vi haft några dar kallt värre, synnerligast i dessa kulna rum, och i går morse snöade det till och med och snön låg kvar några timmar på de högsta bergstopparna, som dock äro aldeles gröna och sommarklädda. En bergvandring har jag redan gjort till en dylik topp, der ett torn är uppfördt, hvarjämte på vägen dit förekommer ett grafmonument öfver 4 under fransk-tyska kriget fallna hjeltar.

Just nu kl. 8 på qvällen ringes i härvarande kyrkor. Den katolska, som står öppen alltid, har jag besett. Den ryska deremot har varit stängd. Någon lutersk eller ens evangelisk tyckes deremot ännu ej finnas här. Troligen äro de prester här katoliker. I kurhuset finnes dock bland många andra sparbössor äfven en uppsatt för bidrags samlade till uppförande af ett evangeliskt Gotteshaus, egentligen Gudshus, så att här torde väl äfven finnas några protestanter. I öfrigt är här ganska mycket för mig nytt och ovanligt, så t.ex. ligger ofvanpå filten i min säng först ett hvitt ostoppadt linnetäcke och derofvanpå en stor kudde af ejderdun, som dock är efter sin storlek mycket lätt och som är ämnad att hålla magen och fötterna varma, hvilket nog äfven kan behövas i dessa eljest så kalla rum och sängar, der jag härjemte lurar in mig i min filt, som här gör mig nästan större tjänst än hemma. Maträtterna äro många (vid mina middagar ej mindre än 6 à 7) och mycket konstiga och svåra att förstå sig på. Vore min käre "Atta" här, tror jag att han ej vågade smaka synnerligen många af dem. Syltad frukt få vi dock hvarje måltid, men hvad slags frukt det är, vet jag ej. Emellertid är jag icke mera mätt efter måltidens slut här, än hemma, ty de flesta rätterna äro ej mycket mättande. I dag såg jag här på gatan, en liten mulåsnefåle, såsom jag tror, med en vacker grimma och ännu prydligare sadel eller korg på ryggen att sitta i. Fålen äro dock ej större än en liten fölunge hos oss, men syntes dock vara tämd. Jag kunde ej underlåta att tänka, att det skulle passat mycket bra att sätta Hedda Maria Sundelin i den lilla korgen på den lille fålen, som tyckes mig, då skulle fått en lämplig börda efter sin rygg. "Putte" kunde då hafva tjänstgjort såsom körsven och i betslet ledt fålen, såsom här ofta brukas.

Men nu: god natt och adieu för denna gång. Säg små barnen, att jag mycket gläder mig höra att de äro snälla och lydia emot sin Mamma och gif dem, hvar sin puss från deras Pappa! Säg äfven till Marta, att jag mycket bättre förstår hennes jollrande, än dessa sladdrande tyskar! Och må nu Herren med sin nåd

och frid hugsvala och upprätthålla dig, min älskade Dutta, i all sorg och bedröfvelse.

Låt mig snart åter få höra af Eder, ty jag längtar mycket derefter. Helsa alla barnen från de största till de minsta mycket, mycket. Och så äfven tjenarna, Öqvist m.fl. Mest vare dock du, min kära helsad och omfamnad af din älskande, ensamme Alfred.

Brev från P.A.N. Sundelin till sin hustru Augusta 13 maj 1892

Bad-Ems, Villa St. George, d. 13/5 92

Min egen, älskade Augusta!

Under förhoppning att du riktigt bekommit mina 2ne förr härifrån Ems skrifna bref, skyndar jag att nu hjertevarmt tacka för ditt i dag bekomna bref af d. 7 dennes. Jag har af väntan på detta bref dröjt väl länge att skriva denna gång och detta ditt bref, har varit ett dygn längre i väg än det förra, troligen emedan det afgick från Nora Lördagsafton, men från Skog först på Måndagsmorgon, eller möjligen Söndagskväll. Glädjande emellertid att höra, att I alla, mina älskade, ären friska och lefven väl, trots de många bekymmer och omsorger du till följe af min bortavaro måste bära till de nog många förutvarande. Må Gud – detta är min önskan och bön – uppehålla dig både till kropp och själ! Gossarna hafva äfven lovat att efter sin hemkomst, som troligen en vecka härefter inträffar, göra sitt bästa. Finge jag sedan, såsom jag med Guds hjälp hoppas, komma hem åtminstone något förbättrad, så skola vi tillsammans glädjas, njuta af hvarandras samvaro och försöka bära hvarandras bördor. Jag saknar dig oändligen mycket och skulle nog det myckna goda och härliga, som här finnes och erbjudes, smaka dubbelt så godt, om jag finge dela det med dig, ja med eder alla. Men nu ersätter det nog ej det kära hemmet i nordanland. Emellertid har det de sednare dagarna blifvit mycket bättre för mig. Jag tror, att jag, i mitt förra bref omnämde mitt sammanträffande med en norsk läkare, d_r Mordt. Genom honom blef jag sedan presenterad för en norsk Pastor Håkonsen och hans syster, som är lärarinna och vi tre hafva bildat ett riktigt kotteri. Vi hafva flyttat till samma hus just i dag, Villa St. George, der vi äfven tillsammans – här finnes ännu ej flera hyresgäster – äta alla tre målen. Middagarna äro väl här något enkare än på förra stället, men dock fullt tillräckliga. Och enär rummet äfven är billigare, till följe af det längre afståndet från kurhuset, har jag genom flyttningen kunnat inbespara ungefär 2 mark p_r dag. Belägenheten och utsikten från rummet, der jag nu bor, är dock ungefär lika vackra som ifrån det förra. Gerna önskad en säkerligen höra hvad resultat jag tror mig vinna af vistelsen här. Detta är emellertid ännu ej så godt för mig att säga, men jag hoppas dock det bästa. Jag vet ej om det är af en tillfällighet eller en varaktig och blifvande följd af kuren, det af alla beprisade Emservattnet, men min åkomma i aktern har efter hitkomsten varit ovanligt bra, i det nästan all blödning uteblifvit och äfven obetydligt med slem afsöndrat. Det inger ju emellertid förhoppning om en förbättring. Och växten? Ja, den tyckes äfven vara något bättre och hesheten

mindre, åtminstone på morgnarna och förmiddagarna. Jag tänker äfven vid afresan förse mig med äkta Emser-salt, för att derigenom kunna delvis ersätta vattnet. Jag hoppas att detta skall åtminstone fullt ersätta det i Sverige tillverkade artif. vattnet. Och hvad min näsa beträffar, så tyckes den ej kräfvat vidare operation, utan förklarade han i Tisdags, att der var nu bra. Jag tror nästan, att jag fick denna polyp genom Lovisas massage. Det blef åtminstone efter densamma under en tid ömhet på den fläck, der polypen satt. Sömnen har deremot ej varit hittills synnerligen god och ännu förnimmer jag något, ehuru mindre än förr, af den nervösa svagheten i hufvudet. Af musik hafva vi här öfverflöd, och detta t.o.m. af mycket god beskaffenhet. Det finnes nämligen vid kurinrättningen anställd ett musikkapell af, tror jag, ungefär 50 personer, som dagligen gifva, gratis för kurgästerna förstås, 3 conserter, upptagande tillsammans en tid af 4 ½ à 5 timmar. Mina norska vänner Håkonsen, som äro mycket musikaliska, njuter deraf i fulla drag. Och äfven jag smakar deraf så mycket hufvudet förmår och förmågan för öfrigt sträcker sig. Till det högsta här belägna berg, fullt så högt som Hohlsberget i Nora, men mera tvärbrant tror jag, hafva vi åkt rakt upp och rätt ned på en jernbana, der vagnen drages icke af ånga, utan af vatten, som drifver machineriet. Der uppe på berget var för öfrigt en härlig utsigt och den skönaste eller dejligaste (såsom normännen säger) luft man gerna kan få inandas.

Måhända kommer Karl att efter slutad Nanheimer kur vistas här en vecka. I Nanheim bor han i samma villa, som herrskapet Veerstegh. Der är för öfrigt öfverflöd på svenskar. Här har jag ej lärt känna mer än 2ne unga gymnaster, Larsson och Johansson, som gifva sjukgymnastik. Min doktor anser emellertid att deras gymnastik ej kan åtminstone gagna min hals och derföre har jag ännu ej anlitat dem. Få se hvad det sedan kan blifva. I går lärer äfven en ? Thies från Sverige hafva anländt, men han är mig ännu obekant.

Du önskar veta något närmare från Manne och hans familj. Deraf är jag dock ej i tillfälle att meddela mycket. Sällan voro vi ensamma med honom och då så var, tycktes han undvika att närmare beröra sina allt annat än glädjande familjeförhållanden. Ernst var nu hemma efter sin andra återkomst från Köpenhamn, der han fått sitt ben något ändrad, så att han kunde gå något bättre än förr. Han var äfven han mycket tyst och sluten och så snart man tilltalade honom, slog han ner ? och hufvudet och besvarade endast med några ord den till honom ställda frågan. Herman och Anna voro synbarligen Mannes ögonstenar, som äfven barnsligt nalkades honom och samspråkade med honom och han med dem. Må dessa i längden kunna blifva sina föräldrars glädjeämnen och arta sig väl! Han ville nödvändigt att jag på återresan skulle komma der

förbi. Få se, om det kan ske och vi då kunna blifva förtroligare.

Godt att höra, att Bolins med saknad lemnade oss. Det gör ändock ett godt intryck och lemnar ett godt minne af samvaron. Väl af äfven de nya synes vilja göra sitt bästa. Med Guds hjälp går det nog då bra, hoppas Ni hafva väl ej glömt reqvirera höfröna från Isakssons? Och tjufven sedan! Kanske det vore bäst sätta gångjern på båda först och ?, så att de kunna igenhakas inifrån. Detta borde väl hjälpa, om man kan lita på tjenarna.

Men nu hinner jag ej mera och Håkonsen kom in och hindrade mig. Han ber dock om sin helsning ? ? ? sig vara unionsvänlig, samt gerna unnade Björnsen(?) några rapp af den ryska knutpiskan. Gud vare nu när Eder och mig! Många kärliga och hjertliga helsningar till alla våra barn. Må Gud beskydda och fostra dem! Har haft bref från Morfar och Klas. Skrifver snart till Eder älskande make och fader! Din egen Alfred.

Brev från P.A.N. Sundelin till sin hustru Augusta 16 maj 1892

Bad-Ems, Villa St. George d. 16/5 92

Min egen älskade Augusta!

Hjertevarmt tackar jag dig för ditt idag emottagna kärleksfulla bref af den 11 dennes, som jag skyndar mig att genast besvara, under förhoppning att detta mitt bref må framkomma till din födelsedag och tjenstgöra såsom min representant, när jag ej sjelf, såsom jag helst önskat, kan personligen närvara. Af hjertats innersta tillönskar jag dig, min kära maka, som Gud af nåd beskärt mig, allt andeligt och lekamligt godt af Gud och Herren Jesus Kristus, som han finner godt och helsosamt för dig, samt att han allt framgent må under många lefnadsår uppehålla dig vid helsa och krafter till glädje och välsignelse både för mig och våra många barn! Må också både jag och barnen få nåd att vara dig till glädje och uppmuntran, samt Herren sjelf få fostra oss alla för det kommande lifvets utsägliga fröjd och härlighet! Det skall glädja mig mycket att få höra, om syskonen å Sandviken och Sandö hedrat dig med sin närvaro och hjälpt till att fylla det tomrum, som min bortovaro förorsakat, och bringa dem i så fall mitt hjertliga tack! För att göra mig ytterligare påmind i eder krets, sänder jag dig härhos några vyer från min nuvarande vistelseort till benäget påseende, af hvilka I torden finna, att det här är "meget dejligt". Om I allesammans hadn varit här och vi fått här tillsammans fira din födelsedag, så hade det nog, tror jag, blifvit en glad dag. Men får Herren med hvarje ny födelsedag och med hvarje nytt år han beskär oss föda och fostra oss allt mer för det tillkommande lifvet och för den nya himmel och den nya jord, der rättfärdighet uti bor, då skola vi förvisso hafva den glädje tillfyllest. Och finnes på denna syndfulla jord, som bebos af endast syndare, hvilka genom vår synd dragit Guds dom äfven öfver den yttre naturen, så många vackra och härliga ställen, som påminna oss om Guds kärlek, vishet, makt och fullkomlighet, - hvad skall det icke vara der! Helsa Atta, att han kan gerna skrifva sitt kria öfver Rhens bifloder och, om han tror sig dogsen dertill, äfven Rehn sjelf.

Återresan ämnar jag, om G. v. , få taga med ångbåt upp efter Rhen, i det jag härifrån reser till Coblenz, Bonn, Köln, der jag vill bese den märkvärdiga domkyrkan, samt så till Bremen, Hamburg och Lübeck m.m. Huru länge jag blir här, kan jag nu ej säga, men innan den 15 Juni måste jag vara på Svensk eller åtminstone Dansk ?, emedan tiden för begagnande af min rundresebiljett då går ut. Detta bör också vara tillräckligt för vistelsen här, ty jag har ännu ej hört någon, som ämnar stadna här över en månad. Deremot tillråder Prof.

Pettersson att kvarstadna på vest Kusten några veckor. Om allt går väl, bör jag dock till början af Juli eller någon vecka in i Juli, kunna få glädjen återse eder och hembygden. Må detta kunna ske med förbättrad helsa! Jag har beträffande densamma nu icke något egentligt att tillägga till mitt förra meddelande derom. Rösten vexlar för öfrigt rätt mycket. I går var det dimmigt och litet regn här och jag gick mycket, för att hinna besöka ett par kyrkor, samt blev varm och möjligen också litet kall derefter och då var jag hes. I dag är det åter bättre. Deremot har jag sofvit bättre ett par nätter. Min nervosité är säkerligen orsaken till, att sömnen varit sämre, och min doktor tyckes anse, att jag har rätt mycket af detta slag. Dr Mordt, som för öfrigt många år varit här vid Ems, tröstar mig för öfrigt med, att man först efteråt får vänta att se de goda följderna af kuren. Den Svensk, som jag i förra brevet benämde Thies, heter Titz (jag vet ej rätt huru han stafva namnet), är en fryntlig och vänlig man, till "professionen" konsul, tror jag, samt säger sig hafva länge arbetat tillsammans med Merl. Grönlund i Stockholm, hvilkens familjeförhållanden han tyckes väl känna till. Jag funderar mycket på att anlita de Sv. Gymnaster, som här äro, ehuru min läkare ej anser att halsen deraf gagnas.

I går besökte jag den Evangeliska kyrkan (det finnes verkligen en sådan i en utkant af staden) samt blef der ganska uppbygd af gudstjensten, ehuru jag ej kunde uppfatta allt som sades. På e.m. åter besökte jag den engelska kyrkan, men hade icke densamma uppbyggelse. Intet förstod jag och den mycket långa lithurgin hade ej så litet slägttycke med den katolska, fastän jag tyckt att den förra försiggick med långt mindre andakt från både prestens och församlingens sida än den sednare.

Men nu kan det ju för denna gång vara tillräckligt om mig och mina förhållanden. Af ditt bref finner jag till min glädje, att I alla, stora och små, ären friska och därför tackar jag först och främst Gud. Att han äfven hittills försett eder med nödiga medel till bestridande af utgifterna, är också bevis på hans faderliga omsorg. Skulle Ni ej inom en månad kunna betala Isakssons räkning, så får han väl vänta. Han har nog fått göra det förr också, fastän han på räkningen ditsatt: "en månad". Men ledsamt var det med höet. Tjufvar måtte väl ej, hafva äfven der, såsom ditt bref antyder, bestulit oss. Ledsamt om det i Nora börjar bli så osäkert. Bolin var äfven medan jag var hemma säker på att höet skulle räcka. Men när så ej visar sig vara händelsen, är nog bäst, såsom I hafven ställt det. Men då blir det väl nödigt att söka få mera säd, kanske från lånemagasinet, eller af någon annan till köps eller till lån. I går hade jag bref från Hannes, som säger sig redan denna vecka ämna resa hem, under det Klas stadnar till nästa för att tentera i Grekiska. Hoppas, att han blir dig till god hjälp i

både det ena och andra. Bed honom, enär jag väl ej hinner nu vidare skrifva till Upsala, att han besöker biskopen, som jag vidtalade om "venia", så får både han och Klas densamma, och, såsom det hördes får då Öqvist förordnande till annan plats från midten af Juni. Jag hoppas att gossarna må dessa veckor kunna betjena församlingen med ett rent Guds ord, och då tror jag mig ej göra orätt eller uppväcka något missnöje. Emellertid kan jag ej gerna härom underrätta Öqvist, enär jag ej har något fullt bestämdt att säga honom, utan må underrättelse komma till honom genom Konsistorium, isynnerhet som det var biskopen sjelf, som satte detta ifråga. Kommer barnens konfirmation att ske till Pingst? Ack, att jag då kunnat flyga hem och fått bevittna Hildas bekännelse till Herren Jesus och äfven med min bön beledsaga henne till Nattvardsbordet. Dock detta sednare kan ju och skall med Guds hjälp ske, fastän jag är till ansiktet frånvarande. Jag hoppas också, att hon i barnslig, uppriktig tro skall kunna vid detta nådebord, liksom för öfrigt vid nådestolen nalkas sin kärleksrike Frälsare och tillegna sig af hans fullhet nåd, rättfärdighet och frid. Och nu öfverlemnar jag på nytt både dig, min kära Gumma, och alla kära barnen i Guds, vår himmelske Faders vård, som är både mäktig och villig att beskydda och välsigna eder med allt deligt och timligt godt. Helsa hjertligt syskonen från Sandviken och Sandö, alla tjenare m.m. Och Guds frid, som öfvergår allt förstånd, förvara edra hjertan och edra sinnen i Kristus Jesus! Mina norska vänner helsa dig. Men hjertligast och varmest helsas och omfamnas du af din egen älskande Alfred.

P.S. Jag har haft bref från Pappa med påskrift från Gumman sjelf, vänligt nog. Jag har sändt Ems-fotogr. särskildt och i ett annat kuvert en almanacka. Dsme.

Brev från P.A.N. Sundelin till sin hustru Augusta 20 maj 1892

Bad-Ems, Villa St. Geoge, d. 20/5 92

Min älskade Augusta!

Ehuru jag ej, såsom jag hade hoppats, i dag erhöll något bref ifrån dig, sätter jag mig dock nu ner och påbörjar ett bref till dig, under förhoppning att, innan jag i morgon avslutar det, då hafva fått min längtan uppfylld. Jag har i afton besökt min doktor och han tycktes vara ganska belåten med min hals, ehuru väderleken denna vecka varit allt annat än gynsam för oss kurgäster, i det vi haft kallt, blåsigt, samt regnig och töcknig luft. Naturligtvis äro framstegen ej så stora, som jag i min otålighet skulle önskat, men äfven de, med hvilka jag umgås och samtalar, påstå dock, att en förbättring är märkbar, i det rösten är starkare och ljuden mera tydliga än förr. Och så är "aktern" snygg och ordentlig, så att jag ej kan undgå att tro, att den emottager en hälsosam inverkan af kuren. Af den nervösa svagheten i hufvudet har jag deremot ännu åtskilligt kvar och förnimmer jag det särskildt efter brunsdrickningen om morgnarna, innan jag hunnit äta, och en stund på f.m. efter inhalationen. Sedan är det åter bra hela dagen. Den kan kanske roa eder att höra, huru jag i allmänhet tillbringar min dag, under denna sysslolöshetens tid. Kl. 6 om morgonen stiger jag upp, kläder och tvättar jag mig etc, samt läser litet Guds ord, hvarefter jag kl. 7,15 dricker en kopp varm mjölk och går så till kurhuset, der musiken börjar kl. $\frac{1}{2}$ 8 med en psalmmelodi, som jag gerna vill höra, emedan detta är den enda andliga musik, som består på dagen. Någon offentlig morgonbön eller dylikt förekommer ej såsom vid våra svenska badorter i allmänhet, tror jag, är händelsen. Härefter gurglar jag mig långsamt (kl. 7,45) med ett glas vid Kessler-brunnen, dricker så likaledes långsamt under spatserande, åhörande af musiken, samt samspråk med en och annan, 3 glas ur samma brunn, så att jag kommer hem sednast kl. $\frac{1}{2}$ 10, då jag intar min frukost: kaffe med mjukt bröd och litet smör. Efter en stunds hemmavaro går jag åter kl. $\frac{1}{2}$ 11 ut, för att "inhalera" ur Victoria-källan, samt kl. 11 derifrån på "läsesalen", der man är i tillfälle att på alla moderna språk läsa tidningen. De svenska äro: Nya Dagl. Alleh. Sydsv. Dagbladet och Familjejournalen. Till kl. 1 är jag åter hemma, för att intaga middag. Och efter dess slut blir jag hemma till kl. 4, hvilande middag, skrivande bref eller läsande. Då går jag åter ut antingen till doktorn eller till aftonkonserten till kl. 5, då jag åter har att gurgla mig och dricka ett glas ur Kräniken-brunnen, samt spatsera. Sednast till 7, men stundom äfven förr är jag hemma och äter qväll, men följer sedan åter ofta mina musikaliska norska vänner på qvällskonserter, som börjar

kl. 8. Der är jag dock ej qvar längre än till kl. 9, då man, trött efter dagens mödor (!), går till hvila, vederqvicker sig med Guds ord och bön, tänker på hemmet och de kära der, samt slutligen insomnar under Guds beskärm. Jag skulle dock gerna önska tillbringa åtminstone någon stund i eder krets och taga reda på, huru i hafven det, men nu kan det endast ske i tankarna, som dock ofta irra hän till eder.

I Onsdagsafton hade vi, jag och mina vänner Håkonsen, en ganska angenäm och ifrån det vanliga afbrytande afton. Dels genom tillkännagifvande i den Evangel. Kyrkan i Söndags, dels genom annons i härvarande tidning hade vi underrättelse om, att Luthers föreningen härstädes på uppgifvet ställe firade sin årsfest, som vi beslöto att, naturligtvis helt incognito, öfvervara. Vi gingo åstad i tanke att finna en stor samling menniskor och ibland dessa helt obemärkt få intaga vår plats. Men ? förvåning: vi inträda i en ganska liten sal, samt finna der endast ett mindre antal – vi blevo till sist 26 personer, deribland 4 fruntimmer – sittande omkring ett bord och helt gemütlich samspråkande med hvarandra.

Ordförande, en Pastor Heydeman, kom genast och tog helt vänligt och kärleksfullt emot och fingo uppgifva våra namn, blefvo presenterade och bjudna att taga plats vid samma bord. Härefter lemnade Past. H. en årsberättelse för föreningens verksamhet, en Past. Från Nassau höll föredrag öfver Luther såsom tysk och slutligen berättade Past. H. några intressanta episoder om huru Gustaf Adolf fick sin gemål. Midt under allt detta reqvirerade en del af sällskapet kaffe, andra en seidel öl, som de smuttade af emellanåt, samspråkande med hvarandra emellan föredragen. Vänligt togo de sedan afsked af oss. Hade jag varit språket fullt mäktig, hade jag naturligast haft än mera angenämt.

I här utkommande tidning omnämndes och redogjordes för detta möte, och der hette det bland annat: "ibland de församlade befunno sig äfven en andlig (prest) från Norge och en annan sådan med gemål (!) från Sverige.

Den 21. Min förhoppning slog ej felt. När jag i morse gick till kurhuset, möttes jag af en bref bärare, som lemnade mig ditt kära efterlängtade bref, för hvilket jag nu hjertligt och innerligt tackar dig. Men svårt att höra, att du känner dig så ensam och din ställning gent emot Öqvist så svår. Huru gerna skulle jag ej, om jag trodde detta var Guds vilja, skynda hem, för att söka, så godt jag det kunde, intaga och fylla min plats inom familjen, hemmet och församlingen! Ty du skall tro, att äfven jag längtar mycket efter dig och känner det äfven svårt att ej få eller kunna föda och vårda den hjord Herren anförtrott mig. Det kännes stundom så, som hade jag likt Johannes döparen blifvit inspärrad i fängelse,

ehuru jag gerna medgifver, att mitt fängelse är vackrare och lemnar långt större yttre frihet än hans. Men det är så: vi äro i bästa fall "onyttige tjenare". Herren behöfver icke oss, men väl vi honom. Och det är kanske för att lära mig detta bättre, än jag hittills lärt det, han på detta sätt förer mig. Må han vinna sin afsigt! Måhända skall äfven församlingen lära något af detta. Må äfven den vara läraktig! Försök emellertid, min kära prestfru, som vill såsom sig bör äfven bära mig, mitt embete och min församling på ditt hjerta inför Guds nådestol, att se bort ifrån Östs person och i stället se på Öfverherden Herren Jesus, som ännu ej förglömt hvad hans församling och dess enskilda medlemmar behöfva och som kan och vill sköta dem såsom de det betarfva. Se särskildt: Fil. 1: 15-20. Hilda ligger äfven mig ömt om hjertat. Huru gerna önskar jag ej, att hon vid sin konfirmationsundervisning blefve grundligt införd i Bibelns heliga sanningar och Guds ord i andens och kraftens bevisning nedlagda uti hennes hjerta, samt Kristus Jesus, den korsfäste, så målad för henne, att hon ej annat kunde än kasta sig i hans armar och blifva i hans kärlek. Jag hoppas dock, att den gode herden ej heller glömt bort detta sitt barn, utan skall veta, om också på för oss outransakliga vägar, att draga vårt älskade barn till sig och välsigna henne. Derom försöker äfven jag att bedja honom och han skall höra den fattiges trängtan. Godt att I lefven och ären alla friska, samt att allt å hemmet går sin gilla gång. Hoppas att Hannes nu äfven är lyckligen hemma hos eder. Att det blef så brådt med Disas tentamen. Må allt för henne gå lyckligt och flickorna få glädje af sin discipel! I morgon har du, min älskade gumma, din födelsedag och jag vill då på sätt det kan ske särskildt vara hos dig och eder allesammans. Hoppas du fått mitt förra bref och de små sändningarna! Jag hinner nu ej mera än sända en kärleksfull hälsning och omfamning till alla kära barnen, de stora och de små! Vare Herren i nåd och barmhertighet nära både Eder och mig! En kärlekens puss och omfamning sändes dig

från din älskande Alfred

Brev från P.A.N. Sundelin till sin hustru Augusta 1 juni 1892

Bad-Ems, Villa St. George, d. 1/6 92

Min älskade Augusta!

Det drog länge ut på dagen i dag, innan jag erhöll ditt och Hildas båda så kära och efterlängtade bref och jag ämnade just helt nedstämd och vid dåligt humör gå ut för att inhalera, då brefvet af jungfrun lemnades mig och genast ingaf mig nytt mod och ny lifskraft. Jag kan derföre med gladt hjerta tacka eder båda för edra bref, som visa att, I icke hafven förgätit mig. Det har i dag gått 4 veckor sedan jag kom hit och en månad sedan jag reste från Jönköping, menack hvad denna månad synes mig hafva varit lång. Och dock har ju allt gått mig väl och alla varit vänliga och kärleksfulla emot mig. Så t.ex. har Pfarrer Heydeman, en nära 60 årig gråhårig man, 2ne gånger spatserat hit från sitt hem ungefär $\frac{1}{4}$ mil i ungefär 30 graders värme, för att besöka oss, och ingendera gången ledsamt nog träffat oss hemma. Jag träffade honom i Måndags qväll, då han var på väg hem, och saknade verkligen ord att beklaga, att vi ej varit hemma. I går afton voro jag och Håkonssen ånyo på Linderbark, der Pfarrer Volmel, en ännu äldre gubbe, mottog oss lika vänligt och förestälde oss för 4 dervarande fruntimmer från Östersjöprovinserna, som "förr hade hört till Sverige", och mente att vi kunde gerna ännu betrakta oss som landsmän. Och dock längtar jag hem och finner det förfärligt tråkigt att så sällan få höra svenskt tungomål talas. Ännu har jag dock ej kunnat bestämma säkert, när jag kan få anträda återfärden, enär jag först och främst ej ännu fått besked från Karl, när han blir resfärdig, samt derföre ej kunnat tala med doktorn derom. Troligen blir det väl i slutet af nästa vecka. I Måndags tog jag mitt första bad och var detta mycket behagligt och tycker jag att det bekom mig väl. I morgon skall jag taga mitt 2ne, om vädret är vackert fortfarande. I går qväll hade vi ett häftigt åskväder med regn och har värmegrader derigenom gått ner några grader till 24 Cels. Möjligen blir det mera regn. Baden här äro dyra. Hvarje bad kostar mig 1,50 mark., men äro de mig nyttiga, såsom jag tycker detta första varit, så skall jag naturligtvis taga dem. Långsamt, tycker jag, går det dock med att återfå min röst, som ännu ej fått någon stadga. Men jag får väl tålmodigt vänta och se hvad Gud vill göra. Det var mycket glädjande höra, att Ni till Pingst få moster Hilda med barnen hennes till eder. Om jag kunde flyga, ville jag gärna få vara med eder och deltaga både i den stora festen i kyrkan vid confirmationen och nattvardsgången och i den lilla i hemmet. Men vingarna bära ej den tunga kroppen, utan endast den lättare anden, men den kommer nog att vara hos

eder.

Här predika de omvexlande öfver dagens evangelium och dess epistel. I Söndags predikade Heydeman öfver den sednare, samt framhöll såsom en rätt pingst beredelse 1) att med tuktighet och nykterhet eller att med ett tuktigt och nyktert sinne bedja 2) att hafva en innerlig kärlek till hvarandra 3) att tjena hvarandra, hvar och en med den gåfva han fått. Må Gud göra oss flitiga i öfningen härmed och han skall då på oss likasom på de första lärjungarna låta Fadrens löfte om den helige ande gå i uppfyllelse! Tungt är det att här se huru litet sabbatsbudet iakttages. Här gör hvar och en hvad han behagar på sabbaten och därför förmärkes ute på gatorna intet, som påminner om den dagen. En stor del handlande äro Judar och dessa hafva sina butiker öppna och drifver sin handel hela dagen igenom. Och så äfven de flesta andra, som på sin höjd stänga butikerna under ej elfva förmiddagsgudstjensterna. På samma sätt fortsätter hvar och en, så vidt man kan märka, sitt yrke. Men de som komma till kyrkorna – och både den evangeliska och katolska äro öfverfulla – synes uppmärksamma och andaktsfulla och sjunga mycket väl. Och i den katolska faller alla under bönera, äfven de som eljest stå i gångarna, på knä, under det alla i den evangeliska stående deltaga i bönera. I ingendera är det gerna möjligt, såsom stundom kan ske hos oss, att just under bönen taga sig en "tupplur". Deremot är altartjensten i den evangel.a, under hvilken alla också stå, ganska torftig i jämförelse med vår. Så t.ex. består den efter predikan endast deri, att presten läser välsignelsen och derefter följer då ej heller någon psalmsång, utan går man genast ut. Inalles sjunges under hela gudstjensten endast 3 gånger: vid dess början, samt före och efter predikan en eller två verser, så att hela gudstjensten räcker högst 1 ½ timme.

Roligt höra, att Klas nu äfven lyckligt och utan att behöfva betala sin färd, hemkommit. Jag hoppas att de vid närmare besinning väl skola med den gåfva de fått äfven denna sommar försöka att predika. Jag tror att detta t.o.m. är nyttigt för dem sjelfva, fastän det kan kännas litet grufsamt att göra början. Och till biskopen böra de utan fruktan gå och jag tror ej, att han kommer att behandla dem på ett sådant sätt, att de behöfver känna sig besvärade. Om jag får komma hem, hoppas jag äfven få någon hjälp af dem, för att ej genast behöfva öfveranstränga min röst alltför mycket. Godt att kassaförvaltaren lyckas såväl med sin förvaltning, så att I ej behöfven sakna medel att reda eder med. Jag tror att jag äfven efter hemkomsten gerna ställer mig under Hildas förvaltning, så går det kanske bättre, än det i allmänhet plägar gå för mig. Det skall bli roligt höra hvad du säger om mitt förslag i förra brefvet att komma ner till Marstrand! Mycket roligt vore det för mig, om du tror att det låter sig

göras och du kan slippa hemifrån. Ty längtar du efter mig, så längtar jag icke mindre efter dig. Känner du dig emellanåt vara "stödlös", ehuru jag nog mången gång varit ett mycket bräckligt och klent stöd, så känner också jag mig sakna den hjälp, som håller sig till mig. Jag har ingen, med hvilken jag kan vara rätt förtrogen och om hvilken jag får tänka: denna tillhör mig mer än någon annan människa på jorden. Men om Gud låter oss åter friska få mötas, så går det nog denna tid, en dag om sender. Derföre vilja vi befalla Honom vår väg och hoppas på honom: Han skall väl göra't. Jag skrifver nu ej särskildt hvarken till Hilda, till hvilken jag skref förra gången, ej heller till någon af de andra, enär Ni alla, tänker jag, gemensamt taga del af mina bref. Men hjertevarma helsningar och omfamningar sändes dem alla, icke minst de små. Må vi alla, här i tron förenade med vår Frälsare och i kärleken med hvarandra, kunna vara hvarandra till glädje och uppmuntran under pilgrimsfärden och till sist alla bli samlade, till det stora Fadershuset deruppe! Härtill hjelpe oss Gud af sin nåd!

Din egen älskande
Alfred.

Brev från P.A.N. Sundelin till sin hustru Augusta 3 juni 1892

Bad-Ems d. 3 Juni 1892

Min älskade Augusta!

Enär det i dag är regnigt och alltså ej så trefligt att vara ute mer än nödigt är, sätter jag mig på "aftonqvisten" ner och börjar nu det bref jag i morgon vill afsända, under förhoppning att dock dessförinnan få mottaga efterlängtade underrättelser från dig och de kära omkring dig. Jag har i afton besökt min doktor, för att särskildt fundera med honom om min stundande afresa härifrån. Jag tycker mig de sista dagarna hafva gjort, Gud vare lof, rätt goda framsteg hvad min röst beträffar och för öfrigt befunnit mig väl efter baden. Doktorn afgaf också efter halsens undersökning omdömet: "viel gut" (= mycket bra). Det måste ändock ega en underbart helbregdagörande kraft detta vatten, när man betänker, att jag nu varit här icke fullt en månad, ej undergått någon lokal behandling i halsen, hvarken med bränningar, inblåsningar eller elektricité m.m. utan endast gurglat mig och druckit några glas deraf hvarje dag. Ack att jag i kappsäcken kunde medtaga en af dessa brunnar. Det skulle förvisso gagna både mig och många med mig i gamla Sverige. Hvad jag dock skall medtaga är salt ifrån dessa källor, som skall kunna någorlunda ersätta vattnet. Måtte nu emellertid intet bakslag inträffa, utan tvärtom det vunna resultatet förbättras och stadgas! Drn ansåg emellertid, att jag nu kunde, efter att hafva varit här 5 veckor, alltså Thorsdag den 9 Juni, få resa, men ansåg det vara mycket klokt att stadna några veckor i Marstrand, som han tycktes känna till. Han frågade nämligen vid hvilken svensk kurort jag ämnade stadna och när jag sade M., svarade han: "gut, gut".

Karl kommer hit instundande Tisdag och honom vill han, att jag vid sista besöket på Onsdagsafton skulle medtaga till honom, så att han bättre skulle kunna meddela sig med honom och lemna nödiga föreskrifter. Och Torsdag skulle vi då tillsammans anträda återfärden. Ännu en gång skall jag dock skriva härifrån, så att du får veta närmare, hur vi ämna ställa det.

I går hade jag glädjen emottaga ett kärt bref från morfar med påskrift af både Gumman och Sandra. De uttala alla sin glädje öfver, att jag reste hit. Ledsamt nog nämner Pappa, att Hilda Bl. ej kan uppfylla sitt löfte att komma till Nora öfver Pingst, emedan Frans sjelf kommer till Karls examen och Hilda, som stadnar i Sollefteå, måste följa honom på Fredag hem. Det var så mycket mer tråkigt detta, som du och säkerligen barnen med gladt eder så mycket åt detta besök. Jag tänker också, att Hilda sjelf gerna velat komma och ni kunde haft rätt

mycket att meddela hvarandra. Men så korsas ofta våra beräkningar och förhoppningar. Gubben sjelf säger sig dock ämna bereda sig och eder nöjet att resa ner till Nora öfver Pingst och var detta glädjande. Må intet hinder komma i vägen för hans resa.

I morgon föreställer jag mig, att nattvardsbarnen ämna smycka kyrkan till den stora högtiden. Troligen hafva ni hemma ej ännu så många blomster utslagna. Hade jag härifrån kunnat sända hvad i detta afseende här finnes, hade nog behovet rikligen kunnat fyllas. Men må i stället Herren Jesus sjelf, som nog med välbehag ser äfven det yttre templet smyckat, få bereda sig ett tempel i barnens hjertan och smycka dem med sina nådegåfvor i rikt mått, så skall han med glädje ingå och hålla nattvard med dem. Jag förmodar, att både du och troligen äfven de äldsta barnen vilja följa Hilda till nattvardsbordet. Må ni alla få röna Jesu nådenärvaro hos eder och samma härliga pingstväder, som blåste genom och uppfyllde hela det hus, der de första lärjungaförsamlingen vistades, äfven få uppfylla hela Nora kyrka och presthus och ni alla deraf vederqvickta enade! Ja, må äfven jag här i främlingslandet få förnimma en fläkt af samma vind och så blifva förvissad om, att äfven jag af Guds nåd är en lem af den andeliga kropp, hvars hufvud Kristus är! Men nu: "god natt"! Vidare, om Gud vill, i morgon.

d. 5/6

Först idag efter hemkomsten från kyrkan fick jag mottaga ditt kära efterlängtade bref, för hvilket jag hjertevarmt tackar dig, min kära gumma, och jag skyndar att nu efter middagen fullända mitt, för att få afsända det så snart ? ? i afton. Af ditt bref finner jag, att du i många afseenden har det svårt och bekymmersamt, samt till följe deraf är både trött och anfäktad. Må Gud uppehålla dig, min kära, både till själ och kropp och segrande föra dig igenom alla strider! Jag tror också förvisso, att han skall göra det. Så lofvar han i sitt ord och sitt löftesord infriar han nog. Men jag förstår något litet hvad det kostar, icke minst för din natur, att vandra genom dessa förödmjukelsens dagar och uppför dessa branta och törniga backar. Men gif dig icke utöfver! Herren är med dig, han den rene, starke och kärleksfulle Frälsaren, som icke vill och icke kan öfvergifva dig. Och kommer ock under dessa svåra stunder din skröplighet och synd mer i dagen, än hvad du tror sker under en "Emserkur" så skall du dock få besanna hans ord, som före dig genomgått din "kur": när du ödmjukar mig, så gör du mig ? Ser du ej nu något af denna storhet, så skall den dock synas, när Herren Jesus ställer dig ostrafflig inför sin Fader och sätter ärekronan på ditt hufvud. Jag ser, att min förmodan att du och de äldre barnen skulle ämna gå med Hilda i morgon till

Nattvardsbordet var riktig, och jag önskar och beder, att I alla der må få röna rik välsignelse på det sätt och i det mått Herren finner det för hvar och en af eder nyttigt. Här har i dag varit nattvardsgång i den evangel. kyrkan och jag skall, om och när Gud låter mig hemkomma, omtala huru det tillgick. Nu vill jag endast säga, att jag föredrager den hos oss vanliga seden och liturgin. Vi hafva, tror jag, inom vår svenska kyrka ganska stora skatter i vårt sätt för gudstjenstens firande. Må Herren genom sin andes utgjutande öfver läran och åhörare få göra allt detta fruktbärande för våra hjertan och våra församlingar. Här tjenstgörande prester synas vara i allo allvarliga och fromma män och deras predikningar äro goda. Jordbruk hafva de ej, så att jag i detta afseende kunnat få något godt råd. De äro ? förvånade öfver att höra hur många kor, hästar, tjenare och barn vi i Nora hafva och hade jag icke en så "trög tunga", skulle de visst länge nog med intresse åhöra hvad jag i detta afseende kunde ha att förtälja. Min norske broder Aron kan ej heller af erfarenhet framställa detta, enär han ej heller har jordbruk, utan endast biskötsel och derom hafva de nog af honom fått upplysning. Vestman och jag hafva nog laggt bort titlarna. Det gjorde vi genast första dagen af vår samvaro. Huruvida han är allvarligt sinnad i den rätta meningen, är väl osäkert, efter hvad jag tyckt mig kunna märka. Men deremot tror jag han är en mycket sedlig och ordentlig, trovärdig, öppen och aktningsvärd, samt tilldragande person. Hans äldsta son är, har han omtalat sinnessvag, men är nu mycket bättre. Han skötes af Prof. Kjellberg i Upsala, som dock nu anser, att den skulle kunna utackorderas på lämpligt ställe å landet, helst i närheten af Upsala, om sådant stod till buds. Ledsamt att höet tagit slut. Må sommaren ej låta vänta alltför länge på sig! Här hafva vi nu regn, som dock säkerligen genom föregående torra och höga värme är af landtbrukare efterlängtadt, ehuru för oss kurgäster ej så behagligt. Måtte våranden nu hos eder få gå med fart, ty det lider väl långt på tiden. Huru ser rågen och nylejderna ut? Jag måste nu sluta. Adressera brefven hädanefters till Marstrand. Badgäst. Gerna önskade jag få ännu ett bref hit, innan jag reser. Få se om det hinna hit. Skrifver sjelf v.G. ett, innan jag reser. Gud med eder och mig. Hastel.

Din egen älskande

Alfred

Brev från P.A.N. Sundelin till sin hustru Augusta 16 juni 1892

Marstrand den 16/6 1892.

Min älskade Augusta!

Tack hjertligt för ditt i tisdags den 14 de dennes emottagna, kära bref, som jag nu vill besvara efter att hafva skrivit till Öqvist, som jag hoppas får brevet före sin afresa. Jag mottog ditt bref, när jag nämnda dag kom hem till middagen från en spatsertur och läste det med glädje. Och, kan du tänka, under middagen fick jag Mannes telegram om Esthers död: "Esther afled stilla i går afton". Jag hade intet vidare hört om hennes sjukdom efter afresan från Jönk., än hvad Robert skref kort före min återresa från Ems, nämligen att hon låg på Sabbathsbergs sjukhus i svåra nervösa (hysteriska?) åkommor. Men aldrig kunde jag väl tro, att dessa så hastigt skulle ända hennes lefnadsdagar. Ack, huru underliga äro icke Guds vägar och styrelse! Jag har ej kunnat underlåta att tänka: om detta hade inträffat med ett af våra stora barn och särskildt under min bortovaro, huru skulle det då hafva känts att återvända till det kära hemmet. Jag vet ej, men antar, att hon äfven har dött på Sabbathsberg och att åtminstone Manne ej varit närvarande. Stackars de kära syskonen, hvad dessa nu blifva af Gud bepröfvade! Måtte sorgeskalken åtminstone vara blandad med den trösten, att hennes "stilla död" varit en salig död, samt att Esthers af tvifvel och strider sönderslitna hjerta vunnit frid och fått hvila vid Jesu bröst. Jag skref genast till Manne, samt anser mig äfven, ehuru tiden är knapp för mig och vägen blir förlängd, böra taga återresan förbi Jönköping, om Gud, såsom jag hoppas, låter mig snart få återvända. Jag har tänkt resa härifrån Måndagsmorgonen den 27 till Göteborg, der jag väl blir öfver kanske en half dag dels för att få erforderliga respengar, som jag på mitt kreditiv tänker lyfta å banken, dels också för att litet bese staden. Deraf mig omnämde Hedenberg, som bott här men i dag reste hem och som är en mycket vänlig och from man, erbjöd mig näml n att vara min ciceron, hvarjemte han ville att jag i hemmet skulle besöka honom. Han är kontrollör i banken. Men så måste jag Onsdag afresa från Stockh., för att, om allt går lyckligt, komma hem den 30de el. Thursdag. Jag har här lärt känna Kyrkoherden på stället och han har just nu gått, efter att hafva setat här en tre timmar. Han vill nödvändigt hafva mig att hålla bibelförkl. söndagseftermiddag i Kyrkan. Ännu har jag dock ej lofvat och känner mig så grufsam både för röstens skull och äfven af andra orsaker, att jag ej vet huru jag skall göra. I morgon afton skall jag ge svar.

Jag har i dag äfven haft bref från mina stordöttrar, som mycket tackas derföre,

men hvilkas bref jag åtminstone nu ej hinna besvara. Jag finner deraf, att de skola få resa upp till Så på studentsång och det var ju roligt. Men skall icke Mamma sjelf äfven bereda sig denna vederqvickelse? Eller kommer de äfven till Hernösand? Undrar om någon af mina söner är hemma och kan biträda mig med predikande den 3 Juli? Jag ville ogera uppträda på predikstolen 1a söndagen och så kort efter resan, ifall densamme såsom möjligt blir tröttande. Här hafva vi nu regn, kallt och suckigt, så att jag ännu ej tagit mig något bad. Men berg och sjöluften, tror jag, inverkar helsosamt på min röst. Också undrar jag öfver dessa klippor i alla möjliga riktningar. På en seglats gåfvo vi oss ut i Tisdags, 5 personer under lugnt och vackert väder, för att segla till en fyr, en mil ut till hafs. Men innan vi kommo fram, utbröt helt oförmodadt en häftig storm- och regnby, så att vatten slog in i båten och vi fingo oss ett litet bad med dusch och måste vända. En stund derefter upphörde väderstormen och regnet och vi kommo lyckligen hem i lugnt väder. Men "Pater nostra" (fyrens och skärets namn) fingo vi ej bestiga. Men nu måste jag sluta. Lef väl, min älskade Dutta och helsa hjertligt utom andra alla barnen och särskildt bland dessa för denna gång min förstfödde son, som snart firar sin födelsedag, till hvilken jag nu endast kan sända mina bästa lyckönskningar! Bedjom för hvarandra och tänk i kärleken på Din älskande

Alfred.

Brev från P.A.N. Sundelin till sin hustru Augusta 20 juni 1892

Marstrand d. 20/6 1892.

Min älskade Augusta!

Tack hjertligt för ditt kära bref af den 15 dennes och för dina deri uttalade vänliga och kärleksfulla ord. Godt att sådden och vårarbetet nu börja vara undanstökade, så få vi väl hoppas att Gud låter det sådda gro och till sist bära frukt. För mig, som så länge fått glädjas och njuta af sommarens fägring och värme detta år, förefaller det nästan underligt att först nu sådden egt rum hemma i Norrland, då t.ex. före min afresa från Ems körsbär, smultron och jordgubbar voro mogna och i stora qvantiteter utbjödos till salu. Men på detta olikartade sätt har Gud ordnat det äfven i den yttre naturen och dock sörjer han för att vi deruppe likaväl få våra behofven fyllda, som de i söder boende. För närvarande hafva vi dock äfven här både kyligt och regnigt, så att jag ej kan såsom jag önskade få vara ute på bergen och klipporna och inandas den rena och behagliga luft, som eljest här är rådande. Något bad har jag ej heller ännu tagit, enär jag fruktar att endast ådraga mig förkylning derigenom. Och nu har jag endast en vecka qvar att vistas här. Emellertid tror jag att min röst dock så småningom vinner i styrka och, för att profva hvad den duger till, hade jag i går på härvarande Kyrkoherde Hellstedts begäran bibelförklaring i kyrkan kl. 6 e.m. Kyrkan är nog betydligt mindre än i Nora och nog kändes rösten ovan och otymplig, men jag lärer ändock kunnat höras ganska bra, så att endast ett och annat ord undgått att uppfattas af åhörarna. Och i dag tyckes han ej vara sämre, så att jag får väl hoppas att enligt dr Voglers utsaga öfningen skall hjälpa upp den mer och mer. Och nog vore det roligt, om jag skulle kunna sköta min tjenst och finge vara min församling till någon nytta. Det är sorgligt att öfverallt inom vårt land förnimma hvilken splittring och söndring, som är rådande på det andliga området, och förvisso behöfver man bedja om visdom ofvanifrån, för att veta huru man bör rätteligen förhålla sig. Denne Pastor, som sjelf bekänner sig såsom kristen och hvilken bekännelses sanning jag icke har anledning betvifla, har dock ej något förtroende bland de allvarliga inom sin församling. Hans företrädare här var Docenten Quensel i Upsala, som tyckes hafva intagit samma ståndpunkt till lekmannaverksamheten, som är rådande bland presterna i Norrland i allmänhet, och som under sin tid ledde rörelsen här. Hellstedt åter, som väl hör till den Schartauanska riktningen, om också till de mera moderata inom partiet, har ansett sig icke böra offentligen förkunna Guds ord utom Kyrkan, samt derföre nekat att upplåta skolsalen för några andliga

sammankomster och förkastar all predikande lekmannaverksamhet. Och nu står han der alldeles isolerad och känner det sjelf mycket svårt. Frikyrkligheten har tagit mycket öfverhand och de kyrkligt sinnade stå der utan ledare och utan förtroende för sin pastor och känna det icke mindre svårt. Och så tyckes äfven förhållandet vara t.ex. i Göteborg och när de träffa på någon prest, som vill i någon mon åtaga sig dem, omfatta de en sådan med den största glädje och tillgifvenhet, såsom äfven jag redan under denna vecka erfarit. Förra året var Ljunqvist från Upsala här under en månad såsom brunnspredikant och blef mycket omtyckt och för att få hit honom en månad äfven i sommar, har badstyrelsen lemnat utom fria bad 150 kr., den lilla stadsbefolkningen redan på förhand frivilligt samlat 200 kr. och troligen lärer han väl äfven af badgästerna hafva att vänta något. Diakoniss – Bring hafva de äfven sökt att få hit, men han har fått annat uppdrag och kunde derföre ej komma. Detta synes emellertid vittna om att vore vi prester visa såsom ormar och enfaldiga såsom dufvor, så skulle vi ännu kunna något uträtta.

I rummet bredvid mig har jag ett fruntimmer boende, tillhörande frälsningsarmén, som på sitt sätt här vittnar så t.ex. när vi i går stego upp från middagsbordet, en stor samling af olika slags menniskor, och stående läste från bordet, nedkastade hon sig på knä med hufvudet böjdt mot golvet och läste sin bön, denna gång dock tyst. Det är ej så godt att mellan alla dessa behålla fridens band och äfven broderskärleken. Men nu litet om min hemresa. Såsom jag i förra brefvet nämde, ämnar jag taga vägen hem öfver Jönköping, samt vidare resa från St. Onsdag den 29 kl. 12 med Vesternorrland⁸, för att om allt går väl komma hem Torsdags qväll. Beror nu på om jag kan hinna Hemsö⁹ ? Hernösand, men om båtarnas turer i år äro desamma som i fjor, så bör jag väl hinna Viktoria¹⁰, samt ifrån Dal kunna komma med Nora¹¹. Skulle så ej kunna ske, kunde jag kanske åtminstone till Jönk. hinna af dig få höra, huru jag säkrast kan komma hem från Hernösand! Bibelcitaten under Esthers dödsannons i Vårt Land¹² voro ju mycket hoppgifvande ? ? ? på hennes hädanfärd. Ja Herren vare oss när i lif och död och beskäre oss sin nåd och frid. Hjertliga och varma helsningar. Din älskande egen

Alfred.

⁸ Vesternorrland = Kustångare, byggår 1867.

⁹ Hemsö = Fartyg, byggår 1870.

¹⁰ Viktoria = Fartyg, byggår 1867.

¹¹ Nora = Fartyg, byggår 1870.

¹² Vårt land = En konservativ daglig aftontidning, som utgavs i Stockholm 1886-1908.